

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2009

Martina Čejdíková

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta
Katedra výchovy ke zdraví

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

na téma

Vliv oddílových činností na zdraví dětí a mládeže
v jihočeském regionu

Vedoucí práce:	doc. PaedDr. Milada Krejčí, CSc.
Vypracovala:	Martina Čejdíková
Studijní obor:	Výchova ke zdraví

České Budějovice, duben 2009

University of South Bohemia České Budějovice

Faculty of Education
Department of Health Education

BACHELOR THESIS

Influence of children's and youth's clubs in South Bohemia
on their Health

Supervisor:	Assoc. Prof. Milada Krejčí, PhD.
Name of the author:	Martina Čejdíková
Field of study:	Health Education

České Budějovice, April 2009

Bibliografická identifikace

Název bakalářské práce: Vliv oddílových činností na zdraví dětí a mládeže v jihočeském regionu

Jméno a příjmení autora: Martina Čejdíková

Studijní obor: Výchova ke zdraví

Pracoviště: Katedra výchovy ke zdraví, Pedagogická fakulta, Jihočeská univerzita, České Budějovice

Vedoucí bakalářské práce: doc. PaedDr. Milada Krejčí, CSc.

Rok obhajoby: 2009

Anotace:

Tato práce zkoumá celkový přínos volnočasových organizací pro práci s dětmi a mládeží a jejich úlohu v dnešní době. Cílem práce je srovnání kvality zdraví v oblasti fyzické, duševní a sociální u dětí, které navštěvují pravidelnou oddílovou činnost s dětmi bez volnočasových aktivit. Výsledky práce ukazují, že vliv oddílových činností přináší svým členům takové hodnoty, které prospívají jejich kvalitě zdraví a zdravému životnímu stylu dnešní doby více, než je tomu u dětí bez volnočasových aktivit. Zároveň je v práci poukazováno na to, že jsou tyto hodnoty získané v oddílech využitelné i v jejich dalším životě. Práce se konkrétně zaměřuje na 1. středisko Zálesák v Českých Budějovicích. Výsledky práce mají výstupní podobu studijní opory pro studenty Katedry výchovy ke zdraví PF JČU, případně pro učitele ZŠ nebo rodiče.

Klíčová slova: zdraví, volný čas, zážitková pedagogika, vývoj osobnosti, zdravý životní styl, hodnotová orientace

Bibliographic Identification

Title of the thesis: Influence of children's and youth's clubs in South Bohemia on their Health

Name of the author: Martina Čejdíková

Field of study: Health Education

Department: Department of Health Education, Faculty of Education, University of South Bohemia, České Budějovice

Supervisor: Assoc. Prof. Milada Krejčí, PhD.

Year of the presentation: 2009

Annotation:

This work is a research into the overall values provided by free time clubs for children and youth. The purpose of this work is to compare the physical and spiritual health and welfare of those juveniles who are regularly involved in leisure clubs with those who have no free time activities. The results indicate that the influence of free time clubs enrich their members with good attitudes towards a healthy lifestyle. At the same time the work provides an assessment that these values are useful for the future. It includes a survey on the present attitudes to healthy lifestyle from ex-members of free time clubs. This detailed research focuses on the Zálesák organization in České Budějovice. The monitoring result in the attachment has a form of courses for students of Department of Health Education.

Keywords: health, free time, experience education, development of personality, healthy lifestyle, value orientation

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci na téma „Vliv oddílových činností na zdraví dětí a mládeže v jihočeském regionu“ jsem vypracovala samostatně s použitím pramenů a literatury uvedených v referenčním seznamu.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne 2009

.....

Podpis

Děkuji vedoucí bakalářské práce, paní doc. PaedDr. Miladě Krejčí, CSc., za odborné vedení a ochotu pomoci při vypracování mé bakalářské práce.

Dále bych chtěla poděkovat panu Miroslavu Marešovi, náčelníkovi 1. střediska Zálesák v Českých Budějovicích, za laskavou ochotu a odbornost při získávání dat a podkladů k mé bakalářské práci a všem členům oddílu Kamzík a Ztracená stopa za spoluúčast na mém výzkumu.

OBSAH

1 ÚVOD	9
2 VOLNÝ ČAS A JEHO VLIV NA ZDRAVÍ	11
2.1 Vymezení pojmu zdraví	12
2.2 Volný čas a zdravý životní styl	13
2.3 Rodina a realizace volného času.....	14
3 MIMOŠKOLNÍ EDUKACE DĚTÍ A MLÁDEŽE.....	16
3.1 Metody a prostředky zážitkové pedagogiky	16
3.1.1 Vymezení pojmu zážitek a prožitek	18
3.1.2 Výchova a dobrodružství.....	19
3.1.3 Hra jako prostředek výchovy.....	20
3.2 Zdravý vývoj dětí a mládeže ve volném čase.....	21
3.3 Děti, mládež a jejich potřeby v závislosti na věku	26
3.4 Rozvoj osobnosti prostřednictvím zájmových činností.....	28
3.5 Význam osobního vzoru v životě dětí a mladistvých.....	30
4 ORGANIZOVÁNÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE V JIHOČESKÉM REGIONU	32
4.1 Historický vývoj volnočasových institucí	32
4.2 Strategie podpory práce s dětmi a mládeží v Jihočeském kraji.....	34
4.2.1 Strategie prevence nežádoucích sociálně patologických jevů v Jihočeském kraji	36
4.3 Legislativa při práci s dětmi a mládeží.....	37
5 METODOLOGIE.....	39
5.1 Cíl práce.....	39
5.2 Výzkumné otázky	39
5.3 Úkoly práce	39

6 METODIKA.....	41
6.1 Charakteristika zkoumaných souborů	41
6.2 Použité metody	42
6.3 Organizace výzkumu	44
7 VÝSLEDKY A DISKUSE.....	45
7.1 Výsledky a diskuse k dotazníku	45
7.2 Výsledky a diskuse k sociometrickému výzkumu	49
7.3 Výsledky a diskuse k volnému pozorování.....	54
7.4 Doporučení a vize blízké budoucnosti	56
8 ZÁVĚR.....	58
9 LITERATURA.....	60
10 PŘÍLOHY	63
Příloha č. 1a: Dotazník identifikující rizikové oblasti dětí a mládeže	
Příloha č. 1b: Tabulka pro převod problémových odpovědí na procenta	
Příloha č. 2: Záznamový list sociometrického ratingového dotazníku SO-RA-D	
Příloha č. 3: Popis 1. střediska Zálesák České Budějovice	
Příloha č. 4: Databáze subjektů na území Jihočeského kraje v oblasti zájmové činnosti dětí a mládeže	
Příloha č. 5: Studijní opora Děti, mládež a vliv volného času na jejich zdravý životní styl (viz přiložený CD ROM)	

1 ÚVOD

Každý člověk, tím spíše dítě, potřebuje určitý prostor pro seberealizaci, někde vyniknout, v něčem být dobrý, za něco být pochválen. Děti, které nezažívají pocity úspěchu a uspokojení ze svých výsledků a učení ve škole, hledají jinde. Proto je důležité nabídnout jim smysluplné činnosti, ve kterých mohou bez rizika vlivu patologických jevů vyniknout. Náročné podmínky dnešního života staví nejen rodiče, ale např. i kvalitního pedagoga - vedoucího volnočasových aktivit - před různé úkoly. Ten má adekvátně motivovat k úspěšné a osobně i společensky prospěšné aktivitě a tvořivosti, ale také – a jistě ne v poslední řadě, má zabezpečit především to nejvýznamnější, co je podmínkou všech dalších činností, a to zdravý životní styl. Volnočasový pedagog nevyžaduje od svých svěřenců pouze osvojení znalostí, ale snaží se je vést k sebepoznávání, k samostatnému myšlení, k schopnosti vnímat své já se svými klady i zápory.

Důvodem, proč jsem si jako téma své bakalářské práce vybrala vliv oddílových činností na zdraví dětí a mládeže v jihočeském regionu je skutečnost, že oddíl se stal součástí mého života již v útlém věku, kdy jsem jako třináctiletá nastoupila do tehdejšího turistického oddílu Formika v Českých Budějovicích a kde jsem prožila to, po čem asi touží každý z nás – kamarádství a partu lidí, které bavilo to, co dělají. Po čase se ovšem naše cesty rozešly. Je přirozené, že s věkem se mění i potřeby, hledáme nová dobrodružství a většina mladých lidí z takovýchto volnočasových organizací odchází. Tato skutečnost mě dovedla také k zamyšlení, co se děje s lidmi, kteří se postupně odcizují svým vůdcům či opouštějí své oddíly. Řídí se zákony lesní moudrosti, ctí kamarádství, umí stále ještě rozdělat oheň bez sirek a uvařit čaj v kotlíku z lesních bylin i v dospělosti? Vedou ke stejným hodnotám v dnešní době i svoje děti? Spatřují nějaké výrazné rozdíly v dnešním vývoji svých dětí oproti svému tehdejšímu?

Již mnoho let se věnuji výchovnému vedení dětí v oddíle Kamzík 1. střediska Zálesák v Českých Budějovicích. Snažím se pomoci dětem a mladým lidem orientovat se v dnešním světě a hlavně pomoci jim hravou formou získat určité pro život nepostradatelné dovednosti, které moji vedoucí kdysi předali mně. Dovednosti, jako navazování přátelství, umění spolupráce, respektování jiného individua a další,

na které se ve škole často zapomíná, či se na ně nedostává čas. Působení v oddíle hodně změnilo můj pohled na život, vnímání okolního světa, a samozřejmě také přírody. Svou současnou činností chci přispět další generaci tím, co považuji za správné a potřebné pro zdravý vývoj dětí a jejich volný čas.

Práce se snaží zhodnotit celkový přínos volnočasových organizací pro práci s dětmi a mládeží a jejich úlohu v dnešní době. Snaží se objasnit, zda pravidelná oddílová činnost přináší svým členům takové hodnoty, které prospívají jejich kvalitě zdraví a zdravému životnímu stylu dnešní doby, zda jsou tyto hodnoty využitelné i v dalším životě.

Teoretická část práce se zabývá vymezením zážitkové pedagogiky a organizace jako způsobu využití volného času dětí a mládeže, jejich hodnot a zdůrazňuje především kvalitu zdraví v oblasti fyzického, duševního i sociálního vývoje dětí. Část praktická je zaměřena na záměrné dlouhodobé pozorování daného střediska, dotazníkový a sociometrický výzkum experimentální skupiny střediskových oddílů a kontrolní skupiny spolužáků dětí z oddílu, kteří netráví aktivně ani organizovaně svůj volný čas. Metodami výzkumu byly dotazníkové šetření, sociometrický průzkum a záměrné dlouhodobé pozorování. Pro získání potřebných informací jsem využila 1. středisko Zálesák v Českých Budějovicích, kde působím mnoho let jako hlavní vedoucí oddílu.

Je nutné poznamenat, že výsledky tohoto výzkumu se vztahují pouze na současné a bývalé členy 1. střediska Zálesák v Českých Budějovicích a na skupinu spolužáků dětí z oddílu, kteří netráví aktivně ani organizovaně svůj volný čas. Situace v jiných střediscích a i u jiných neaktivních dětí základních škol v České republice může být odlišná.

Domnívám se, že zjištění, zda hluboko v srdcích zůstává něco z principů a myšlenek oddílů, zda členové rádi vzpomínají na léta strávená v tomto hnutí, zda hodnotí tento přínos jako pozitivní a zda by doporučili dnešním dětem podobnou nebo konkrétní organizaci navštěvovat, může být zajímavým přínosem pro vlastní členy organizace stejně jako pro veřejnost.

2 VOLNÝ ČAS A JEHO VLIV NA ZDRAVÍ

Vývoj společnosti a nebývalý technický rozvoj posledního století zapříčinil mezi jinými i změny v hodnotové soustavě obyvatelstva. Sledujeme výrazný posun v sociální, materiální i emocionální sféře, změny životního stylu, ve kterém se stále více odráží potřeba individuálního osobnostního rozvoje (rozvoje sebe sama), důrazu na vlastní schopnosti a tvůrčí myšlení jedince a s tím i nutnosti sebevzdělávání, studia a poznávání. Svobodná demokratická společnost tyto možnosti přináší. S nimi ovšem sílí a přicházejí i negativní projevy společnosti – nezaměstnanost, sociální nesnášenlivost, nárůst kriminality, násilí, xenofobie a rasisticky motivovaných činů. Postmoderní společnost a demokratizace přináší dětem mnohem více volnosti (děti chtějí být „free“), množství nových podnětů zvenčí, proto je žádoucí jim kvalitu těchto podnětů ukázat a naznačit správnou cestu (PÁVKOVÁ, 2001).

Volný čas je doba, po kterou člověk patří sám osobě, může se svobodně rozhodnout o činnostech, které mu přinášejí potěšení či odpočinek. Je to tedy ta část dne, v níž je člověk maximálně osvobozen od všech povinností pracovních (studijních), společenských, od svých závazků k rodině i vůči sobě samému (PÁVKOVÁ, 2001).

Pod pojmem volný čas se běžně zahrnuje odpočinek, rekreace, zábava, zájmové činnosti, zájmová vzdělávání, dobrovolná společensky prospěšná činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené. Z hlediska dětí a mládeže do volného času nepatří vyučování a činnosti s ním související, sebeobsluha, základní péče o zevnějšek a osobní věci, povinnosti spojené s provozem rodiny, domácnosti, výchovného zařízení i další uložené vzdělávání a další časové ztráty. Součástí volného času nejsou ani činnosti zabezpečující biologickou existenci člověka (jídlo, spánek, hygiena, zdravotní péče). Ale i z těchto činností si někdy lidé tvoří svého koníčka, což je zřejmé např. ve vztahu k přípravě i konzumaci jídla. Děti mají relativně hodně volného času. Společnost by měla mít zájem na tom, jak děti svůj volný čas tráví. Je samozřejmé, že na prvním místě je to záležitost rodiny. Názor, že výchovu dětí ve volném čase plně zabezpečí rodina, je však mylný. Pro tuto funkci má nejen nedostatek času, ale chybí jí i potřebné materiální vybavení a odborná kvalifikace. Rodina též nemůže uspokojit potřebu dětí a zejména

dospívajících sdružovat se ve skupinách vrstevníků. Některé tendence k omezování či rušení institucí pro výchovu mimo vyučování jsou nedomyšlené a škodlivé. Historické zkušenosti i zkušenosti ze zahraničí potvrzují, že prevence je ve výchově účinnější a také podstatně levnější než náprava chyb a převýchova. A právě kvalitní výchova dětí ve volném čase má výrazný preventivní význam. O volném čase dětí a mládeže se hovoří jako o rizikovém faktoru. Jeho množství relativně vzrůstá, avšak kvantita neznamena nárůst kvality (HOFBAUER a kol., 2008).

2.1 Vymezení pojmu zdraví

Program Zdraví pro všechny „Zdraví 21“ v Evropském regionu definuje zdraví jako kategorii ne výlučně medicínskou, ale široce humánní. Celým tímto globálním programem WHO prolíná myšlenka, že ke zdraví musí být člověk ve 21. století systematicky vychováván (SVĚTOVÁ ZDRAVOTNICKÁ ORGANIZACE, 2001).

Podle Světové zdravotnické organizace zdraví (dále jen WHO) člověka nechápeme jen jako pouhou nepřítomnost nemoci, ale jako stav úplného fyzického, psychického a sociálního blaha, tedy jako celkově uspokojivý životní pocit člověka v úrovni tělesné, duševní i společenské. Zdraví je důležitou podmínkou pro běžný život člověka a je činitelem ovlivňujícím kvalitu života (BUREŠOVÁ, RUBÁŠ, 2001).

Křivohlavý (2001) charakterizuje zdraví jako celkový (tělesný, psychický, sociální a duchovní) stav člověka, který mu umožňuje dosahovat optimální kvality života a není překážkou obdobnému snažení druhých lidí (KŘIVOHLAVÝ, 2001).

2.2 Volný čas a zdravý životní styl

Efektivní využívání volného času by mělo být nezbytnou součástí moderní společnosti a života každého jedince, především dětí. Optimálním stavem je uvést sféru povinností a volného času do rovnováhy, protože kvalitně strávený volný čas

- je protipólem kvalitního pracovního nasazení (ve škole i v zaměstnání).
- podílí se na vytváření hodnotového systému dětí i dospělých.
- podporuje mnohostranný rozvoj osobnosti jedince (vůle, seberegulačních vlastností aj.).
- vytváří a ovlivňuje sociální vztahy, sociální interakci a komunikaci.
- mnohé aktivity podporují zdraví, tělesný vývoj a zdravý životní styl.
- působí efektivně jako prevence sociálně patologických jevů (SPOUSTA, 1997).

Způsob využívání volného času je jedním z důležitých ukazatelů životního stylu. Pojem životní styl je složitý a velmi komplikovaný. Jedna z mnoha definic vymezuje životní styl jako souhrn životních forem, které jedinec aktivně prosazuje. Zahrnuje hodnotovou orientaci člověka, projevuje se v jeho chování i ve způsobu využívání a ovlivňování materiálních a sociálních životních podmínek. Všechny tyto skutečnosti lze posuzovat mimo jiné i z hlediska volného času a hospodaření s ním (BAKALÁŘ, 2000).

Každý člověk má svůj individuální systém hodnot, který se utváří vlivem životních podmínek a aktivitou jedince. Podceňování ani přeceňování volného času není správné. Bylo by ideální, kdyby člověk dokázal uvést do rovnováhy pracovní i jiné povinnosti a svůj volný čas. Důležitým ukazatelem životního stylu jsou i sociální interakce, vztahy s lidmi kolem nás, jednotlivci i sociálními skupinami. Z hlediska volného času je významné, s kým, v jaké společnosti ho převážně prožíváme. Při posuzování sociálních vlivů ve volném čase hraje prvotní roli rodina. Tak jako i v jiných oblastech formování člověka i zde platí, že první zkušenosti s využíváním volného času získáváme v rodině. Rodiče jsou pro své děti prvními vzory. Děti se od svých rodičů učí žít určitým způsobem, přebírají, napodobují jejich životní styl. Rodiny se od sebe odlišují svým životním stylem i způsobem využívání volného času. Základní návyky a postoje si všichni přinášíme ze své původní rodiny. Proto je jedním z významných hledisek při výběru životního partnera i posuzování

jeho vztahu k volnému času, zvláště jeho zájmů. Nedostatek kvalitních osobních zájmů je nutno chápat jako závažný negativní rys. Osobní zájmy a záliby dokážou někdy člověka doslova zachránit v náročných situacích, životních neštěstích a ztrátách. Bylo by krásné, kdyby se nám všem, rodičům, pedagogům i ostatním, kteří se na tomto výchovném procesu podílejí, podařilo dosáhnout stanoveného cíle. Vychovat člověka, který dokáže se svým volným časem rozumně hospodařit, uvědomuje si jeho životní hodnotu, má pestré a mnohostranné zájmy a také jeden svůj hluboký, celoživotní zájem. Měl by to být jedinec aktivní, nejen přijímající podněty, ale schopný vyvíjet úsilí, věnovat se činnostem, které přinášejí uspokojení a poskytují příležitost k navazování nových kvalitních vztahů mezi lidmi (HOFBAUER a kol., 2008).

2.3 Rodina a realizace volného času

Člověk se rodí do společenské skupiny, dále vyrůstá v sociální skupině mezi kamarády, spolužáky, přáteli a později mezi spolupracovníky. Mezi lidmi existuje vzájemná vázanost a návaznost a je zde důležitá ohleduplnost druhého (KŘIVOHLAVÝ, 1998).

Rodina jako primární sociální skupina je pro rozhodující většinu dětí a mladých lidí také prvotním prostředníkem volnočasového života a výchovy, zásadně se podílejícím na formování jejich osobnosti. Rodina vytváří hmotné podmínky a sociální ochranu, začíná s výchovou a vzděláním, rozvíjí mezilidské vztahy a klade základy hodnotové orientace. Na volný čas dětí v rodině jako zdroj pozitivních i negativních vlivů působí především objektivní podmínky života a výchovy dětí v rodině: její velikost a úplnost nebo pozdější zakládání rodiny. Mění se rovněž její životní úroveň a sociální status, způsob začlenění do společnosti a úroveň bydlení, vybavenost domácnosti včetně potřeb pro volný čas. Vliv má rovněž realizace volného času uvnitř rodiny, podmíněná zejména způsobem jejího života, postoji a výchovnou praxí rodičů vzhledem k dětem nebo časovými a hmotnými předpoklady vytvářenými pro volnočasovou činnost. Současně však současná rodina prochází významnými změnami početnosti a složení, vnitřních vztahů i postoji některých rodičů ke svým dětem, které se týkají také jejich volného

času. U některých rodin se tak projevují problémy a negativní jevy, které ztěžují cestu jejich dětí k bohatému prožívání a plné realizaci volného času. Přímý vliv na realizaci volného času dětí má i diferenciací příjmů, růst cen zboží, bydlení a služeb včetně rekreace a dalších oblastí volného času. Nemalý počet rodin žije od výplaty k výplatě. Tento stav zároveň v některých případech oslabuje i postavení dětí ve třídě nebo vrstevnické skupině, snižuje jejich sebevědomí a vyvolává frustraci. Některým dětem se tak nenaskytne příležitost rozvíjet svoje zájmy, nadání a další předpoklady a plné rozvinutí jejich osobnosti (HOFBAUER, 2004).

3 MIMOŠKOLNÍ EDUKACE DĚTÍ A MLÁDEŽE

Prostředí, ve kterém děti tráví volný čas, je velmi různorodé. Může to být domov, škola, různé společenské organizace a instituce. Mnoho dětí prožívá své volné chvíle ve veřejných prostranstvích, venku, na ulici, často bez jakéhokoli dohledu, dokonce i bez zájmu dospělých. Tato situace je neuspokojivá, je tím ohrožena výchova a často i jejich bezpečnost. Specifickou zvláštností volného času dětí a mládeže je to, že z výchovných důvodů je žádoucí jeho pedagogické ovlivňování. Děti ještě nemají dostatek zkušeností, nedovedou se orientovat ve všech oblastech zájmových činností, potřebují citlivé vedení. Podmínkou účinnosti je, aby toto vedení bylo nenásilné, nabízené činnosti pestré a přitažlivé, účast na nich dobrovolná. Míra ovlivňování volného času závisí na věku dětí, jejich mentální i sociální vyspělosti i na charakteru rodinné výchovy. Pedagogická a psychologická hlediska berou v úvahu věkové i individuální zvláštnosti a jejich respektování ve volném čase. Zároveň je zapotřebí uvážit, zda, do jaké míry a jakým způsobem činnosti ve volném čase přispívají k uspokojování biologických i psychických potřeb člověka. Pedagogické ovlivňování volného času by mělo podporovat aktivitu dětí a mládeže, poskytovat prostor pro jejich spontaneitu, uspokojovat potřeby nových dojmů, seberealizace, sociálních kontaktů, kladné citové odezvy, ale poskytovat i pocit bezpečí a jistoty. Činnosti ve volném čase konané na základě dobrovolné účasti a vhodným pedagogickým způsobem motivované a usměrňované poskytují příležitost pro rozvoj všech stránek osobnosti, tělesných a duševních vlastností i sociálních vztahů (PÁVKOVÁ, 2008).

3.1 Metody a prostředky zážitkové pedagogiky

„Prostřednictvím výchovy a vzdělávání můžeme ovlivňovat tři zdroje, ze kterých pramení chování a život lidí: znalost, dovednost a postoje. Pedagogické směry se liší v tom, na který z těchto zdrojů se zaměřují“ (PELÁNEK, 2008, str.19).

Klasické školství kladlo důraz na předávání znalostí, přičemž tyto znalosti byly rozděleny na obory a předpokládány izolovaně, bez vzájemných souvislostí. Nyní se edukace začíná pomalu měnit. Nové rámcové programy kladou větší důraz

na dovednosti, součástí těchto programů jsou také průřezová témata, která zdůrazňují souvislosti a postoje. Kromě „školního“ působení jsou stejnou měrou důležité volnočasové, zájmové výchovné aktivity. Tyto činnosti se zaměřují na procvičování konkrétních dovedností. Podle toho, zda se zaměřujeme na znalosti, dovednosti, nebo postoje, se liší způsob, jakým působíme na účastníka procesu. Společným prvkem všech metod je využití zpětné vazby. Zpětná vazba může mít mnoho podob, pro efektivní působení výchovného procesu je však nezbytná ve všech případech. U předávání znalostí má zpětná vazba typicky podobu zkoušky, při které dává žák učiteli tuto vazbu o skutečnosti, kterou si z výuky odnesl. Při tréninku dovednosti může nastat i přesně opačná situace: učitel dává žákovi zpětnou vazbu o tom, jak se mu provádění úkolu dařilo (PELÁNEK, 2008).

Pelánek (2003) směřuje zážitkovou pedagogiku jako učení prostřednictvím zážitku, prožitku, učení na základě vlastní zkušenosti. Záměrně vyvolává situace vedoucí k získání zážitků a posléze vybízí k introspektivnímu zkoumání vlastních pocitů, postojů, zkušeností a možností poučení. Hlavní rozdíl mezi „reakčním“ zážitkem a „pedagogickým“ zážitkem tkví právě v této zpětné vazbě, v reflexi. K učení dochází díky zkoumání a zpracovávání zkušeností, které zážitek vyvolal.

Vymezení definic „zážitková pedagogika“ vede k závěru, že tento obor se zabývá přímým působením na aktivitu jedince, která záměrně vyvolá situaci vedoucí k zážitku, jako základního pilíře zážitkové pedagogiky a na základě vlastního prožitku následuje sebezkušenost - sebezpozorování (introspekce). Uvedený systém by však nefungoval a nemohl mít ten správný a vzdělávací efekt, zůstalo by u pouhého „hraní si“, kdybychom nezískali zpětnou vazbu (reflexi, review, feedback, apod.). Hlavními metodami a prostředky zážitkové pedagogiky jsou následující:

- metoda motivace
(cílené motivování účastníků kurzu maximální aktivita, velká intenzita a dynamika)
- metoda dramaturgie
(promyšlená skladba programů a her ve vztahu k zamyšlenému cíli)
- metoda výrazových prostředků
(hudba-ticho, pohyb, světlo-tma, příroda-místoprostřed, atd.)

- metoda ovlivňování osobnosti prostřednictvím situací
(hra, příběh, tvořivost, riziko, myšlení, meditace aj.)
- metoda využití skupinové dynamiky
(oněch proudů, které v našich nejhlubších JÁ proletí jak svěží horský vzduch a naše hodnoty, postoje, zájmy získají novou dimenzi)
- metoda zpětné vazby
(anketa, test, asociace, obrazy aj.) (KRAUTER, 2001, MÁSILKA, 2003).

Podle PELÁNKA (2003) je zpětná vazba velmi důležitá z hlediska rozdílu mezi „rekreačním“ a „pedagogickým“ zážitkem. Programy, jež nemají prvky zpětné vazby nemohou používat metodiku zážitkové pedagogiky (MÁSILKA, 2003). Tentýž autor uvádí ve své práci, že se zpětnou vazbou můžeme pracovat ve čtyřech oblastech:

- oblast vlastního „já“ (co chci, co můžu naplnit, co mohu udělat),
- oblast vztahu „já a skupina“ (ovlivnění skupinové dynamiky a rolové struktury,
- oblast týmového „my“ (jací jsme, jak jsme vnímání),
- oblast „výsledků“ (dosažení cíle, splnění úkolu, činnosti; jak bylo dosaženo výsledku, co bylo pozitivní, negativní) (MÁSILKA, 2003).

Zpětné vazby nás tedy nejen informují o tom, jak vidíme sami sebe, ale i jak nás vnímá naše okolí. Při udělování zpětné vazby bychom měli mít na mysli, že způsob, jakým tuto vazbu udělujeme, by měl být opatrný, důvěryhodný, a měl by se opírat o skutečná fakta. Rozhodně by zpětná vazba neměla jedinci, kterému je poskytována, ublížit. Jedině tak může být efektivní (MÁSILKA, 2003).

3.1.1 Vymezení pojmu zážitek a prožitek

Termíny zážitek a prožitek jsou součástí zážitkové pedagogiky. HARTL (1996) charakterizuje zážitek jako každý duševní jev, který jedinec prožívá (vnímání, myšlení, představivost). Zážitek je vždy vnitřní, subjektivní, citově provázaný. Stává se zdrojem osobní zkušenosti, hromadí se celý život a skládá jedinečné duševní bohatství každého člověka. HNUTÍ GO! (2006) o zážitku říká: „Co je zážitek asi každý intuitivně cítí, avšak pojmenovat to je velmi těžké. Víme, že vzniká při

aktivitě jako jakási zkušenost, která se dobře uchovává v paměti, protože při prožívání jsou k zpracovávání vjemů zapojeny téměř všechny smysly. Prožitek je tím hlubší a intenzivnější, čím je člověk otevřenější“.

Různorodost těchto pojmů vysvětluje JIRÁSEK (2004) takto: „Slovem prožitek bychom rádi akcentovali více aktivitu než pasivitu prožívání a především jeho přítomnostní charakter. Pro okamžik přítomné aktivity (tělesné i myšlenkové) tedy vyhrazujeme slovo prožitek (a proto také praktické působení jako výchovu prožitkem). Jestliže tento prožitek uplyne do minulosti a my se k němu vracíme (ve vzpomínce v racionální analýze apod.), můžeme tento modus označit jako zážitek a teoretické postižení oboru jako, zážitkovou pedagogiku. Cílem výchovy prožitkem je získání určité trvalejší podoby prožité události, jejíž výsledky můžeme uplatnit i v jiných situacích. Tuto formu pak můžeme nazývat zkušeností (zkušenosti nezískáváme pouze přímým prožíváním; naopak, většina zkušeností i poznatků pramení ze sociálního sdílení a komunikace, z přejímání zkušeností druhých)“ (JIRÁSEK, str. 24, 2004).

Podle NEUMANA (2000) je prožitek něco, co v nás zanechalo výraznou stopu. Je nezapomenutelný, má pro toho, kdo jej prožíval, trvalý význam. Prožitek obsahuje vždy také kus dobrodružství.

3.1.2 Výchova a dobrodružství

Žijeme ve světě, který je stále více zajišťován proti nenadálým situacím, ve kterých by člověk měl bojovat o vlastní existenci. Zanikly ony drsné procesy, které dříve připravovaly a uváděly mladé lidi do života dospělých. Dochází k redukci přímých zkušeností. Spotřební přístup k životu omezuje samostatné rozhodování a aktivitu. Škola zůstává svým hlavním zaměřením u pasivního reprodukování vědomostí žáků. Rodiče se snaží dětem všemožně usnadňovat cestu do života. Výchova má být mnohostranným procesem, avšak mnohdy zjišťujeme, že ve výchovném procesu chybí aktivita a i zaujetí. Chybí ono potřebné bloudění a objevování, určitá míra přijatelného rizika. Celkem v našem životě ubývá situací, ve kterých nemáme předem vykalkulovaný závěr. Ubývá dobrodružství. Při tom všem zapomínáme, že pocit dobrodružství se vytváří v naší mysli. Je to napětí, které

vzniká vždy, kdykoli se rozhodujeme udělat krok do neznáma, zahájit činnost, o které nevíme, jak skončí, a nedovedeme přesně určit, zda nám na to stačí schopnosti a síly. Toto napětí a zvláště zakončení takové předem nevyzkoušené činnosti se přetváří v silné prožitky. Je to naše subjektivní záležitost. Hloubku těchto prožitků může ovlivnit sdílení s jinými osobami, výměna dojmů a pocitů ze společně prožívaných situací a vliv přírodní scenérie (NEUMAN, 2000).

European Organisation for Konformity Assessment uvádí, že dobrodružná výchova je založena na aktivitách tvořících výzvy a vzrušení s úmyslným vystavením účastníků prvkům rizika. Ve vzdělávacích prostředích jsou většinou realizovány aktivity, které účastníci vnímají jako velice riskantní, než ve skutečnosti jsou. Prostředí vhodné k využití pro dobrodružné aktivity mohou být hory, řeky, nebo také lanová centra či lezecké stěny (GYMNASION, 2005).

3.1.3 Hra jako prostředek výchovy

Neuman (2000) charakterizuje hru jako formu chování s jednoduchou strukturou cílů a časovou perspektivou. Správná hra obvykle obsahuje útok, únik, sledování, srovnávání, napodobování, změnu, důvěru a náhodu. Hra má rysy dobrodružnosti obsažené v každém novém objevování i překonávání. Prvkem dobrodružství je také zisk, proto jsou přitažlivé hazard i riskování. Dobrodružnost se projevuje i v překonávání soupeře. Ve hře nacházíme momenty překvapení. Každá hra je něco, co si hraje i s hráčem, a to dělá hru zajímavou a dobrodružnou. Hra poskytuje pocit, že něco objevujeme, přenáší nás do nové reality, a tím v nás vyvolává zážitek „plynutí“, plného soustředění na činnost, ve které jsou vyrovnány naše dovednosti s předkládanými nároky. Hra je svobodné nakládání s časem, který hra naplňuje. Podstata hry spočívá v dynamice střídání počátečního napětí a uvolnění skrytého v řešení, což se opakuje bez definitivního konce.

Hra se nám jeví ve dvou rolích - jednou jako prostředek, podruhé jako prostor k získávání prožitků a zkušeností. Dokonce lze říci, že hra je sama sobě učitelem, neboť vyžaduje od účastníků vysokou míru osobního nasazení a při zvládání problémových situací i vysokou úroveň sociálních vztahů. Stejně nároky má hra na vedoucího, když vyžaduje jeho aktivitu, trpělivost, pružnost jednání, rychlé

reagování, pozornost, fantazii, vytrvalost a připravenost k učení. Člověk si vlastně hraje tehdy, když splňuje uvedené požadavky, tedy hraje si tam, kde je celým člověkem (NEUMAN, 2000).

Při výběru her a plánování činností musíme přihlížet k věku účastníků. Nejde ani tak o to, co uvádíme, ale jak to uvádíme, na co klademe důraz a co tím sledujeme. Výběr aktivit je podobný pro všechny věkové skupiny, liší se způsob uvedení. Uvedme konkrétní příklad: noční putování po dvojicích, cestou různá zastavení s texty. Pro malé děti je hra o noci a strachu, pro dospívající je o dvojicích a pro dospělé je o textech (PELÁNEK, 2009).

3.2 Zdravý vývoj dětí a mládeže ve volném čase

Vývoj dítěte je proces, v němž se kvalitativně i kvantitativně mění všechny stránky osobnosti dítěte. Současné poznatky ukazují, že vývoj dítěte probíhá ve vývojových stádiích, jednotlivé faktory se vzájemně ovlivňují, úspěšnost vývoje závisí na učení, vykonávaných činnostech a kvalitním trávení volného času (PÁVKOVÁ, 2000).

Zdravotně-hygienický pohled na využívání volného času především sleduje, jak lze podporovat zdravý tělesný i duševní vývoj člověka. Zdravotníky zajímá uspořádání režimu dne, respektování křivky výkonnosti jedince, hygiena prostředí i sociálních vztahů, hygiena duševního života. Správné využívání volného času se pozitivně projevuje ve zdravotním stavu člověka (HOFBAUER a kol., 2008).

Zdraví chápeme jako optimální stav tělesné, duševní a sociální pohody (definice WHO). Zdraví je z 50 – 60% ovlivňováno způsobem života, asi z 20% závisí na životním a pracovním prostředí a pouze zbytek je usměrňován zdravotní péčí. Je proto zřejmé, že podíl jedince na vlastním zdraví je značně vysoký. Připomeňme, že rizikovým faktorům se řadí především nesprávná výživa, nadměrný stres a nedostatek pohybu. Moderní společnost silně narušila přirozené aktivity organismu a dobu regenerace. Okrádáme se často o noční spánek, který je tak důležitý. Mějme na paměti, že není přirozené dohánět promarněný spánek prodlouženým odpočinkem, např. dopoledním vyspáváním o víkendu. Převážnou

část našeho času musíme věnovat pracovním povinnostem jak v zaměstnání, tak doma. Zbývající doba je náš VOLNÝ ČAS.

Zamysleme se nad tím, jak jej trávíme:

- Nelze již nic zlepšit?
- Věnujeme se dostatečně svým dětem?
- Jsme jim příkladem ZDRAVÉHO ŽIVOTNÍHO STYLU?

Optimální je, když dodržujeme obecné pravidlo: jednu třetinu dne věnujeme spánku, druhou třetinu práci a třetí odpočinku (KREJČÍ, BÄUMELTOVÁ, 1999).

Střídání zátěže a odpočinku (volného času) u dítěte by mělo být v souladu denním kolísáním výkonnosti člověka. Časové rozložení činností a odpočinku během dne je označováno jako režim dne. Podle Provazníkové - zásady denního režimu:

- denní délka pobytu venku by měla být nejméně dvě hodiny,
- v průběhu dne musí mít dítě volný čas na spontánní zájmovou aktivitu,
- dítě by mělo mít zabezpečenou dostatečnou délku spánku a probouzet se spontánně,
- je třeba dodržovat jeho stravovací a pitný režim,
- výchovná a vzdělávací činnost by měla být zařazena mezi 9. - 11. hodinou dopoledne a 15. - 17. hodinou odpoledne,
- v průběhu zátěže musí být řazeny odpočinkové pauzy, přestávky.

Dítě by mělo mít zabezpečeny podmínky pro spontánní pohybovou aktivitu. Spontánní pohybová aktivita totiž rozvíjí jeho pohybové dovednosti a pohybovou koordinaci, kompenzuje jednostrannou zátěž způsobenou dlouhodobým a častým sezením, přispívá k otužování organismu a zvyšuje tělesnou zdatnost. Při nedodržování zásad denního režimu a pohybové aktivity se může projevit u dítěte

Při nedodržování denního režimu:

- unavitelnost, bolesti hlavy
- poruchy spánku
- nechutenství, bolesti žaludku a zvracení
- poruchy příjmu potravy
- poruchy pozornosti, zhoršená paměť a zhoršené vybavování
- zvýšená nemocnost

Při nedostatku pohybu:

- vadné držení těla
- zhoršená koordinace pohybů
- zvýšené riziko vzniku nadváhy
- zvýšené riziko úrazů
- nedostatečná kompenzace psychické zátěže
- nedostatečné návyky pro aktivity v dospělosti

(PROVAZNÍKOVÁ, 2000).

Každý člověk by se měl naučit uspořádat svůj denní režim dne neboli režim práce a odpočinku. Fyziologickým podkladem správného zařazování pravidelně se opakujících činností během 24 hodin je biologická rytmicita funkcí lidského organismu. Zároveň se tak vytváří dynamický stereotyp, který je základem návyků a dovedností. Usnadňuje, zrychluje a zkvalitňuje vykonávání činností a zároveň snižuje množství energie potřebné k jejich provedení (PROVAZNÍK a kol., 1998).

Způsob odpočinku a rekreace má vliv na utváření způsobu jednání, jeho hodnotovou orientaci a v dospělosti i na pracovní výkon. Naučit děti a mládež racionálně odpočívat je proto jedním z nejvýznamnějších úkolů výchovy, tedy i výchovy mimo vyučování. Pojmy odpočinek a rekreace se v běžném jazyce většinou zaměňují. Odpočinkové činnosti jsou velmi klidné, pohybové i psychicky nenáročné. Nejvydatnější formou odpočinku je spánek. Rekreční činnosti mají naopak charakter vydatné pohybové aktivity, nejlépe na zdravém vzduchu. Mohou mít podobu činností tělovýchovných nebo manuálně pracovních. Odpočinkové a rekreační činnosti pomáhají odstraňovat únavu z vyučování a kompenzují jednostranné zatížení žáků ve škole. Únava je fyziologický jev, kterým se organismus brání přetížení. Jeho podstatou jsou změny funkce mozkové kůry. Podněty působící na jedince vyvolávají v mozkové kůře vzruchy, které po určité době vzbuzují následný útlum. Útlumem nejsou postiženy všechny oblasti mozkové kůry, proto např. dítě unavené učením může vykonávat jinou činnost a tím únavu

odstranit. Školní vyučování vyvolává u žáků únavu fyzickou i psychickou. Příčinou fyzické únavy je především nerovnoměrné zatížení svalových skupin při dlouhém sezení, u mladších žáků také námaha drobných svalů ruky a předloktí při psaní. K psychické únavě přispívá nutnost záměrného soustředění pozornosti, průběh myšlenkových operací, přizpůsobování se pracovnímu tempu a dalším požadavkům učitele. Únavu zvyšují i obavy z negativního hodnocení, proměnlivost sociálních vztahů a s nimi spojené možné záporné citové ladění. Obecnými projevy únavy jsou zpomalení tempa, zhoršení kvality činnosti a nutnost zvýšeného úsilí, což vede k menší výkonnosti. Odolnost proti únavě se mění v souvislosti s věkem. Mladší děti se unaví snadněji než starší. Také v období puberty žáci snadněji odléhají únavě, což souvisí s velkými hormonálními proměnami a s překotným nerovnoměrným tělesným vývojem. Tyto skutečnosti je nutné brát v úvahu při zařazování odpočinkových a rekreačních činností do režimu dne (PÁVKOVÁ a kol., 2008).

Období dětství a dospívání je charakterizováno rychlým tělesným růstem, významným vývojem v oblasti psychické a změnami v oblasti meziosobních vztahů. Není proto překvapivé, že tělesné a duševní obtíže, které mladí lidé v tomto období prožívají, mohou být působeny stresem a úzkostí pociťovanými v některé životní situaci. Příznaky stresu působené svalovým napětím mohou často nabývat forem opakujících se bolestí hlavy nebo břicha, podrážděností atp. Ve srovnání s chlapci udávají dívky psychosomatické potíže podstatně častěji. U chlapců se s věkem snižuje výskyt bolesti hlavy, výrazně však přibývá bolestí v zádech, často jsou uváděny podrážděnost a nervozita. Pocity únavy byly ve výzkumech zjišťovány ve vztahu ke školní docházce. Velké procento školáků (přibližně jedna třetina dotázaných školáků v každé věkové skupině) uvádí, že alespoň jednou týdně nebo častěji jdou ráno do školy s pocitem únavy. Domníváme se, že pocity únavy jsou výsledkem řady faktorů, které ovlivňují denní režim dětí (NEŠPOR a kol., 1999).

Mezi jednotlivci však existují v tomto směru velké individuální rozdíly. Závisejí na tělesné konstituci, zdravotním a psychickém stavu, úrovni schopností, typu vyšší nervové činnosti, rodinném prostředí apod. Žáci, kteří nemají dostatek příležitosti k odpočinku a rekreaci, jsou přetěžováni, nebo mají pocit přetíženosti reagují většinou zcela přirozeně nepozorností, vzdorovitostí, odmítáním poslušnosti. Někdy však dochází z těchto důvodů i k tak závažným pracovním poruchám chování,

jako je lhaní, podvádění, záškoláctví, útoky z domova, toulání, projevy agresivity či jiné formy afektivního jednání. Mnozí žáci však reagují na nepřiměřené požadavky neuroticky, např. bolestmi hlavy, nechutenstvím nebo přejídáním, poruchami spánku, koktavostí, nočními děsy, mimovolnými pohyby (tiky) apod. Jedinou ochranou před přetěžováním žáků a prostředkem k odstranění únavy z vyučování je vydatný odpočinek a pohybová aktivita v době mimo vyučování. Zařazování obou typů činností je nutné z hlediska zdravotního, psychologického i pedagogického (PÁVKOVÁ a kol., 2008).

Ke zdravému duševnímu vývoji přispívají instituce výchovy mimo vyučování tím, že umožňují dětem a mládeži pobyt v příjemném prostředí, v pohodě, mezi oblíbenými lidmi, i tím, že jim přinášejí možnost prožívat radost a uspokojení z činnosti, která je baví. Velký zdravotní význam má i účelně volené, hygienicky nezávadné a estetické materiální prostředí a dostatek prostoru pro činnosti. Neopomenutelné je i dodržování bezpečnosti činnosti. Zdravotní funkci plní instituce pro výchovu mimo vyučování zejména tím, že přispívají k usměrňování režimu dne tak, aby pomáhal vytvářet zdravý životní styl. To spočívá ve střídání činností různého charakteru (duševní a tělesné činnosti, práce a odpočinku, činností organizovaných a spontánních). Zvláště velký zdravotní význam má podněcování a poskytování příležitostí k vydatnému pohybu na čerstvém vzduchu. Pohybové, tělovýchovné a sportovní činnosti ve volném čase kompenzují dlouhé sezení při vyučování a pro zdraví dětí jsou nezbytné (HOFBAUER a kol., 2008).

Duševní nevyrovnanost člověka způsobuje horší pracovní výkon, snižuje schopnost investovat vnitřní energii do studia tvořivého volného času. Vyrovnaný člověk má kladný postoj k sobě samému, je schopen řídit sama sebe a své činy s pocitem vnitřní jistoty. Zná své možnosti, umí jich využít, nevadí mu, že nedokáže přesně to, co ostatní. Správně vnímá své okolí, nepodceňuje se, ani nemá potřebu se vyvyšovat. Má dobré přátele a je schopen se jim svěřit, když je potřeba. Dovede čelit nesnázím, výjimečně reaguje vztekem a strachem, překážky se snaží konstruktivně překonat. Má koníčky, které naplňují jeho vzdělání a obohacují vnitřní svět (ZVOLSKÝ a kol., 1994).

3.3 Děti, mládež a jejich potřeby v závislosti na věku

Vývoj osobnosti člověka se realizuje ve složitých vnějších i vnitřních podmínkách. Mezi vnitřní podmínky lze zařadit především takové, které tvoří osobnost a jsou dědičné nebo vrozené. Pro rozvoj osobnosti jsou však rozhodující především podmínky vnější, které zahrnují působení sociálního a společenského prostředí, ve kterém žije. Základní roli zde hraje rodina a také další sociální skupiny, do nichž je jedinec v průběhu svého života zařazován. Ukazuje se, že psychický vývoj je přímo určován sociálním prostředím, ve kterém jedinec vyrůstá a kde rozhodující úlohu v jeho socializačním procesu hraje výchova v nejširším slova smyslu. Lze tedy konstatovat, že v psychice člověka se projevují dvě základní determinanty – biologické a sociální. Obě tyto složky se projevují a utvářejí v situacích, ve kterých se střetávají. Sociální a biologické determinanty na sebe působí, vzájemně se pronikají, vtiskují svou pečeť veškeré lidské životní činnosti. Struktura a funkce lidského organismu, jeho smyslových orgánů, jeho genetického potencionálu i centrální nervové soustavy jsou biologickými, fyziologickými i biopsychickými předpoklady lidské existence, lidskou psychikou řízených reakcí na okolní svět. Biologické a sociální faktory, které zakládají pohyb duševního života jedince, se mohou uvnitř osobnosti střetávat. Je tomu tak proto, že lidský organizmus je otevřený systém, který je vystaven v průběhu celého života interakci se sociálním prostředím (PÁVKOVÁ a kol., 2008).

Vedle individuálních odlišností můžeme pozorovat specifika charakteristická pro určitou věkovou skupinu. Označujeme je jako věkové zvláštnosti. Velmi výrazně jsou právě v dětství. Ovlivňují způsob zacházení s dětmi, do určité míry také obsah činnosti. Uvedeny jsou některé z nich společně s opatřením, která z nich vyplývají. Centrem zájmu jsou čtyři věkové kategorie od šesti do dvaceti let. Sledován je zpravidla tělesný, duševní a sociální vývoj jedince. Z duševních procesů je poukázáno na rozumovou, citovou a volní oblast (HÁJEK a kol., 2004).

Mladší školní věk (6-10 let)

V myšlení převažuje konkrétní a názorné uvažování. Dítě přivyká postupně povinnostem a odpovědnosti. Morální hodnoty nejsou dosud plně rozvinuty.

Svědomí jako vnitřní korektiv se teprve formuje. Motivací pro dodržování pravidel jsou odměny a tresty. Fantazie může být velmi živá a někdy se objevuje vymyšlené mylně považované za záměrné lhaní. Souvislé soustředění je možné maximálně po dobu 20 minut. Děti se někdy přeceňují, neodhadnou vlastní možnosti. Únava nastupuje rychleji než u starších dětí. Totéž nastává i při tělesné námaze, ale síly se obnovují rychle. Mladší školní děti jsou většinou bezelstné, důvěřivé, dobře přijímají autoritu dospělého, vidí v něm vzor. Přizpůsobí se skupině, ale dosud jsou značně závislé na své rodině. Potřebují láskyplnou, souvislou a trpělivou péči. Vyžadují individuální vztah s dospělým. Kromě toho je třeba dbát na důsledné dodržování základních hygienických pravidel. Nebývají dosud plně zautomatizována. Děti potřebují přes den dostatečně odpočívat, v noci klidně a souvisle spát asi deset hodin. Případné noční hry se doporučují proto zařadit před ukládáním dětí ke spánku. Vyhnete se tak zbytečnému psychickému a tělesnému zatížení dětského organismu při nočním nepřírozeném buzení. Nevystavujeme děti dlouhé a časté námaze. Je vhodné střídat tělesné a duševní činnosti.

Střední školní věk (11-13 let)

Postupně se rozvíjí logické a abstraktní myšlení, pozornost a soustředěnost. Toto období se označuje pubescence nebo puberta – nástup puberty. Typický je růst citové zranitelnosti, přecitlivělost, náhlé změny nálad. Dochází k přerodu v zájmech dětí. Formuje se mravní cítění – prožitky nespravedlnosti, radost z pomoci slabšímu apod. Tělesný a duševní vývoj jsou často nerovnoměrné. Rychlý růst narušuje pohybovou koordinaci. Objevují se příznaky sexuálního dozrávání. Pohybová vytrvalost roste. Dítě potřebuje dostatek pohybu – jinak se ve větší míře vyskytne neklid na neposednost. Dítě se postupně odpoutává od své rodiny, roste vliv vrstevníků. Více pozoruje samo sebe, srovnává se s ostatními. Snaží se být samostatné. V chování se objevuje hlučnost, ostych, zájem o opačné pohlaví a další protichůdné tendence. Zvyšuje se kritičnost. Klesá ochota plnit příkazy autorit.

Starší školní věk (14-16 let)

Období nazývané puberta je provázeno bouřlivým rozvojem citů a vytvářením vlastních postojů a názorů. Nastává vrchol myšlení a dalších poznávacích operací.

Paměť, pozornost a představivost jsou plně rozvinuty. Dítě se osamostatňuje, což vede k negaci (odmítání) autorit. Typické jsou nejistota a pochybnosti o vlastní osobě. Někdy to bývá zakrýváno hlučným a přehnaně sebevědomým chováním. Zájmy se proměňují a prohlubují. Dochází k dosažení pohlavní zralosti. Tělesné a duševní dozrávání je bouřlivé a způsobuje proměny nálad i chování. Děti v tomto období potřebují důvěru, samostatnost a pozitivní hodnocení. Potřebují uznání a bezpečí, protože si o ně neumějí přiměřeně říci. Dokáží nás svým jednáním naopak odradit. V tomto období je velmi důležité nepodcenit jejich problémy a prožitky.

Adolescence (17-20 let)

Duševní i tělesný vývoj se stabilizuje. Intelektuální potenciál dosahuje svého vrcholu, není dosud doplněn o životní zkušenost. Zlepšuje se sebeovládání, dále se formuje morální cítění. Sebehodnocení a sebepojetí se stále proměňují. Objevuje se experimentování v různých oblastech života (zájmy, sporty, partnerské vztahy a podobně). Dospívající touží po originalitě a intenzivních emočních prožitcích. Vůči okolí jsou zvýšeně kritičtí, a to zejména ve vztahu k autoritám. S dospělými chtějí jednat na stejné úrovni, rovnoprávně. V tomto věku potřebují citovou jistotu a bezpečí. Do popředí se dostávají na úkor rodiny partnerské vztahy. Fyzická odolnost a výkonnost se zvyšují. Tělesné funkce jsou ustálené. Při práci s touto věkovou kategorií si vždy uvědomme jejich možnosti a využijme jich. Dávejme dospívajícím důvěru a možnost samostatného rozhodování. Dokáží už totiž přijmout odpovědnost. Buďme však ochotni pomáhat a poradit. Nezapomínejme zadané úkoly kontrolovat a poskytovat jak negativní, tak i pozitivní vazbu. Delší pobytové akce může provázet snaha adolescentů o bohatý noční život. Chtějí se vyrovnat dospělým a využít toho, že jsou mimo dosah rodičovské kontroly. Snažme se předejít zbytečné únavě, potížím a konfliktům (HÁJEK a kol., 2004).

3.4 Rozvoj osobnosti prostřednictvím zájmových činností

Pedagogické ovlivňování volného času, zejména výchova dětí a mládeže v době mimo vyučování, je významnou oblastí výchovného působení. Poskytuje příležitost vést jedince k racionálnímu využívání volného času, formovat hodnotné

zájmy, uspokojovat a kultivovat významné lidské potřeby, rozvíjet specifické schopnosti a upevňovat žádoucí morální vlastnosti. Obsah i způsob využívání volného času mají značný význam z hlediska duševní hygieny. Způsob odpočinku, rekreace a zábavy se odráží i ve studijních a pracovních výkonech člověka. Hodnotné a trvalé celoživotní zájmy mohou kladně ovlivňovat i partnerské vztahy a výchovu dětí v rodině. Dalším důležitým úkolem výchovy mimo vyučování je rozvíjení potřeby celoživotního vzdělávání, zejména v souvislosti se zájmovou orientací člověka. Tato oblast výchovy tedy plní funkci výchovnou, vzdělávací, zdravotní i sociální (PÁVKOVÁ a kol., 2008).

Zájmové činnosti chápeme jako cílevědomé aktivity zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů a schopností. Mají silný vliv na rozvoj osobnosti i na správnou společenskou orientaci. Zájmy jsou nejčastěji vyvolány potřebami, ale nejsou s nimi totožné. Zájmy se rozvíjejí na základě existujících potřeb, umožňují jejich uspokojování a tím zároveň ovlivňují jejich charakter a vznik dalších potřeb. Zájmy souvisejí s celkovým zaměřením osobnosti a lze je charakterizovat jako relativně stálé snahy zabývat se předměty nebo činnostmi, které člověka upoutávají po stránce poznávací a citové. Zajímavému předmětu nebo činnosti přikládá člověk zvláštní hodnotu, a proto je veden snahou po aktivním styku s ní. Dosahování cíle je provázeno kladným citovým naladěním a uspokojením. Zájmy patří mezi vlastnosti aktivačně – motivační, vedou osobnost k činnosti (aktivně) a vyvolávají pohnutku (motiv) k činnosti zaměřené určitým směrem. Společensky ovlivňovaná (pedagogicky motivovaná a řízená) zájmová činnost vede ke společensky žádoucímu rozvoji osobnosti, talentu, aktivnímu životnímu stylu, naopak volný čas nenaplněný zájmem může být příčinou patologického chování. Výchova k zdravému a společensky žádoucímu užívání volného času v dětství je efektivnější a levnější než následná převýchova narušených jedinců (PÁVKOVÁ, PAVLÍKOVÁ, HÁJEK, 2008).

Jednotlivé instituce se podílejí podle svých specifických možností a legislativně vymezeného poslání na rozvíjení schopností dětí a mládeže, na usměrňování, kultivaci a uspokojování zájmů a potřeb, na formování žádoucích postojů a morálních vlastností. Prostřednictvím pestrých a zajímavých činností se děti motivují ke společensky žádoucímu využívání volného času, k získání nových

vědomostí, dovedností a návyků a tím i k rozvoji poznávacích procesů a k celoživotnímu vzdělávání. Úspěchy v zájmových činnostech přinášejí pocit uspokojení, příležitost k seberealizaci a přiměřenému sebehodnocení. Na základě praktických činností a zkušeností si mladí lidé vytvářejí vlastní názor na život a na svět. Ve výchově mimo vyučování probíhá proces učení poněkud jinak než při vyučování. Ve škole jsou žákům předávány hotové zobecněné skutečnosti, nashromážděné za celou historii lidstva, v podstatě v teoretické podobě, a to ponejvíce slovní formou. Toto převážně verbální poznání je pak podle možností aplikováno na praktické situace. Ve výchově mimo vyučování získávají žáci poznatky a zkušenosti v bezprostřední praktické činnosti. Teprve pak se na základě těchto osobních zkušeností ve spojení s poznatky získanými při vyučování vytvářejí nové poznání a nové zkušenosti. Jde tedy na jedné straně o proces osvojování si teorie v konfrontaci s praxí, na druhé straně o proces osvojování si osobních zkušeností z praxe s následnou konfrontací s obecnými poznatky teorie (PÁVKOVÁ a kol., 2008).

Z toho plyne, že každé výchovné působení na děti a mládež musí být multidimenzionální, musí zahrnovat rozvojovou i preventivní složku. Vždy jde o poskytnutí bezpečného místa mladému člověku a pomoci mu spojit budování své identity a osvojování různých sociálních rolí s „něčím větším“ než je on sám - ve smyslu sociálním zapojit se do skupiny vrstevníků, „patřit někam“ (IANNI, 1992).

3.5 Význam osobního vzoru v životě dětí a mladistvých

Osobní příklad, vzor, model často působí silněji než slovní působení, odměny a tresty. Dítě si vybírá a napodobuje určitý model, popřípadě se s ním identifikuje podle zákonů sociálního učení. Činí tak dobrovolně, bez nucení, často s obdivem a nadšením. Model plní v životě dítěte a mladistvého důležité funkce: Pomáhá orientovat se v složité skutečnosti, nabízí řešení problémů a konfliktů, které se týkají osobních vztahů, práce a povolání, životních cílů a smyslu, morálních otázek. Model konkrétní, živou a srozumitelnou formou vyjadřuje určitý způsob života, názory a přesvědčení, hodnoty a hodnotové orientace, morální zásady. Konkrétnost a silný emoční náboj poskytují

modelu silný vliv na osobnost od dětství a mládí. Na modelu si všímají vztahu k lidem a k práci, zaměření k životním cílům, řešení morálních problémů (ČÁP, MAREŠ, 2001).

Výchovné působení tohoto vztahu se projeví tak, že postupně přivádíme mladého člověka k poznání a přijetí určitých hodnot, o které nám ve výchově jde. Nezaujme-li mladého člověka instruktor, nezajmou ho ani jeho hodnoty. Zde se ukazuje význam osobnostních kvalit instruktora. Čím menší je skupina, s níž vychovatel pracuje, tím přirozeněji a spontánněji vznikají vztahy. Čím je skupina větší, tím více musí instruktor vztahovou dimenzi plánovat strukturovat. Ve vztahové dimenzi na počátku stojí zvědavost mladého člověka, touha poznávat nové lidi, a na konci stojí závazek žít podle určitého hodnotového systému, věrnost. Dobrý a citlivý instruktor dokáže i u méně úspěšného a problémového dítěte najít příležitost k pochvale. Žádná zájmová činnost by proto neměla zůstat bez výsledku, bez úspěchu. Úspěch se stává morální podporou a povzbuzuje k překonání obtíží. Úspěšnost je podmínkou zdravého vývoje osobnosti (PÁVKOVÁ a kol., 2002).

Mladí lidé jsou rádi spolu, bez ohledu na to, jaká činnost se jim při tom nabízí nebo je prováděna. Základní motivací pro ně je možnost pobýt určitý čas s vrstevníky, moci mluvit o tom, co se jim líbí, způsobem, jaký se jim líbí, objevovat a zakoušet, jací vlastně jsou, v uvolněné a přátelské atmosféře. Na druhou stranu zde hrozí a reálně existuje řada negativních jevů: šikana, tlak vrstevnické skupiny k antisociálnímu jednání apod. Usměrnování a ovlivňování velmi komplikované mezilidské vztahy není snadné. Dospělí by svým jednáním s ostatními měl ukazovat a dokazovat, že konflikty lze řešit bez agrese a ubližování druhým, bez pocitu bezmocnosti a sebelítosti, přiměřeně, asertivně (PÁVKOVÁ, 2002).

4 ORGANIZOVÁNÍ VOLNÉHO ČASU DĚTÍ A MLÁDEŽE V JIHOČESKÉM REGIONU

Základem sdružování dětí a mládeže je dobrovolné rozhodnutí dítěte a mladého člověka vstoupit do sdružení a účastnit se jeho činnosti. Zároveň také přijímá jeho hodnotovou orientaci, uplatňuje jeho cíle a obsahové a organizační zásady. Člen sdružení si tak rozvíjí svoji osobnost, sociální vztahy a osvojuje si žádoucí hodnoty. Dobrovolná účast pak rozšiřuje možnosti života dítěte a mladého člověka, naplní ho novými zážitky a zkušenostmi. Princip dobrovolnosti platí i pro samotné realizátory organizované zájmové činnosti sdružení, většina z nich nejsou profesionálními pedagogickými pracovníky. Nabídka takových zájmových sdružení je z ekonomického hlediska dostupná všem, tedy i rodinám sociálně slabým, které nemají na to, aby platily dětem drahé aktivity organizované soukromými firmami či jinými institucemi. Svoji činnost navíc většinou financují z grantů a sponzorských darů. Zájmová sdružení díky svému uspořádání a určité volnosti ve své činnosti mohou operativně reagovat na aktuální trendy, které děti či mládež zajímají (HOFBAUER, 2004).

V dobrodružných dětských sdruženích se chápe oddíl zpravidla jako pevná organizační jednotka bez právní subjektivity podřízený jinému vyššímu celku (např. středisku). Oddíly těchto sdružení mají také za úkol naplňovat a realizovat přímo s dětmi a mladými lidmi jejich výchovné cíle a poslání. U oddílu se předpokládá stálější členství, širší okruh zájmů, forem a metod činnosti, různé tradice, vnitřně stanovené povinnosti členů, vnitřní hierarchie vedení, nezřídka i přiměřený podíl dětských členů na tvorbě a realizaci oddílových programů (HÁJEK a kol., 2004).

4.1 Historický vývoj volnočasových institucí

Na sdružování dětí a mládeže měl vliv celospolečenský vývoj. Do první světové války zde vznikla sdružení dospělých i mladých lidí, zabývající se zejména tělovýchovou, sociálními potřebami a požadavky, i skauting jako organizace výslovně zaměřená na děti mládež. O vzniku samostatného Československa se některá sdružení uplatnila jakou součástí mezinárodních struktur (skauting).

Rovněž socialistické a komunistické organizace mládeže byly spjaty s mezinárodním děním. Všechna zanikla v letech nacistické okupace (1939-1945), avšak některá z nich ve velmi omezené míře pokračovala v ilegální a odbojové činnosti. Mezníkem se stalo osvobození země roku 1945, kdy byly jednak obnoveny struktury zaniklé za okupace, jednak vznikla sdružení nová – národní svazy mládeže. Únor 1948 vyvolal přechod od modelu pluralitního k monopolnímu. Avšak již od druhé poloviny padesátých let se uplatnily snahy strnulost a závaznost tohoto uspořádání uvolnit a řešit tak problém formálního členství v jednotné organizaci. Pražské jaro 1968 bylo i v tomto ohledu vyvrcholením předchozího úsilí. V dosavadních organizacích se začaly výrazněji respektovat potřeby a zájmy jednotlivých členů. Obnovovala se tradiční sdružení dětí a mládeže nebo nově vznikaly jejich další typy. Nový model se pro děti a mladé stával bližším a přitažlivějším a pružněji přijímal pozitivní podněty ze společnosti. Období tzv. normalizace tento vývoj od konce šedesátých let 20. století nadlouho přerušilo, i když některé výsledky předchozího vývoje se i poté udržely a staly se trvalou součástí sdružování dětí a mládeže i v zásadě změněné společenské situaci. Zejména se zachovalo vytváření věkově smíšených nebo zájmově zaměřených kolektivů obnovené jednotné organizace dětí a mládeže a stalo se významnou součástí její nové koncepce. Rok 1989 se v zemích střední a východní Evropy stal počátkem obnovy pluralitního uspořádání dospělých, mládeže a dětí. Pro mnohé děti a mladé lidi se kromě toho značně rozšířily nové možnosti volnočasových aktivit zejména díky masmédiím nebo využívání počítačů. Vzrůstaly i nabídky a tlaky konzumního způsobu života. K některým příslušníkům mladé generace pozitivní nabídky aktivit naopak nepronikaly, takže je nemotivovaly a způsobovaly jejich nezáměr, nudu a případně i následnou špatnou volbu. Důsledkem byla touha životní stereotypy vyrovnávat jedinečnými zážitky, jež však někdy končily sebepoškozováním, jindy jednáním poškozující druhé. Pro řešení společenských otázek sdružování našich dětí a mládeže, jejich vtažení ke státní správě a reprezentaci v zahraničí vznikly dvě hlavní střešové organizace nestátních, neziskových sdružení dětí a mládeže: Česká rada dětí a mládeže a Kruh sdružení dětí a mládeže České republiky (PÁVKOVÁ, HÁJEK, HOFBAUER, HRDLÍČKOVÁ, PAVLÍKOVÁ, 2008).

4.2 Strategie podpory práce s dětmi a mládeží v Jihočeském kraji

Strategie podpory práce s dětmi a mládeží v Jihočeském kraji vychází ze schválené „Koncepce státní politiky v oblasti dětí a mládeže“ (usnesení vlády ČR č.343/2003), která ukládá mimo jiné městům, obcím a krajům rozpracovat úkoly do vlastních střednědobých koncepčních dokumentů v souladu s konkrétními regionálními podmínkami. Je rovněž v souladu s evropskou legislativou a mezinárodními smlouvami, ke kterým ČR přistoupila. Jedná se především o „Úmluvu o právech dítěte“, vyhlášenou pod č.104/1991 Sb. a „Smlouvu o založení evropských společenství“, článek 149 a 150 (Official Journal C325 z 24. 12. 2002). Dalším dokumentem je „Bílá kniha Evropské komise: Nový podnět pro evropskou mládež“ (COM –2001-681) a Usnesení Rady EU o obecných cílech pro participaci a informovanost mladých lidí (2003/C-295/04). Podle právního řádu České republiky lze o dítěti hovořit do 18 let věku (nabytí právní způsobilosti) a o mládeži do 26 let věku. V rámci koncepčních materiálů Evropské unie je jako mládež označována skupina obyvatelstva od 15 do 24 let věku (JIHOČESKÝ KRAJ, 2009, on-line).

Děti a mládež představují sociální skupinu, zatěžovanou ve zvýšené míře negativními společenskými jevy a ohroženou ve vyšší míře sociální exkluzí. Úkolem veřejné správy je působit proti tomuto ohrožení a pomocí komplexních opatření podporovat všestranný, plnohodnotný rozvoj dětí a mládeže. Opatření zahrnují také děti a mládež se zdravotním, sociálním nebo jiným znevýhodněním a jsou orgány veřejné správy přiměřeně metodicky a finančně podporována. Zajištění ochrany práv dětí a mládeže a příznivých podmínek pro jejich zdravý rozvoj je trvalou prioritou při tvorbě koncepčních materiálů, legislativy a vydávání rozhodnutí ve věcech, které mají dopad na děti a mládež. Novou výzvou pro orgány veřejné správy je možnost zapojit děti a mládež jako aktivní účastníky přímo do procesů rozhodování o věcech veřejných. Prostor pro vyjádření názorů a námětů ze strany dětí a mládeže a jejich spoluúčast na společenském dění výrazně přispívá k tomu, že se děti a mládež stávají aktivními občany, kteří umí převzít vlastní odpovědnost a sdílet demokratické hodnoty. Děti a mládež v Jihočeském kraji představují výraznou demografickou skupinu, která podle Krajské reprezentace Českého statistického úřadu tvoří 206 034 obyvatel z celkového počtu 625 541 obyvatel Jihočeského kraje (k 31. 12. 2003), tj. celou jednu třetinu populace. Jihočeský kraj odpovídá v souladu se zákonem o krajích

(č.129/2000 Sb.) za komplexní rozvoj svého území. Vytváří proto v rámci výkonu samostatné působnosti strategické a koncepční materiály vycházející z Plánu rozvoje kraje (JIHOČESKÝ KRAJ, 2009, on-line).

Kraj je jako zřizovatel a poskytovatel podpor z vlastního rozpočtu schopen aktivně ovlivňovat a podporovat nabídku volnočasových aktivit pro děti a mládež na svém území. Nabídka volnočasových aktivit pro děti a mládež má příznivý dopad na atraktivitu regionu, zejména s ohledem na potřeby mladých rodin. Dostatečné možnosti pro využití volného času jsou také považovány za jeden z nástrojů nespécifické primární prevence společensky nevhodných jevů u dětí a mládeže. Podobné výchozí postavení jako kraj mají také obce. Také u nich dosud není zákonně definována povinnost monitorovat a podporovat rozvoj volnočasových aktivit. Přesto podporují obecní samosprávy „spolkovou“ činnost a kulturní dění v obci. Rozsah této podpory včetně jejího finančního vyjádření má široké spektrum od jednorázové podpory oslavy „Dne dětí“ až ke specializovaným každoročně vyhlášeným grantovým programům (JIHOČESKÝ KRAJ, 2009, on-line).

Nezastupitelnou roli v systému práce s dětmi a mládeží mají tzv. nestátní neziskové organizace, které rozdělujeme podle způsobu (charakteru) práce s dětmi a mládeží na organizace dětí a mládeže, jejichž členská základna je tvořena minimálně ze 2/3 přímo dětmi a mládeží do 26 let, a na organizace pracující s dětmi a mládeží, které nemají takto tvořenou členskou základnu, ale ve stanovách nebo ve zřizovací listině je rovněž deklarována práce s dětmi a mládeží. Tyto organizace budou dále bez ohledu na svou právní formu v této strategii označovány jako organizace dětí a mládeže nebo organizace pracující s dětmi a mládeží. V celorepublikových studiích, které byly základem pro státní koncepci, se uvádí, že okolo 11% dětí a mládeže je organizováno v dětských a mládežnických organizacích, ale jejich činnost má dosah až na 20% populace do 26 let. Jejich vliv na mladou generaci je proto třeba považovat za významný. Podle údajů Krajské reprezentace ČSÚ v Českých Budějovicích je jich v Jihočeském kraji jako právních subjektů evidováno 148. Jedním z pilířů politiky Jihočeského kraje je podpora základního chodu stávajících organizací dětí a mládeže a materiálně technických prostředků k udržení jejich současné nabídky velmi kvalitních činností pro děti a mládež.

V rámci dotací Jihočeského kraje je dále podporován rozvoj jejich aktivit směrem k neorganizovaným dětem a mládeži a veřejnosti a získávání odpovídající kvalifikace pro výkon dobrovolné práce s dětmi a mládeží. Rozvoj zájmového vzdělávání, včetně sportovních a volnočasových aktivit je ze strany kraje podporován zejména prostřednictvím vyhlašování programů podpory sportu, zájmové činnosti dětí a mládeže, zájmového vzdělávání a jednotlivých grantových programů. V roce 2006 a 2007 bylo v rozpočtu Jihočeského kraje alokováno na výše uvedené programy celkem 65 870 tis. Kč, z toho pro oblast práce s dětmi a mládeží 13 000 tis. Kč. OŠMT zabezpečuje informační servis pro organizace působící v oblasti zájmového vzdělávání, vede databáze těchto organizací a jejich nabídku činnosti (JIHOČESKÝ KRAJ, 2009, on-line).

Pro zastupování společných zájmů a prezentaci činnosti vůči veřejnosti a orgánům veřejné a státní správy mohou organizace vytvářet na základě dobrovolného členství tzv. „střešní“ organizace. Střešní organizace jsou odborným partnerem vždy tam, kde se jedná o diskusi koncepčních záležitostí ovlivňující cílovou skupinu. V tomto smyslu má práce Rady dětí a mládeže Jihočeského kraje (RADAMBUK) v posledních letech tendenci kvalitativního růstu a stává se důstojným a skutečně reprezentativním orgánem pro jednání nejen se zástupci měst a kraje, ale i v mezinárodním měřítku. Model „komunitního plánování“ (spolupráce orgánů veřejné správy, neziskových organizací a příp. Podnikatelských subjektů na projektech obecného zájmu) je považován za nosnou myšlenku také při realizaci projektů v rámci evropských strukturálních fondů (JIHOČESKÝ KRAJ, 2009, on-line).

4.2.1 Strategie prevence nežádoucích sociálně patologických jevů v Jihočeském kraji

Od 1. 1. 2006 zodpovídá v přenesené i samostatné působnosti za oblast prevence sociálně patologických jevů ve vztahu k dětem a mládeži odbor sociálních věcí a zdravotnictví, oddělení prevence a humanitních činností. Na tomto oddělení je také zřízena pozice „krajského školského koordinátora prevence“. Postupně se v Jihočeském kraji podařilo upevnit síť 7 okresních metodiků prevence

na jednotlivých detašovaných pracovištích České Budějovice, kteří poskytují metodickou pomoc školám při tvorbě minimálních preventivních programů a projektů, zprostředkovávají kontakt na místní organizace působící na poli prevence apod. Preventivní práce většiny z nich je nicméně ztížena tím, že jejich funkce je u většiny z nich kumulována s jinými pedagogickými agendami v rámci činnosti pedagogicko-psychologické poradny. I přesto jsou však v každém okrese realizovány pravidelné metodické porady pro školní metodiky prevence, jichž se často účastní i zástupci jiných místních organizací (JIHOČESKÝ KRAJ, 2009, on-line).

Základním principem strategie prevence nežádoucích sociálně patologických jevů je tedy výchova dětí mládeže ke zdravému životnímu stylu, k osvojení si pozitivního sociálního chování a rozvoji osobnosti, k odmítání všech forem sebeustrukce a porušování zákona. Tuto strategii dnes naplňuje i řada dokumentů, které jasně udávají směr vývoje volnočasové problematiky (JIHOČESKÝ KRAJ, 2009, on-line).

4.3 Legislativa při práci s dětmi a mládeží

Každá společenská činnost je ovlivňována řadou ustanovení, která ji nejen usměrňují, ale mohou také některé činnosti zvýhodňovat a podporovat. Ustanovení mají různou právní sílu – od ústavních zákonů až po resortní instrukce. Činnost s dětmi (tj. do 18 let) a mládeží (tj. do 26 let) je mnohostranná a pestrá, takže i soubor právních předpisů k ní se vztahující je neobyčejně obsáhlý. Některá legislativní ustanovení k institucionálnímu zabezpečení volného času dětí a mládeže již vydal Institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky ve sbornících Vybrané právní předpisy pro výchovu mimo vyučování I. a II. Existuje však řada dalších předpisů, které se k činnosti dětí a mládeže a k činnosti a k činnosti s dětmi a mládeží vztahují:

- Zákon č. 83/90 Sb., - o sdružování občanů
- Zákon č. 104/91 Sb., - sdělení FMZV o sjednání Úmluvy o právech dítěte
- Zákon č. 103/93 Sb., - o Fondu dětí a mládeže (HÁJEK a kol., 1993).

Převážná většina vedoucích mimoškolních kolektivů dětí a mládeže jsou dobrovolníci, kteří tuto veřejně prospěšnou činnost vykonávají ve svém volném čase bez nároku na jakoukoliv odměnu. Někteří dobrovolníci se věnují kromě jiného také ohroženým nebo znevýhodněným skupinám obyvatelstva a přinášejí do dobrovolné práce své znalosti a dovednosti, které využívají ve prospěch jiných. Rozvoj znalostí, dovedností a zvýšení motivace mladých dobrovolníků umožňuje program EU Mládež, jehož součástí je mimo jiné i Evropská dobrovolná služba umožňující stáže dobrovolníků v jiných zemích EU. Dobrovolná práce velmi zásadním způsobem zvyšuje praktické, odborné a sociální kompetence dobrovolníků a měla by být vnímána a podporována jako jedinečná možnost neformálního vzdělávání. Rozvoj dobrovolnictví je jednou z podmínek pro rozvoj občanské společnosti, vedoucí k přijetí spoluzodpovědnosti za prostředí, ve kterém žijeme (JIHOČESKÝ KRAJ, 2009, on-line).

Slabé stránky dobrovolnické činnosti při práci s dětmi a mládeží je ovšem fakt, že tento druh práce není v České republice společensky příliš uznáván i přes to, že rozvoj dobrovolnictví je limitován vysokými nároky na znalosti právních předpisů. Je velmi důležité si uvědomit, že dobrovolnictví představuje např. zásah do průběhu studia nebo výkonu zaměstnání (uvolňování zaměstnanců) a že znalosti a dovednosti získané při dobrovolné práci nejsou zatím uznávány jako obohacení profesní přípravy, srovnatelné s akreditovaným studiem nebo praxí. Je nezbytné, aby rostoucí regulační opatření v české legislativě byla vyvažována motivačními opatřeními a formální i finanční podporou dobrovolných iniciativ občanů včetně iniciativ dětí a mládeže. Oblast dobrovolné práce a zejména dobrovolné práce s dětmi a mládeží je z důvodu kontroly kvality regulována stále větším množstvím normativů ze strany orgánů státní správy, což může vést ve svém důsledku k poklesu motivace dobrovolníků. Velmi ohrožující je také v dobrovolnické činnosti fakt že, sílící společenské klima, že lidé by se měli starat hlavně sami o sebe (JIHOČESKÝ KRAJ, 2009, on-line).

5 METODOLOGIE

5.1 Cíl práce

Cílem práce je získat odpovědi na výzkumné otázky, z těch následně odvodit závěry a zhodnotit tak celkový přínos volnočasových organizací a jejich činností pro práci s dětmi a mládeží v dnešní době. Práce se snaží objasnit, zda pravidelná oddílová činnost a její náplň přináší svým členům takové hodnoty, které prospívají jejich kvalitě zdraví a zdravému životnímu stylu dnešní doby více než je tomu u dětí bez volnočasových aktivit. Konečným výstupem práce je studijní opora s názvem Děti, mládež a vliv volného času na jejich zdravý životní styl, která by měla sloužit jako metodický materiál pro studenty Katedry výchova ke zdraví.

Domnívám se, že zajímavá zjištění této práce mohou být zajímavým přínosem pro vlastní členy organizace stejně jako pro veřejnost.

5.2 Úkoly práce

Z výše uvedených cílů vyplývají následující úkoly:

1. Vyhledání literárních pramenů. Obsahová analýza odborné časopisecké knižní literatury vztahující se k tématu a obsahová analýza ověřených internetových zdrojů.
2. Na základě obsahové analýzy stanovit cíle, úkoly a výzkumné otázky.
3. Srovnání kvality zdraví v oblasti fyzické, duševní a sociální u dětí, které navštěvují pravidelnou oddílovou činnost s dětmi bez volnočasových aktivit.
4. Sestavení baterie diagnostických metod na bázi dotazování, pozorování a sociometrie.
5. Výběr participantů.
6. Provést analýzu získaných dat.
7. Zjištěné výsledky analyzovat, zpracovat, vyhodnotit a poznatky zpracovat jako metodický materiál pro studenty Katedry výchova ke zdraví formu studijní opory.

Je nutné poznamenat, že výsledky tohoto výzkumu se vztahují pouze na současné členy 1. střediska Zálesák v Českých Budějovicích a náhodně sestavenou kontrolní skupinu dětí bez volnočasových aktivit. Situace v jiných střediscích v České republice a zároveň u jiných dětí bez volnočasových aktivit může být zcela odlišná.

5.3 Výzkumné otázky

Pro ujasnění cílů výzkumu byly stanoveny dvě následující výzkumné otázky.

1. Pravidelná oddílová činnost přináší většině členů zkoumané organizace takové hodnoty, které nejen prospívají jejich vlastnímu zdravému vývoji, ale výrazně prohlubují jejich všestranné znalosti, dovednosti i správné návyky - a to nejen pro dokonalejší zabezpečování požadavků společnosti, ale i pro praktickou potřebu jejich života - ve srovnání s dětmi a mladistvými bez volnočasových aktivit.
2. Celkový přínos volnočasových organizací pro práci s dětmi a mládeží je považován za pozitivní, stávající i bývalí členové doporučují pravidelnou oddílovou činnost dalším generacím, jako jeden z nejlepších způsobů trávení volného času a cestu k přátelství a přírodě.

.

6 METODIKA

Předkládaná práce má charakter základního experimentálního šetření kvantitativní povahy. Pro získání potřebných informací k realizaci stanovených cílů a verifikaci výzkumných otázek je zvolena metoda analýzy literárních zdrojů (v teoretické části práce) a sestavení baterie diagnostických metod na bázi dotazování, pozorování a sociometrie.

Analýza odborné literatury se především týkala problematiky zdraví a zdravého životního stylu, charakteristiky volného času, zážitkové pedagogiky, vymezení pojmů prožitek a dobrodružství. Dílčí kapitolou teoretické části je i nastínění situace organizované činnosti pro děti mládež v jihočeském regionu včetně právní problematiky při práci s dětmi a mládeží a záměrná orientace na oblast mimoškolní edukace.

Při organizaci experimentálního šetření je využito diagnostikování ukazatelů identifikujících rizikové oblasti u dětí a mládeže formou dotazníkového výzkumu. Dotazník byl distribuován pro obě skupiny- experimentální i kontrolní (viz kapitola 6.2). Sociální oblast je detailněji zmapována u experimentální skupiny metodou sociometrického šetření a metodou záměrného dlouhodobého pozorování.

6.1 Charakteristika zkoumaného souboru

Za objekt svého výzkumu jsem zvolila organizaci Zálesák – svaz pro pobyt v přírodě, který vychází z vlastního „VÝCVIKOVĚ-VÝCHOVNÉHO SYSTÉMU“. Svým pojetím drsné, dobrodružné, ale i techničtější zaměřené výchovy v přírodě, sjednocuje zájemce o tuto netradiční koncepci a tím vyplňuje další volný prostor v zájmech nejen dětí a dospělých, ale i problémové dospívající mládeže. Konkrétně se zaměřuji na 1. středisko Zálesák v Českých Budějovicích. Toto středisko vzniklo 3. března 1990.

Experimentální skupinou výzkumu tvořilo 32 respondentů z řad dvou oddílů, z nichž bylo výzkumu podrobeno 15 chlapců ve věku 8 až 18 let a 17 dívek ve stejném věkovém rozmezí. Hlavním zaměřením oddílů střediska Zálesák je turistická činnost spolu se získáváním dovedností a zkušeností dětí pobytem ve volné

přírodě. Svým pojetím působí na harmonický rozvoj osobnosti. Tato skupina se pravidelně schází jednou týdně k organizovaně řízené oddílové činnosti – oddílové schůzce a několikrát za měsíc se účastní vícedenních sportovních, vědomostních nebo jiných turistických výprav.

Kontrolní skupinou výzkumu se stali spolužáci nebo kamarádi dětí z oddílu, o kterých mladí zálesáci věděli, že nemají žádné volnočasové aktivity. Tyto děti byly z českobudějovických základních škol ve věku 8 – 18 let. Z celkového počtu 32 respondentů kontrolní skupiny bylo 14 chlapců a 18 dívek.

6.2 Použité metody

V tomto výzkumu byla použita metoda Tarterova dotazníku, sociometrického ratingového dotazníku SO-RA-D a metoda zúčastněného volného pozorování. Sběr dat pomocí dotazníkového šetření (kvantitativní metoda) je považována za jeden z nejpřesnějších a časově méně náročných způsobů, jak získat potřebné informace od většího počtu respondentů. Užitečnost Tarterova dotazníku spočívá hlavně v tom, že pomáhá identifikovat problémové oblasti především mladistvích, ale při správném a pečlivém vedení se může aplikovat i na dětech. Tato forma dotazování, upravena volně Nešporem, Csémym, Müllerovou a Provazníkovou z Státního zdravotnického ústavu v Praze, je chápána jako součást širokého systému prevence v sociálním prostředí dětí a mládeže. Administrace dotazníku nevyžaduje složitou předchozí přípravu. Zvolenými oblastmi výzkumu v mém případě byl oblast volného času a rekreace, chování, zdravotního stavu, duševního stavu, sociální zdatnosti, rodinného stavu, školy, pracovní adaptace a vztahy s vrstevníky Příloha č. 1a. Vyhodnocení dotazníku je jednoduché. Na základě všech zodpovězených otázek jsou spočítány u každého jednotlivce odpovědi v prvním sloupci převede podle tabulky Příloha 1b., na procenta problémových odpovědí. Procenta problémových odpovědí se vynesou do grafu, v němž velikost vodorovné úsečky odpovídá procentu problémových odpovědí v příslušné oblasti. Grafické hodnocení umožňuje přehledné porovnání procentních hodnot problémových odpovědí v jednotlivých oblastech.

Sociometrický ratingový dotazník SO-RA-D (HRABAL, 1979) je nástrojem pro diagnostiku vztahů a interakcí v malých sociálních skupinách. Používá obecná

nereálná kritéria, zaměřená na vytipování autorit a afinit v testované skupině. Je sociometrickým testem využívajícím ratingu, tj. škálování; konkrétně se jedná o pětibodovou škálu Likertova typu, na které každý jedinec hodnotí ostatní jedince ve skupině z hlediska jejich vlivu a obliby. Tato číselná hodnocení pak každý člen skupiny doplňuje volnými slovními charakteristikami ostatních členů. Výchozími údaji pro zpracování jsou tedy jednotlivá číselná hodnocení vlivu a sympatie podle předložené škály a volné vzájemné charakteristiky. Výsledky poskytují informace o vlivu každého jedince na ostatní členy skupiny, o jeho oblibě u ostatních a celkové pozici ve zkoumané skupině, o vyváženosti nebo nevyváženosti jeho vlivu a obliby, o vztahu jednotlivce k ostatním ve skupině. Další zpracování umožňuje interpretovat celkovou soudržnost a stav emocionální atmosféry ve zkoumané skupině, zjistit, zda je tato skupina rozdělena na nějaké podskupiny, jaké jsou mezi těmito podskupinami interakce a vztahy, řadu informací o stavu oddílu, o skupinové dynamice a dějích, které v oddíle probíhají Příloha č. 2.

Realizaci výzkumu metodou volného pozorování jsem se rozhodla aplikovat na experimentální skupině. Vědecké pozorování je plánovitě selektivní a předem určuje, co a jak bude pozorováno. Mnou prováděné pozorování bylo otevřené (účastníci byli informováni), zúčastněné (participovala jsem na oddílové schůzce), částečně se jednalo o strukturované pozorování (věděla jsem, na jaká hlediska – spolupráce, angažovanost, empatie, přátelství, komunikace, fyzická kondice - se v pozorování zaměřuji). Je důležité zdůraznit, že tato metoda klade vysoké nároky na nezávislost a nadhled, což dává prostor ke zkreslení. Dalším zkreslením, které je relevantní v tomto kontextu, je možná nesprávná interpretace získaných dat.

Metoda pozorování je extrospektivní metodou; v mém případě jsem použila metodu zúčastněného pozorování, kdy se pozorovatel přímo pohybuje v prostoru, kde se vyskytují jevy, které posuzuje. Stává se tak součástí těchto jevů, je jedním z aktérů. V průběhu pozorování tak dochází mezi pozorovatelem a pozorovaným jevem k interakci“ (MIOVSKÝ, 2006, s.152).

6.3 Organizace výzkumu

Výzkumné šetření probíhalo od září 2008 do února 2009 a to již zmíněnými třemi metodami. Každá z těchto metod byla použita odděleně a v různých relacích. Dotazníkového šetření, které probíhalo na oddílové schůzce v polovině ledna 2009 se celkově zúčastnilo 62 respondentů. Z celkového počtu bylo 31 dětí s pravidelnou oddílovou činností (experimentální skupina) a 31 dětí bez volnočasových aktivit (kontrolní skupina). Kontrolní skupinou se staly děti bez volnočasových aktivit, jednalo se o kamarády či spolužáky zálesáků, o kterých moji svěřenci vědí, že se „nudí“, nechodí na kroužky ani do oddílů a svůj volný čas prolenuší. Dotazníkové šetření bylo provedeno na předem naplánované schůzce s bohatým programem a to pro obě skupiny současně. Návratnost takto distribuovaných dotazníků bylo 100%. Mojí snahou bylo ukázat dětem bez volnočasových aktivit, jak taková „obyčejná“ oddílová schůzka vypadá a kolik příjemných věcí se na ní dá zažít. Mojí snahou bylo těmto dětem ukázat jednu z mnohých cest ke kamarádství, skupině přátel a možnosti radosti ze života. Zadávání a vyhodnocování dotazníku nevyžaduje psychologické vzdělání ani dlouhodobý nácvik.

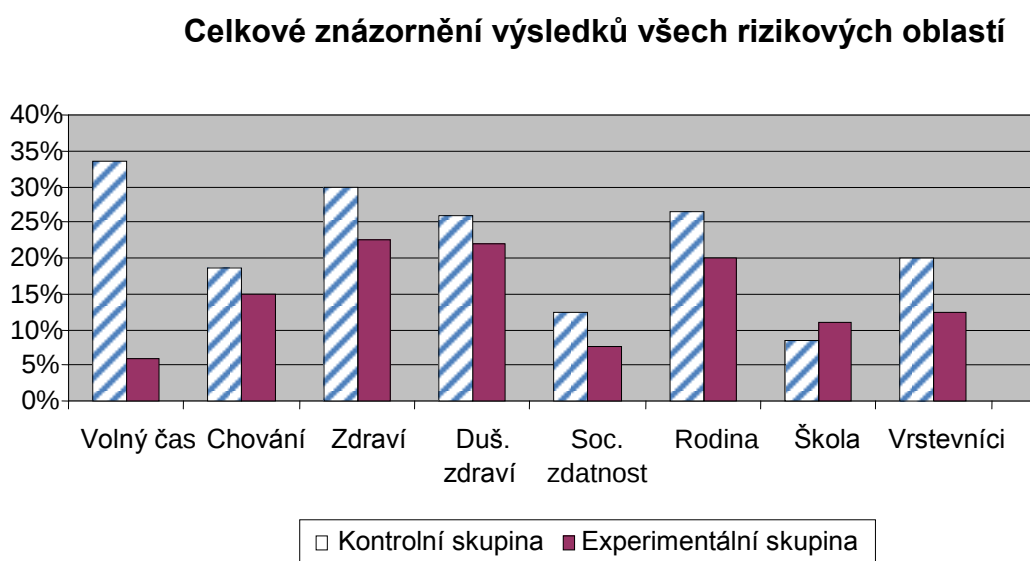
Sociometrický výzkum byl prováděn pouze u jednoho oddílu daného střediska na celkovém počtu 19 dětí v průběhu schůzky koncem února 2009 a to velmi zábavnou formou, kdy bylo využito záznamového listu sociometrického ratingového dotazníku jako součásti oblíbené hry.

V celé době výzkumného šetření, tj. od září 2008 do února 2009, bylo prováděno volné pozorování experimentální skupiny, kdy byly předem stanoveny hlediska, která byla u dané skupiny pozorována a následně vyhodnocena. Jednalo se o hledisko spolupráce, angažovanosti, empatie, přátelství, komunikace a fyzické kondice.

7 VÝSLEDKY A DISKUSE

7.1 Výsledky a diskuse k dotazníku identifikující rizikové oblasti dětí a mládeže

Graf č. 1: Celkové znázornění výsledků všech rizikových oblastí
(N=62, K=32, E=32)

V celkovém znázornění výsledků všech rizikových oblastí je 1. oblast zcela jasně u kontrolní skupiny hodnocená za kritickou. Vysoké procento problémových odpovědí svědčí o špatném využití volného času u dětí a mládeže kontrolní skupiny. V této oblasti bych se zamyslela nad spoluprací rodiny a dětských organizací a organizací pro dospívající s pozitivním programem. Domnívám se, že bylo zajímavé a přínosné posoudit příčiny (materiální okolnosti, životní styl rodiny, nedostatek kvalitních přátel apod.) těchto výsledků. Důležitost kladu na dobré rodinné tradice, otázky životního stylu, kvalitní zájmy a záliby rodičů (vzorů) s přihlédnutím ke specifickým možnostem a orientaci dítěte. Právě této oblasti přisuzuji nejvýraznější rozdíl výsledků zkoumaných skupin.

Tímto výrazným zjištěním se potvrzuje výzkumná otázka č. 1, kdy pravidelná oddílová činnost přináší členům organizace takové hodnoty, které prospívají jejich

vlastnímu zdravému rozvoji a to nejen pro dokonalejší zabezpečování požadavků společnosti.

Druhou kritickou oblastí je 3. oblast dotazníku, oblast zdraví. Procenta ukazují větší problém u kontrolní skupiny, ale zároveň experimentální skupina dosahuje vysokého hodnocení problémových odpovědí. Doporučením v této oblasti by byla opět větší spolupráce s rodinou, kvalitní lékařská péče, informace o udržování zdraví, nefarmakologické metody léčby (relaxace apod.), otázky zdravého životního stylu.

Velmi vyrovnanými výsledky u kontrolní skupiny je 4. oblast - duševního zdraví a 6. oblast - rodiny. Hodnoty procent dokazují, že duševní problémy často souvisejí s jinými oblastmi, nejčastěji s rodinným systémem. Opět by bylo vhodné doporučit nefarmakologické postupy umožňující přeoladění (např. relaxační techniky, tělesná cvičení, psychoterapie, apod.). Pokud je příčinou nadměrný nebo příliš dlouho trvající stres, bylo by třeba míru zátěže výrazně snížit a přizpůsobit životní styl. Pohybová adaptace v přírodě s celou rodinou by byla v tomtou případě ideálním řešením.

Dalšími vyrovnanými oblastmi byla 9. oblast - vztahy s vrstevníky a 2. oblast - chování. V oblasti chování by bylo velmi efektivní proniknout hlouběji v problematice. Dle mého názoru se může jednat o poruchy chování u dětí a mladistvých, které vyžadují přizpůsobení životního stylu a zvláštní péči. Negativní modely v rodině a její případná dysfunkce mohou sehrát důležitou roli v této oblasti. Podle výpovědí dětí bych doporučila zaměření v této oblasti na ochranu sebevědomí dítěte nebo dospívajícího a vyhnutí se přehnané kritice. Oblast vztahů s vrstevníky je jednou z nejdůležitějších u dospívající mládeže. Zde je velmi důležité zaměřit svou pozornost na volbu nevhodné společnosti (příčinou volby může být např. neutěšená situace v rodině). Snahou by mělo být zvyšování schopnosti čelit sociálnímu tlaku a zlepšit dovednosti odmítání. Zaměřit pozornost dětí a mladých lidí bychom měli především na správný životní styl, rozvoj pozitivních zálib, při nichž lze najít dobré přátele. Řešením této situace, jakožto předcházení nudě, je zapojení dětí a mladistvých do dětských organizací nebo organizací pro mladé lidi s pozitivním a aktivním programem, čímž se potvrzuje výzkumná otázka této práce, že celkový přínos volnočasových organizací je považován za pozitivní.

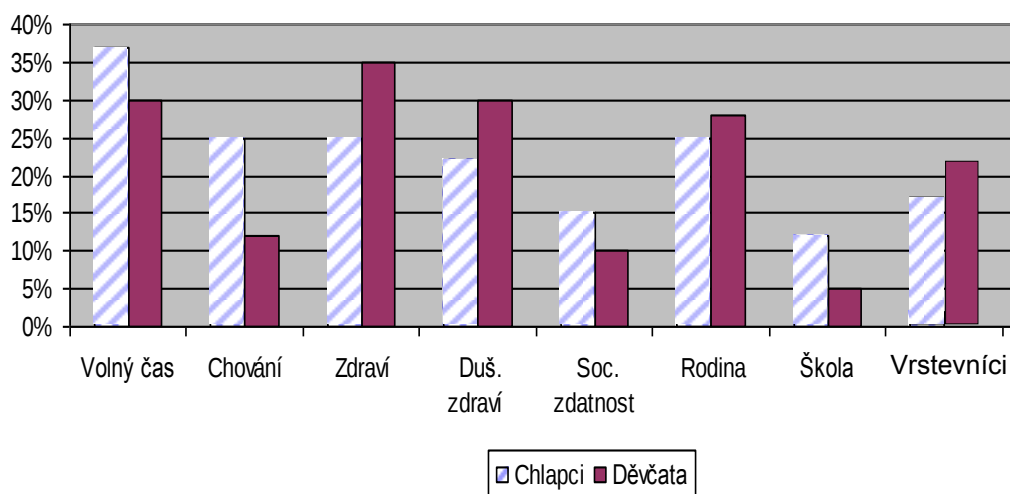
Jedinou oblastí, ve které vyšla experimentální skupina s horšími výsledky je 7. oblast - škola. Zde bych zaměřila pozornost především na zvyšování motivace k učení, hledání pozitiv a cesty, jak chránit sebevědomí dítěte nebo dospívajícího a nezhoršovat jeho postavení mezi vrstevníky. Přizpůsobivost nároků na dítě by měla být ze strany rodiny i pedagogů. Zde bych velice zdůraznila nutnost zlepšení častějších přestávek, odpočinkových ploch ve třídě, individuálního učebního plánu.

V 5. oblasti - sociální zdatnosti se nejvíce projeví problémy komunikačních a asertivních dovedností (např. umět druhé pochválit, ocenit, umět navazovat kontakt apod.). Opět je velmi důležitá spolupráce s rodinou, správná volba přátel, úprava životního stylu a vyvážení životní orientace. Sebedůvěra a přijetí vrstevníky se snazejí získá např. zlepšením držení těla a zvýšení fyzické kondice.

Graf č. 2: Znázornění výsledků rizikových oblastí u kontrolní skupiny

(N=32, CH=14, D=18)

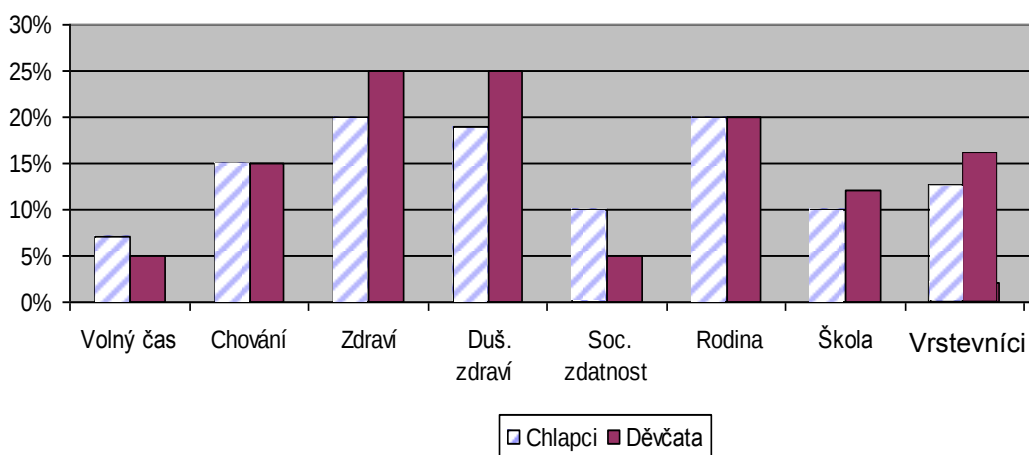
Znázornění výsledků rizikových oblastí u kontrolní skupiny

Graf č. 3: Znázornění výsledků rizikových oblastí u experimentální skupiny

(N=32, CH=15, D=17)

Znázornění výsledků rizikových oblastí u experimentální skupiny

Z dotazníkového šetření vyplývají zajímavá následující zjištění:

- Děti shodně odpovídaly, že by chtěly trávit s rodiči více času.
- Chlapci uvedli, že mají více problémů doma než dívky.
- Každodenní neorganizované trávení času s vrstevníky se častěji vyskytuje u starších dětí mezi 11 a 15 rokem věku než u mladších dětí.
- Děti a mladí se ve volném čase nejčastěji věnují individuálně zájmům jako je sledování televize, počítačové hry.
- Většina chlapců obou skupin uvedla, že se věnují televizi nebo počítačovým hrám více než 2 hodiny denně.
- Dívky více sportují a televizi a počítači věnují méně než 2 hodiny denně.
- Hodně dětí a mladistvých trpí bolestmi břicha nebo nevolností.
- Chlapci i dívky často trpí nedostatkem energie.
- Mezi svými vrstevníky nacházejí chlapce i dívky, kteří pijí alkohol a kouřejí již v dětském věku.
- Mají dobré kamarády, kterým se mohou svěřit.
- Nikdo z dotazovaných neužívá návykové látky, nekouří ani nepije alkohol
- Chlapci se mnohem častěji rozčilují než dívky.
- Obě pohlaví přiznávají, že mluví „sprostě“ se svými vrstevníky.

7.2 Výsledky a diskuze k sociometrickému výzkumu metodou SO-RA-D

Rozborem, vyhodnocením a popisem výsledků sociometrického šetření oddílu 1. střediska Zálesák České Budějovice jsou uvedeny základní informace o rolích a pozicích členů oddílu, které byly získány z individuálních indexů vlivu a sympatií. Sociometrického šetření se zúčastnili všichni současní členové oddílu. Dále je sledován třídní index vlivu a sympatií, který dokresluje již popsanou strukturu oddílu. K dalšímu dokreslení uvádím následující kategorii slovního hodnocení, které jsem srovnala tak, aby u každého žáka byla veškerá slovní hodnocení, která obdržel – vše, co o něm spolužáci napsali.

**Tabulka č. 1: Celkové výsledky sociometrické metody SO-RA-D
(N=19, Ch=9, D=10)**

č.	JMÉNO	CELKEM	SYMPATIE	VLIV
1	Ch1	2.000	1.684	2.316
2	Ch2	2.079	1.895	2.263
3	Ch3	2.158	2.053	2.263
4	D1	2.184	1.895	2.474
5	D2	2.368	2.579	2.158
6	D3	2.421	2.105	2.737
7	D4	2.421	2.263	2.579
8	D5	2.421	1.947	2.895
9	D6	2.447	2.421	2.474
10	D7	2.500	2.550	2.450
11	Ch4	2.500	3.158	1.842
12	Ch5	2.553	2.316	2.789
13	Ch6	2.658	2.526	2.789
14	D8	2.658	2.632	2.684
15	Ch7	2.737	2.211	3.263
16	D9	2.842	2.579	3.105
17	Ch8	2.868	3.263	2.474
18	D10	2.947	2.526	3.368
19	Ch9	3.000	2.684	3.316

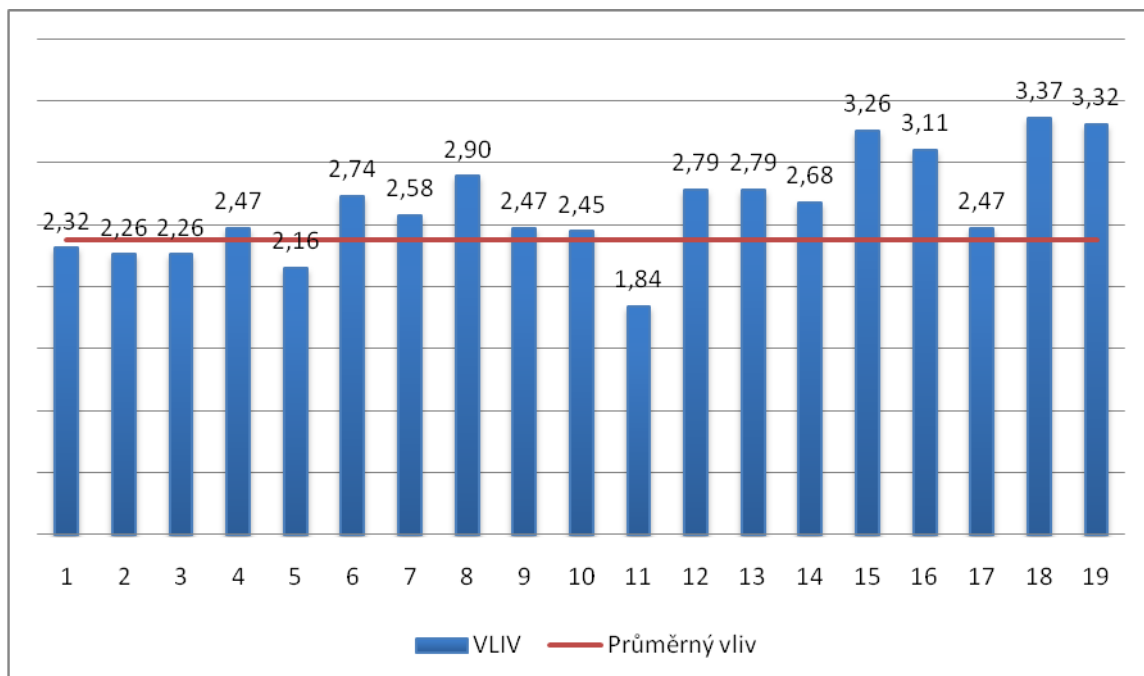
Index vlivu ukazuje, do jaké míry se každý jednotlivý člen podílí na regulaci dění v oddílu, jaký má podíl na ovlivňování interakcí mezi ostatními a v oddílu jako celku. Ukázalo se, že nejvlivnější členové oddílu nebyli vždy efektivními vedoucími či organizátory. Často šlo o členy sociálně aktivnější a celkově úspěšnější s vyšší schopností a obvykle i vyšší potřebou se sociálně prosadit.

Index sympatií ukazuje míru přijetí jedince oddílem, jeho oblibu mezi ostatními členy, úroveň rozvoje sociability (ochota pomoci druhým, podpora druhých vyplývající z empatie a potřeby pomáhat), úroveň sociálního a morálního rozvoje.

Při celkovém porovnání individuálních indexů vlivu s individuálními indexy sympatií Tabulka č. 1 zjišťujeme, že vzájemná hodnocení sympatií byla celkově příznivější, ale také mnohem diferencovanější než vzájemná hodnocení vlivu. Zdá se tedy, že oddíl je mnohem více zaměřena na kvalitu vztahů než na otázky moci a vlivu. Členové oddílu se zároveň navzájem značně ovlivňují. Sociometrickými

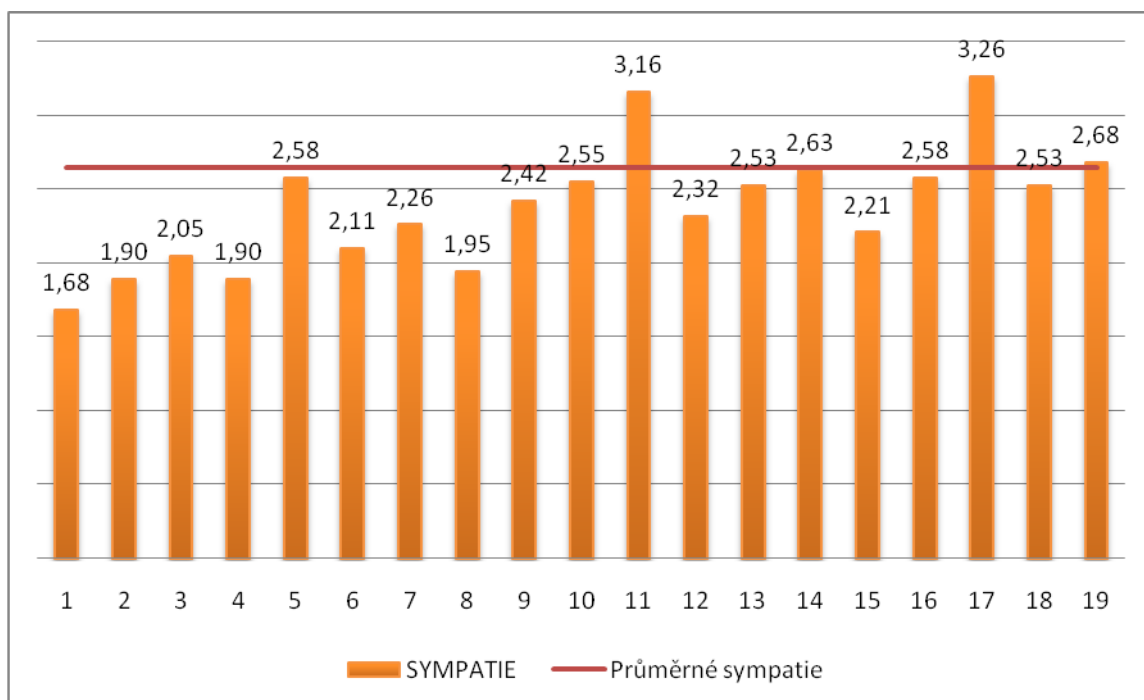
hvězdami jsou Ch1 a Ch2, do značné míry i Ch3; odmítnutými, nevlivnými a málo oblíbenými potom Ch8, D11 a patrně také Ch7.

Graf č. 4: Průměrné hodnocení vlivu v oddílu (N=32, Ch=15, D=17)

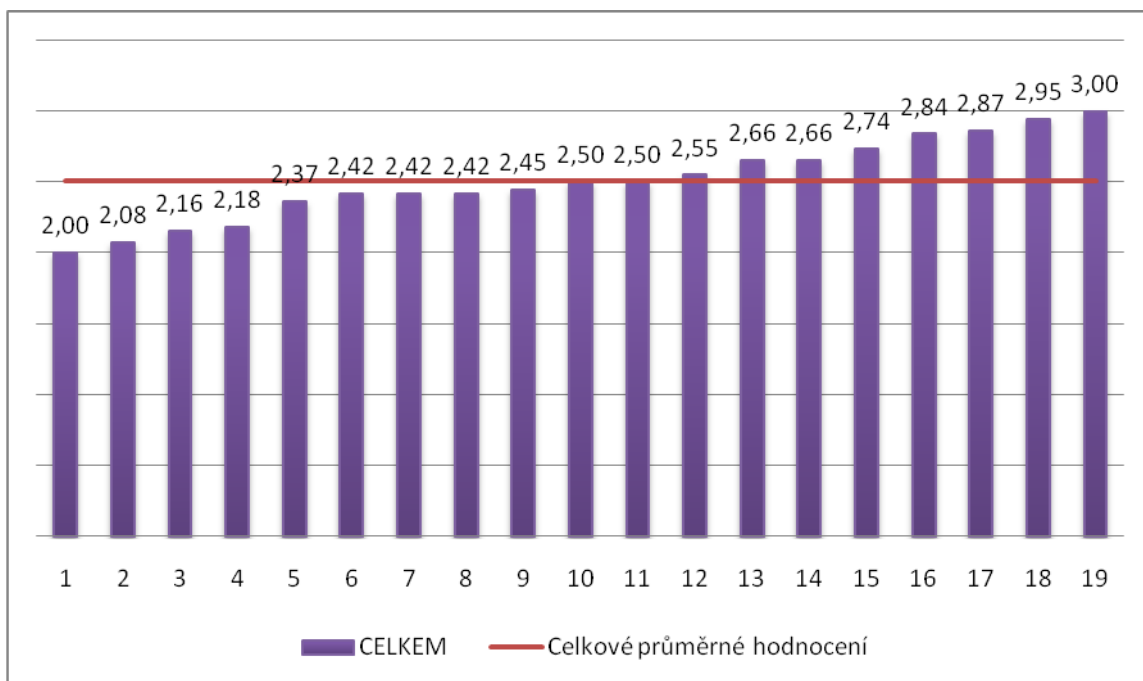
Průměrné hodnocení vlivu v oddílu: 2,644

Graf č. 5: Průměrné hodnocení sympatií v oddílu (N=32, Ch=15, D=17)

Průměrné hodnocení sympatií v oddílu: 2,383

Graf č. 6: Celkové průměrné hodnocení oddílu (N=32, Ch=15, D=17)

Celkové průměrné hodnocení oddílu: 2,513

Porovnání průměrného hodnocení ve vlivu a v sympatiích dokresluje již popsanou strukturu oddílu. Tato skutečnost jednak potvrzuje zmíněnou zvýšenou orientaci na vzájemné vztahy mezi členy oddílu, ukazuje, že emoční atmosféra v oddílu je na dobré úrovni. Graf č. 8 graficky vyjadřuje průměrné hodnocení sympatií jednotlivých členů s vyznačeným celkovým oddílovým průměrem hodnocení sympatií. Graf č. 7 je grafickým vyjádřením průměrných hodnocení vlivu jednotlivých členů s vyznačeným celkovým oddílovým průměrem hodnocení vlivu.

K dalšímu dokreslení sociometrické metody uvádím následující kategorii slovního hodnocení, které jsem provedla u člena s nejlepším a nejhorším průměrem tak, aby u těchto členů bylo veškerá slovní hodnocení, které obdrželi – vše, co o nich napsali ostatní členové oddílu. Nejistota a obrany ve vztazích uvnitř oddílu se projeví i na kvalitě vzájemných slovních hodnocení, přesto zde však lze najít řadu cenných informací, které doplňují a pomáhají vysvětlit číselné a grafické výsledky sociometricko-ratingového dotazníku.

Slovní hodnocení:

(na začátku řádků je uveden bezejmenný zastupující symbol, kdo hodnocení podal)

Ch1 (v celkovém hodnocení vlivu a sympatií dosáhl nejlepšího výsledku)

- D6 kdykoliv se na něj můžu obrátit, je to můj kamarád
- D11 je s ním sranda i dobrej pokec
- D2 dobrý kamarád, pomůže s něčím
- Ch8 kámoš
- Ch4 sranda, udrží tajemství, kámoš
- D5 kamarád
- Ch6 dost dobrej kámoš
- D1 dobrý kamarád, ale někdy mi nesedne jeho chování
- Ch7 společenský, kamarádský, nejlepší kamarád
- D3 dobrý kámoš, nechá se svádět ostatními a to je velký mínus
- D10 je to dost dobrej kámoš
- Ch2 kamarád, dokáže mi pomoci
- D8 je to kamarád, podle situace
- D9 sranda, dobrý kamarád
- Ch3 dá se s ním povídat o všem, nic neprozradí
- D4 dobře se s ním povídá, je to kámoš
- D7 dobrej, je s ním sranda
- Ch5 umí se omluvit nebo přiznat, když něco provede

Ch8 (v celkovém hodnocení vlivu a sympatií dosáhl nejhoršího výsledku)

- D6 moc tichý, vtipný, docela dobrý kamarád, můžu se mu svěřit
- D11 je kamarád
- D2 skoro s nikým nemluví, je s ním sranda
- Ch4 je s ním nuda, přesto se s ním někdy i zasměju
- D5 nezapadl
- Ch6 kamarád
- D1 tichý, ale umí být taky kamarádský
- Ch7 samotář, nevyhledává kamarády
- D3 kámoš, moc uzavřenej

D10	rozumně se s ním povídá
Ch2	moc se spolu nebavíme, neseď mi
D8	tichý, nikomu nenadává
D9	někdy je v pohodě
Ch3	někdy v pohodě, někdy nadává
D4	není náladovej
D7	nic moc
Ch1	tichej, podle mě nezapadá do kolektivu, samotář
Ch5	je s ním nuda, s nikým se nebaví

7.3 Výsledky a diskuze k záměrnému dlouhodobému pozorování

V době výzkumného šetření, tj. od září 2008 do února 2009, bylo prováděno záměrné dlouhodobé pozorování experimentální skupiny, kdy byla předem stanovena hlediska, která byla u experimentální skupiny pozorována a následně vyhodnocena. Jednalo se o hledisko spolupráce, angažovanosti, empatie, přátelství, komunikace a fyzické kondice. Pozorováním experimentální skupiny dětí v době od září 2008 do února 2009 jsem došla k následujícím závěrům.

Spolupráce dětí s vedoucím i mezi sebou se s přibývajícím časem stráveným společně zvětšovala a to i u nových dětí, které se při vstupu do oddílu zdály být plaché, nespolupracovaly a neangažovaly se. Podle vypořizovaných výsledků jsem rozdělila děti do tří skupin. Existovala skupina dětí, které ochotně, bez upozornění, s vedoucími i s ostatními dětmi spolupracovaly. Tyto děti byly velmi aktivní, samy se angažovaly v činnostech.

Druhou skupinou byly děti, které vždy spolupracovaly, spolupráci neodmítaly, ale nikdy tak nečinily aktivně, bez povzbuzení, upozornění. Skoro vždy musely být vyzvány ke spolupráci. To se však někdy změnilo u velice atraktivní hry, která je přitahovala svým obsahem, námětem, průběhem nebo u hry, kde došlo celkově k vytvoření dobré atmosféry spolupráce, pomoci a dobré komunikace.

Poslední třetí skupinou byly děti plaché, uzavřené, stranící se kolektivu, při hrách pasivní, u nichž však po získání důvěry docházelo ke zlepšení alespoň v určitých situacích.

Jako v každém kolektivu i zde bylo několik málo jedinců, 3 až 4, kteří se stali vůdci kolektivu. Jedinci silně angažovaní, aktivní, vůdčí typy, celkově spíše v kolektivu oblíbení, fungují jako „hnací motor“ celého oddílu. Objevil se však i takový typ dítěte snažící se svou aktivitou na sebe upozornit, angažovat se za každou cenu.

Empatie u dětí není silnou stránkou. Zřídka kdy je dítě schopné uvědomit si pocity druhých, vcítit se do jejich starostí a bolesti. Toho byly schopné v kolektivu spíše starší děti nebo děti jednající s určitou intuicí.

Schopnosti navazovat přátelství je vlastností závisící na temperamentu a životních zkušenostech. Opět zde byly děti, které snadno získaly přátelství a děti, kterým bylo nutno pomoci, „postrčit“ je a vytvořit jinak vhodné prostředí ke sprátelení. Byly zde však tři zvláštní typy dětí. Chlapec silně vázaný na matku, který si nemohl a ani nechtěl najít kamarády. Během schůzek i výprav byl velmi uzavřený do sebe s jedinou myšlenkou, že chce domů. Dále zde byl jiný chlapec – uzavřený, samotářský, jehož zaujmout nebylo snadné. Sám od sebe se nezapojoval do her a strhnout ho atmosférou se dařilo jen zřídka kdy. Třetím typem byl chlapec, kterého odmítal sám kolektiv, neboť se snažil na sebe neustále upozorňovat, být první, na prvním místě i za cenu ublížení druhým dětem.

Velké množství her, které s dětmi v oddíle hrajeme je zaměřených na komunikaci, rozvoj schopnosti komunikovat, vyjadřovat se konstruktivně a jasně. V oddílové poště spolu děti komunikují písemně, v jiných hrách nonverbálně atd. Tento způsob sociálních vazeb ve skupině se pravdu významně projevil v jejich schopnosti vyjadřovat se a komunikovat jako jeden z nejrychlejších možných. Mnoho dětí pochopilo, co se od nich žádá, ztratilo počáteční ostych a jejich způsob komunikace se zlepšil. Byly schopné reagovat na pochvalu, pomoc, radu i výtku a přijímat je.

Volným pozorováním v oblasti fyzické kondice dětí jsem došla k závěrům, že v současné době je fyzická kondice dětí celkově velmi nízká až špatná. V oddílových činnostech se jim proto snažíme ukázat, jak je důležité, aby se snažily svoji fyziku zlepšit, aby získaly vztah k pohybovým aktivitám a ty jim pak zpětně přinášely užitek. V celkovém hodnocení aktivit oddílu se potvrzuje, jak je právě fyzicky náročné aktivity zaujímají a jak jsou oblíbenými. Náplní oddílu nejsou požadovány

obecně velké výkony, ale to, aby se děti snažily podat takový výkon, jaký je v jejich konkrétních silách. Naší snahou je přiblížit sportovní aktivity dětem přes co nejširší sportovní spektrum – běh v přírodě, orientační běh, šplh, hod, překonávání překážek, střelba, plavání, různé disciplíny horolezeckého charakteru vyžadující odvahu atd. Věřím, že se nám daří rozšiřovat zájem u dětí i mladistvých o další sportovní odvětví.

Obecně hodnotím experimentální skupinu následovně: Kluci, chlapci jsou přímější a díky tomu čitelnější. Potřebují v něčem vyniknout a získat uznání, proto mají rádi bojovky, překonávání překážek, intelektuální soutěže a obecně jasná pravidla. Občas se raději ztrhají, než by přiznali, že na to nemají. Kdyby se měli rozhodnout pro tvoření, nejraději by volili konstrukční. Holky, dívky jsou tvořivější, přemýšlivější, vyspělejší. Tváří se méně soutěživě a o uznání se ucházejí méně přímými metodami. Vyhovují jim volnější pravidla. Mezilidské vztahy jsou pro ně důležité. Potřebují se častěji umývat, na WC chodí po třech a trvá jim většina činností delší dobu.

7.4 Doporučení a vize blízké budoucnosti

Své doporučení k jednotlivým zkoumaným rizikovým oblastem dotazníkového šetření jsem popsala již v kapitole 7.1. Při shánění potřebných podkladů a informací pro svou bakalářskou práci se mi podařilo získat velmi zajímavé informace o pilotním projektu Klíče pro život, se kterými mě osobně seznámil pan Vladimír Kubát, představitel RADAMBUKU a pan Mgr. Václav Průcha, zástupce oboru školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Jihočeského kraje.

Realizace tohoto projektu Klíče pro život byla zahájena 1. dubna 2009. Projekt řeší cílenou systémovou podporu volnočasových aktivit s dětmi a mládeží, prostřednictvím rozvíjení a podpory práce s klíčovými kompetencemi žáků, pedagogů a pracovníků s dětmi a mládeží. V rámci projektu bude vytvořen návrh funkčního systému rozvoje organizací pracujících s dětmi a mládeží ve volném čase, založený na standardizaci organizací, jejich strategickém řízení, systémové a legislativní podpoře, systémovém rozvoji a standardizaci dalšího vzdělávání

pedagogických pracovníků a vytvoření uznatelných vzdělávacích programů pro pedagogické pracovníky a pro pracovníky pracující s dětmi a mládeží v zájmovém a neformálním vzdělávání. K tomu budou pravidelně prováděny výzkumy a analýzy dat, vytvořeny komplexní vzdělávací programy včetně evaluačních nástrojů, vybudovány metodické a servisní sítě v jednotlivých oblastech vzdělávání. Veškeré návrhy aktivit budou pilotně ověřovány v praxi a prostřednictvím vnitřní i vnější evaluace budou poskytovat zpětnou vazbu pro návrhy dalších změn.

V rámci projektu vzniknou webové stránky neformálního vzdělávání, na kterém budou publikovány jak vzdělávací programy, tak volně šiřitelné příklady dobré praxe z jednotlivých oblastí zájmového a neformálního vzdělávání. Celý web by se měl stát celostátním diskusním centrem, prostorem pro komunikaci a kooperaci poskytující základní informace o strategických dokumentech, legislativě, metodických a servisních sítích, poradenských službách, o nabídce vzdělávacích příležitostí pro pedagogické pracovníky a pracovníky pracující s dětmi a mládeží, a také o vzdělávacích aktivitách pro děti a mládež. Prostřednictvím informačního elektronického systému, informačních center mládeže a medializačními aktivitami se bude systematicky rozvíjet informovanost o vzdělávacích aktivitách, příkladech dobré praxe, metodických a partnerských sítích a dalších aktivitách tak, aby maximálně podpořil zvyšování a zkvalitňování nabídky zájmového a neformálního vzdělávání a jeho nezastupitelnou roli v rámci celoživotního vzdělávání i hodnotové orientaci celé společnosti.

Rapidní nárůst potřeb dnešní konzumní společnosti často opomíjí „obyčejnou“ krásu přírody s jejími možnostmi využití a tím razantně ohrožuje zdraví a zdravý životní styl dnešních dětí a mládeže. Domnívám se, že současný stav neziskových organizací se pohybuje na velmi kolmé ploše a to bohužel proto, se jim nedostává dostatečného společenského uznání pro svou dobrovolnickou práci. Tito lidé nezastávají pouze funkci s oprávněním nosit na sobě stejnokroj a získaná vyznamenání, ale dělat dobrovolně něco víc, než je v jejich povinnostech. Ti, kteří vědí, že dnešní mládí bude takové, jakým je naučíme být.

8 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo vyhodnotit, zda pravidelná oddílová činnost přináší většině členů zkoumané organizace takové hodnoty, které nejen prospívají jejich vlastnímu zdravému vývoji, ale výrazně prohlubují jejich všestranné znalosti, dovednosti i správné návyky - a to nejen pro dokonalejší zabezpečování požadavků společnosti, ale i pro praktickou potřebu jejich života - ve srovnání s dětmi a mládeží bez volnočasových aktivit. Výzkumná otázka číslo 1 byla jednoznačně potvrzena všemi třemi použitými metodami zkoumaných oblastí.

Druhá výzkumná otázka, zda celkový přínos volnočasových organizací pro práci s dětmi a mládeží je považován za pozitivní a zda stávající i bývalý členové doporučují pravidelnou oddílovou činnost dalším generacím, jako jeden z nejlepších způsobů trávení volného času a cestu k přátelství a přírodě byla potvrzena a to zejména primární oblastí v sociálně-patologické prevenci.

Práce chce upozornit na to, že primární prevence sociálně patologických jevů v oddílech spočívá především v budování kvalitních sociálních vazeb na základě vzájemné empatie a tolerance, pěstování komunikačních dovedností, tj. nejen spolu kultivovaně hovořit, ale také umět si naslouchat, kladným hodnocením a pochvalou posilovat sebevědomí a sebeuvědomování. Právě nedostatek kvalitních sociálních kontaktů a nenaplněnost volného času vede k útěku od reality, zástupným činnostem, jako je například užívání škodlivých látek, gamblerství či virtuální drogy.

Práce je obohacena o zajímavé zjištění bývalých členů střediska, kteří zhodnotili přínos oddílu ve svém životě za velice pozitivní. Největším přínos spatřují v dlouhodobém navázání kontaktu se zajímavými lidmi, dobrodružství, práci s dětmi, ochraně přírody, výchově člověka, hrdosti, sebezdokonalování, celoživotní náplni, životním krédu a životním stylu. Dále bývalí členové hovořili o osobním přínosu oddílu, kdy nejčastěji uváděli přátelství, využití zálesáckých dovedností v životě, životní styl podle zálesáckých zásad, svoboda myšlení, názorů, zdravé tělo a zážitky. Zkoumaná organizace Zálesák se výrazně podílí na vytváření vztahu k přírodě a více než polovina dotazovaných potvrdila, že využívají zálesácké dovednosti i v běžném životě. Bývalí i současní členové střediska se shodli s kontrolní skupinou v názoru, že hra je stále nejoblíbenější činností dnešních dětí a mladistvých. Právě využíváním

her v malých organizovaných skupinách (oddílech) učíme děti poctivosti, kázni, kamarádství, ohleduplnosti k mladším i respektu ke starším vrstevníkům. Hry zaměstnávají všechny členy kolektivu, rozvíjejí myšlení, pohybové schopnosti dětí. Musejí ale také umožnit vítězství i smíření s prohrou a být přiměřené věku dětí a jejich schopnostem.

Chceme-li našim dětem poskytnout stabilní bod v prostředí dnešního, změnami zmítaného světa, stojíme jako pedagogové i rodiče před výzvou, jak se nám samotným podaří vyrovnat se svými vnitřními hodnotami a jak se postavíme ke svému vlastnímu zdraví a zdravému životnímu stylu. Naše názory, rozhodnutí a činy nemohou existovat samy o sobě. Mohou žít jen tehdy, pokud jsou posilovány pevným souborem našich hodnot a našimi vizemi. Naše jednání i naše rozhodování jsou neustále ovlivňovány hodnotovým systémem, který jsme přijali – často i zcela neuvědoměle. Od něj se odvíjejí naše postoje, reakce, vnitřní pocity i chování. Tento základní systém hodnot může mít větší sílu než naše přání, rozhodnutí nebo dokonce i základní lidské pudy. Dobře zvolené hodnoty mají obrovskou sílu a moc. Pomáhat dětem ve volbě takových hodnot, které mají trvalou cenu, je nesmírně důležité pro jejich pozitivní životní nasměrování i vlastní cestu k úspěchu. Tak jako je každý z nás jedinečný, tak je jedinečný i náš zdravý osobní rozvoj a stejně tak jsou důležité i pro zdravý vývoj našich dětí. Výchova, která je zaměřena na výzvy budoucnosti, se proto nemůže vyhnout otázce hodnot jako nově oprášenému a často diskutovanému tématu.

9 LITERATURA

1. CSÉMY, L., KRCH, F., PROVAZNÍKOVÁ, H., RÁŽOVÁ, J., SOVINOVÁ, H. *Životní styl a zdraví českých školáků*. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 2005. ISBN 80-85121-94-8.
2. NEŠPOR, K., CSÉMY, L., PROVAZNÍKOVÁ, H. *Programy prevence závislosti a možnosti jejich hodnocení*. Praha: SZÚ, 1998. ISBN 80-7071-110-8.
3. ČÁP, J., MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-273-7 (váz.)
4. FERRUCCI, P. *Děti nás učí. Výchova jako dobrodružství*. Praha: Práh, 1999. ISBN 80-7252-010-5.
5. FRANC, D., MARTIN, A., ZOUNKOVÁ, D. *Učení zážitkem a hrou*. Computer Press, 2007. ISBN 978-80-251-1701-9.
6. HANUŠ, R., JIRÁSEK, I. *Výchova v přírodě*. In Jirásek, I. *Výchova v přírodě – výzva pro nové tisíciletí*. Ministerstvo životního prostředí České republiky, 1996. ISBN 80-7078-381-8.
7. HANUŠ, R., JIRÁSEK, I. *Výchova v přírodě*. In Hanuš, R. *Organizace působící v oblasti pobytu a výchovy v přírodě v ČR*. Ministerstvo životního prostředí České republiky, 1996. ISBN 80-7078-381-8.
8. HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.
9. JIRÁSEK, I. *Prožitek a možné světy*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001. ISBN 80-244-0256-4.
10. JIRÁSEK, I. *Vymezení pojmu zážitková pedagogika*. Gymnasion, časopis pro zážitkovou pedagogiku, 2004, č.1, s. 6 - 16. ISSN 1214-603X.
11. HÁJEK, B. A KOL. *Děti, vedoucí a volný čas*. Praha: IDM MŠMT, 2004. ISBN 80-86784-06-1.
12. HRABAL, V. *Pedagogicko-psychologická diagnostika žáka*. Praha: SPN, 1989. ISBN 80-04-22149-1.
13. KRÁTOŠKA, J. *Sborník referátů z celostátní konference Úkoly pedagogů při rozvíjení zdravého životního stylu – I*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001. ISBN 80-244-0363-3.

14. KREJČÍ, M., BÄUMELTOVÁ, M. *Optimalizace denního režimu žáků mladšího školního věku*. České Budějovice, INCA, 1999. ISBN 80-238-4619-1.
15. KŘIVOHLAVÝ, J. *Psychologie zdraví*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-774-4.
16. KUBEŠ, V. *Malá tábornická encyklopedie*. Praha: Albatros, 2000. ISBN 978-80-00-01202-5.
17. MÁŠILKA, D. *Hledání dobrodružství pomocí tvorby pojmových map*. Gymnasion, časopis pro zážitkovou pedagogiku. 2005, č.3, s. 44 – 45. ISSN 1214-603X.
18. MAZAL, F. *Pohybové hry a hraní*. Olomouc: Hanex, 2000. ISBN 80-85783-29-0..
19. MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1362-4.
20. HARRY, J. *Mental health in children. Volume I, Genetics, family and community studies*. New York: PJD Publications, 1975. ISBN 0-9600290-7-9.
21. NEUMAN, J. *Dobrodružné hry a cvičení v přírodě*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-345-5.
22. PAULUSOVÁ, Z. *Dramaturgie a dobrodružství*. Gymnasion, časopis pro zážitkovou pedagogiku, 2005, č.3, s.103. ISSN 1214-603X.
23. PÁVKOVÁ, J., HÁJEK, B., HOFBAUER, B., HRDLÍČKOVÁ, V., PAVLÍKOVÁ, A. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-423-6.
24. PELÁNEK, R. *Příručka instruktora zážitkových akcí*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-353-6.
25. PRŮCHA, J. *Učitel: současné poznatky o profesi*. Praha: Portál, 2002. 160s. ISBN 80-7178-621-7.
26. SPOUSTA, V. *Teoretické základy ve volném čase*. Brno: MU, 1997. ISBN
27. SVĚTOVÁ ZDRAVOTNICKÁ ORGANIZACE. *ZDRAVÍ 21: Osnova programu zdraví pro všechny v Evropském region Světové zdravotnické organizace*. Praha: regionální úřadovna WHO, 2001. 144s. ISBN 80-85047-19-5.

28. TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál, 2002. s. 99-139, s. 23-29, s. 35-61. ISBN 80-7178-514-8.
29. KERR, S. *Your child with special needs: a parents' handbook*. London; Sydney; Auckland: Hodder & Stoughton, 1993. ISBN 0-340-64764-7.
30. JIHOČESKÝ KRAJ, 2005. *Strategie podpory práce s dětmi a mládeží v Jihočeském kraji na období 2005-2008* [on-line]. Zastupitelstvo Jihočeského kraje, 17. 5. 2005 [cit. 2009-02-15]. Dostupné z:
[http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=6763&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=6763&par[view]=0)
31. JIHOČESKÝ KRAJ, 2005. *Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v Jihočeském kraji na období 2005 - 2008* [on-line]. Zastupitelstvo Jihočeského kraje, 2005 [cit. 2009-02-15]. Dostupné z:
[http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=11188&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=11188&par[view]=0)
32. JIHOČESKÝ KRAJ, 2005. *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy Jihočeského kraje* [on-line]. Zastupitelstvo Jihočeského kraje, 4. 3. 2008 [cit. 2009-01-23]. Dostupné z:
[http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par\[id_r\]=31920&par\[view\]=0](http://www.kraj-jihocesky.cz/file.php?par[id_r]=31920&par[view]=0)
33. 1. středisko ZÁLESÁK České Budějovice [on-line]. 1. středisko ZÁLESÁK České Budějovice, 2004 [cit. 2009-01-11]. Dostupné z:
<http://www.1strediskozalesak.cz>

10 PŘÍLOHY

Seznam příloh:

- Příloha č. 1a: Dotazník identifikující rizikové oblasti dětí a mládeže
- Příloha č. 1b: Tabulka pro převod problémových odpovědí na procenta
- Příloha č. 2: Záznamový list sociometrického ratingového dotazníku SO-RA-D
- Příloha č. 3: Popis 1. střediska Zálesák České Budějovice
- Příloha č. 4: Databáze subjektů na území Jihočeského kraje v oblasti zájmové činnosti dětí a mládeže
- Příloha č. 5: Studijní opora Děti, mládež a vliv volného času na jejich zdravý životní styl (viz přiložený CD ROM)

Příloha č. 1a:

DOTAZNÍK IDENTIFIKUJÍCÍ RIZIKOVÉ OBLASTI DĚTÍ A MLÁDEŽE

k bakalářské práci: Vliv oddílových činností na zdraví dětí a mládeže
v jihočeském regionu

AHOJ! Chtěla bych tě požádat o vyplnění tohot dotazníku, který bude sloužit jako podklad ke zpracování mé bakalářské práce na vysoké škole. Smyslem tohoto dotazníku je lépe porozumět tvým případným problémům a najít způsob, jak je překonat. Prosím, abys dotazník vyplnil(a) pečlivě. Odpovídej pouze „souhlasí“ nebo „nesouhlasí“ podle toho, jestli je správná odpověď blíž souhlasu nebo nesouhlasu.

Předem ti děkuji za pomoc.

Martina Čejdíková

Počet dovršených let věku:

Pohlaví:

DOTAZNÍK IDENTIFIKUJÍCÍ RIZIKOVÉ OBLASTI DĚTÍ A MLÁDEŽE

1. oblast

	1. sloupec	2. sloupec
1. Sportuješ nebo cvičíš méně nežli vrstevníci?	Souhlasí	Nesouhlasí
2. Věnuješ se obvykle více než 2 hodiny denně televizi nebo počítačovým hrám?	Souhlasí	Nesouhlasí
3. Sport a cvičení tě většinou nebaví?	Souhlasí	Nesouhlasí
4. Trávíš volný čas většinou tím, že se jen tak touláš s přáteli?	Souhlasí	Nesouhlasí
5. Většinou se nudíš?	Souhlasí	Nesouhlasí
6. Trávíš většinu volného času sám (sama)?	Souhlasí	Nesouhlasí
7. Máš ve srovnání s většinou vrstevníků méně koníčků a zájmů mimo domov?	Souhlasí	Nesouhlasí
8. Jsi spokojený (spokojená) s tím, jak trávíš volný čas?	Nesouhlasí	Souhlasí
9. Unavíš se rychle při námaze?	Souhlasí	Nesouhlasí

2. oblast

	1. sloupec	2. sloupec
1. Často prosazuješ své názory za každou cenu, třeba i nevhodně?	Souhlasí	Nesouhlasí
2. Často zdůrazňuješ, že jsi lepší než druzí?	Souhlasí	Nesouhlasí
3. Trápíš někdy zvířata nebo si na nich vyléváš zlost?	Souhlasí	Nesouhlasí
4. Podezíráš často druhé, že ti chtějí ublížit?	Souhlasí	Nesouhlasí
5. Úmyslně a často druhé zlobíš a děláš jim schválnosti?	Souhlasí	Nesouhlasí
6. Míváš špatnou náladu?	Souhlasí	Nesouhlasí
7. Vyhrožuješ druhým násilím?	Souhlasí	Nesouhlasí
8. Děláš často riskantní nebo nebezpečné věci?	Souhlasí	Nesouhlasí
9. Hodně ti vadí, když tě někdo kritizuje?	Souhlasí	Nesouhlasí

3. oblast

	1. sloupec	2. sloupec
1. Chodíš na pravidelné lékařské kontroly kvůli nějaké nemoci?	Souhlasí	Nesouhlasí
2. Stal se ti nějaký úraz nebo nehoda, jejíž následky trpíš?	Souhlasí	Nesouhlasí
3. Přibral (přibrala) jsi nebo zhubl (zhubla) v poslední době o víc než 5 kg?	Souhlasí	Nesouhlasí
4. Máš méně energie, nežli myslíš, že bys měl (měla) mít?	Souhlasí	Nesouhlasí
5. Míváš bolesti břicha nebo nevolnosti?	Souhlasí	Nesouhlasí
6. Měl (měla) jsi během posledních 12 měsíců žloutenku?	Souhlasí	Nesouhlasí
7. Trpíš nějakými jinými dlouhodobějšími bolestivými problémy?	Souhlasí	Nesouhlasí
8. Trpíš nějakým tělesným onemocněním, které tě ve srovnání s vrstevníky omezuje nebo znevýhodňuje?	Souhlasí	Nesouhlasí

TARTER a spol., 1997. *Dotazník identifikující rizikové oblasti*. Praha: SZÚ v nakl. Fortuna, 1998.

4. oblast

	1. sloupec	2. sloupec
1. Pereš se nebo se hádáš častěji než tví vrstevníci?	Souhlasí	Nesouhlasí

2. Nedokážeš v klidu sedět a jsi neklidný (neklidná)?	Souhlasí	Nesouhlasí
3. Obtížně se soustřeďuješ?	Souhlasí	Nesouhlasí
4. Často se cítíš hodně smutný (smutná)?	Souhlasí	Nesouhlasí
5. Okusuješ si nehty?	Souhlasí	Nesouhlasí
6. Jsi nervózní?	Souhlasí	Nesouhlasí
7. Dostaneš snadno strach?	Souhlasí	Nesouhlasí
8. Děláš si hodně starosti?	Souhlasí	Nesouhlasí
9. Míváš mezi lidmi strach?	Souhlasí	Nesouhlasí
10. Je ti často do pláče?	Souhlasí	Nesouhlasí
11. Míváš často tolik energie, že nevíš, co s ní udělat?	Souhlasí	Nesouhlasí

5. oblast

	1. sloupec	2. sloupec
1. Jsi mezi vrstevníky oblíbený (oblíbená)?	Nesouhlasí	Souhlasí
2. Je pro tebe hodně těžké požádat druhé o pomoc?	Souhlasí	Nesouhlasí
3. Ovlivňují tě snadno vrstevníci?	Souhlasí	Nesouhlasí
4. Baví tě spíše společnost starších než společnost vrstevníků?	Souhlasí	Nesouhlasí
5. Děláš si často starosti, jak to, co děláš, bude působit na druhé?	Souhlasí	Nesouhlasí
6. Dělá ti těžkosti hájit svůj názor?	Souhlasí	Nesouhlasí
7. Dělá ti těžkosti odmítat druhým?	Souhlasí	Nesouhlasí
8. Cítíš se nepříjemně, když tě někdo chválí?	Souhlasí	Nesouhlasí
9. Vnímají tě druzí většinou jako přátelského (přátelskou)?	Nesouhlasí	Souhlasí
10. Když mluvíš s druhými, vyhýbáš se často pohledu na ně?	Souhlasí	Nesouhlasí

6. oblast

	1. sloupec	2. sloupec
1. Často se s rodiči hádáš a přitom na sebe křičíte?	Souhlasí	Nesouhlasí
2. Rodiče vědí, co se ti líbí a co ne?	Nesouhlasí	Souhlasí
3. Existují ve tvé rodině jasná pravidla, co smíš?	Nesouhlasí	Souhlasí
4. Hádají se často rodiče?	Souhlasí	Nesouhlasí
5. Rodiče většinou vědí, kde jsi a co děláš?	Nesouhlasí	Souhlasí
6. Bývají rodiče většinou mimo domov?	Souhlasí	Nesouhlasí
7. Máš pocit, že se o tebe rodiče dostatečně starají?	Nesouhlasí	Souhlasí
8. Cítíš se doma bezpečně?	Nesouhlasí	Souhlasí

TARTER a spol., 1997. *Dotazník identifikující rizikové oblasti*. Praha: SZÚ v nakl. Fortuna, 1998.

7. oblast

	1. sloupec	2. sloupec
1. Máš školu docela rád (ráda)?	Nesouhlasí	Souhlasí
2. Těžko se ve škole nebo při učení soustřeďuješ?	Souhlasí	Nesouhlasí
3. Míváš často zameškané hodiny?	Souhlasí	Nesouhlasí
4. Často nenapišeš úkoly?	Souhlasí	Nesouhlasí
5. Jsi ve třídě často ospalý (ospalá)?	Souhlasí	Nesouhlasí
6. Přicházíš často na hodiny pozdě?	Souhlasí	Nesouhlasí
7. Nudíš se ve škole?	Souhlasí	Nesouhlasí
8. Zhoršil se tvůj školní prospěch?	Souhlasí	Nesouhlasí
9. Cítíš se ve škole fyzicky ohrožován (ohrožována)?	Souhlasí	Nesouhlasí
10. Propadl (propadla) jsi v některém ročníku?	Souhlasí	Nesouhlasí
11. Účastníš se mimoškolních aktivit, např. zájmových kroužků, a cítíš se tam vítaný (vítaná)?	Nesouhlasí	Souhlasí

8. oblast

	1. sloupec	2. sloupec
1. Pije některý z tvých přátel alkohol nebo kouří?	Souhlasí	Nesouhlasí
2. Dává nebo prodává některý z přátel cigarety vrstevníkům?	Souhlasí	Nesouhlasí
3. Švindluje někdo z přátel při písemkách ve škole nebo nějak podvádí v zaměstnání?	Souhlasí	Nesouhlasí
4. Mají rodiče tvoje kamarády rádi?	Nesouhlasí	Souhlasí
5. Chodí tvoji přátelé často za školu nebo žádnou školu nenavštěvují a ani nechodí do práce?	Souhlasí	Nesouhlasí
6. Ukradli přátelé něco v obchodě nebo úmyslně poškodili cizí majetek během posledních 12 měsíců?	Souhlasí	Nesouhlasí
7. Patříš do party, která se zabývá něčím nezákonným?	Souhlasí	Nesouhlasí
8. Trápí tě v současnosti nějaký problém, který máš s přítelem nebo přítelkyní?	Souhlasí	Nesouhlasí
9. Máš dobrého přítele nebo přítelkyni, kterým se dá svěřit?	Souhlasí	Nesouhlasí
10. V porovnání s vrstevníky máš málo přátel?	Souhlasí	Nesouhlasí

TARTER a spol., 1997. *Dotazník identifikující rizikové oblasti*. Praha: SZÚ v nakl. Fortuna, 1998.

Zpracovala: Martina Čejdíková, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, PF, Katedra výchovy ke zdraví

Příloha č. 1b:

Četnost problémových odpovědí převedena na procenta

1. oblast: Volný čas a rekreace

0=0%, 1=8%, 2=17%, 3=25%, 4=33%, 5=42%, 6=50%, 7=58%, 8=67%,
9=75%, 10=83%, 11=92%, 12=100%

2. oblast: Chování

0=0%, 1=5%, 2=10%, 3=15%, 4=20%, 5=25%, 6=30%, 7=35%, 8=40%,
9=45%, 10=50%, 11=55%, 12=60%, 13=65%, 14=70%, 15=75%, 16=80%,
17=85%, 18=90%, 19=95%, 20=100%

3. oblast: Zdravotní stav:

0=0%, 1=8%, 2=17%, 3=25%, 4=33%, 5=42%, 6=50%, 7=58%, 8=67%,
9=75%, 10=83%, 11=92%, 12=100%

4. oblast: Duševní zdraví

0=0%, 1=5%, 2=10%, 3=15%, 4=20%, 5=25%, 6=30%, 7=35%, 8=40%,
9=45%, 10=50%, 11=55%, 12=60%, 13=65%, 14=70%, 15=75%, 16=80%,
17=85%, 18=90%, 19=95%, 20=100%

5. oblast: Sociální zdatnost

0=0%, 1=7%, 2=14%, 3=21%, 4=29%, 5=36%, 6=43%, 7=50%, 8=57%,
9=64%, 10=71%, 11=79%, 12=86%, 13=93%, 14=100%

6. oblast: Rodinný systém

0=0%, 1=7%, 2=14%, 3=21%, 4=29%, 5=36%, 6=43%, 7=50%, 8=57%,
9=64%, 10=71%, 11=79%, 12=86%, 13=93%, 14=100%

7. oblast: Škola

0=0%, 1=5%, 2=10%, 3=15%, 4=20%, 5=25%, 6=30%, 7=35%, 8=40%,
9=45%, 10=50%, 11=55%, 12=60%, 13=65%, 14=70%, 15=75%, 16=80%,
17=85%, 18=90%, 19=95%, 20=100%

8. oblast: Pracovní adaptace

0=0%, 1=8%, 2=17%, 3=25%, 4=33%, 5=42%, 6=50%, 7=58%, 8=67%,
9=75%, 10=83%, 11=92%, 12=100%

9. oblast: Vztahy s vrstevníky

0=0%, 1=7%, 2=14%, 3=21%, 4=29%, 5=36%, 6=43%, 7=50%, 8=57%,
9=64%, 10=71%, 11=79%, 12=86%, 13=93%, 14=100%

Příloha č. 2:

ZÁZNAMOVÝ LIST SOCIOMETRICKÉHO RATINGOVÉHO DOTAZNÍKU SO-RA-D

k bakalářské práci na téma „Vliv oddílových činností na zdraví dětí a mládeže v jihočeském regionu“

Datum: _____

Jméno: _____

Oddíl: _____

č.	JMÉNO	VLIV Ohodnot' 1-5 jako ve škole	SYMPATIE Ohodnot' 1-5 jako ve škole	ZDŮVODNĚNÍ SYMPATÍ
1.	D6			
2.	D11			
3.	D2			
4.	Ch8			
5.	Ch4			
6.	D5			
7.	Ch6			
8.	D1			
9.	Ch7			
10.	D3			
11.	D10			
12.	Ch2			
13.	D8			
14.	D9			
15.	Ch3			
16.	D4			
17.	D7			
18.	Ch1			
19.	Ch5			

Zpracovala: Martina Čejdíková, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, PF, Katedra výchovy ke zdraví

Příloha č. 3:

ZÁLESÁK

- je samostatným, nezávislým a výběrovým občanským sdružením zájemců o všestrannou činnost v přírodě.
- disponuje středisky, která se skládají z oddílů alespoň dvou věkových kategorií a oddíly pak ze dvoučlenných až pětičlenných družstev.
- vytváří vlastní prostor odlišný od ostatních organizací, které se zabývají turistikou, tábornictvím a ochranou přírody, což ovlivňuje a doplňuje mozaiku různorodých zájmů dětí a mládeže.
- pracuje se třemi věkovými kategoriemi
(bílá kategorie = přípravná 6-10 let), zelenou (10 - 14 let), černou (15 - 18 let) a rudou (nad 18 let)
- Snaží se rozvíjet v mladých lidech všelidské hodnoty v souladu se zásadami humanity, demokracie a vlastenectví.
- nenásilně vede děti a mládež k utužování tělesné zdatnosti, otužilosti i zdraví, k posilování psychické odolnosti, odvahy a samostatnosti, k prohlubování všestranných znalostí, dovedností i správných návyků
- pěstuje lásku k životu a všemu živému.
- chce přispět mladým lidem k vytváření prostoru k formování žádoucích zálib
- pomáhat dětem a mladým lidem v rozvíjení různorodých forem aktivního odpočinku ve zdravém prostředí.
- vede k vhodnému využívání volného času ve shodě osobních i společenských zájmů, aby přirozená touha mládeže po originalitě, romantice, kráse a dobrodružství nebyla znehodnocována činy vycházejícími z bezradnosti a nudy.

Výchovně výchovkový systém ZÁLESÁKA

Skládá ze tří částí:

- Výchovných prvků
- Výchovkových prvků
- Statutu ZÁLESÁKA

Výchovné prvky

Výchovné prvky vymezující zaměření, rozsah, metody, formy a prostředí prováděné činnosti.

Cílevědomost

Všestrannost

Soustavnost

Náročnost

Poutavost

Příroda

- Cílevědomě jsou pěstovány všelidské hodnoty, humanismus, demokratické principy, láska k domovu a přírodě, ekologie, tělesná zdatnost, psychická odolnost i užitečné znalosti, dovednosti, návyky, ale i vhodné využívání volného času aktivním odpočinkem ve zdravém prostředí.
- Činnost ZÁLESÁKA se dotýká hlavních sportovních, tělovýchovných, branných, kulturně poznávacích, polytechnických, společensko-zábavných a morálních disciplín i mnoha technických odborností. Všestrannost připravuje člověka i na řešení nejrozmanitějších životních situací a je základem jeho zdravého, harmonického tělesného i duševního vývoje.
- podřizuje se přirozeným zvláštnostem hravých dětí a soutěživé mládeže.
- přirozenou cestou v poutavě motivovaných hrách a soutěžích získává mnoho užitečného, mentalita dětí je nenásilně využívána k prospěchu celku i samotného jedince.

Základním prostředím zálesácké činnosti je PŘÍRODA

- Každý pobyt v ní je pro mladé nejen přitažlivý, ale i poučný a zdravý.
- Vede k upevňování kolektivů dětí a mládeže, k prohlubování aktivity, činnosti a akceschopnosti - k postupnému přivýkání na podmínky kolektivního života.
- Svými estetickými a emocionálními prožitky a kulturně poznávacím charakterem prohlubuje pobyt v přírodě i důvěrný vztah k domovu, k vlasti, ke světu, k přírodě - nenásilně upevňuje ekologické cítění a postoje.

Výcvikové prvky

Výcvikové prvky určují vlastní obsahovou náplň ZÁLESÁKA pomocí tří stupňů náročnosti tzv. pochodní. Vymezují oblasti činnosti, které odpovídají jejich názvu.

Obsah náplně výcvikových prvků:

- I. Organizační:** systém ZÁLESÁKA a příbuzných organizací
- II. Poznávací:** neživá a živá příroda, astronomie, vlastivěda, ekologie.
- III. Zeměpisné:** orientace, topografie a meteorologie.
- IV. Zdravotnické:** prevence, první pomoc a přesun zraněných.
- V. Tábornické:** vybavení, ohně, bivaky, stany, tábory, zacházení s nářadím, uzlování a příprava stravy.
- VI. Přesunové:** dopravní prostředky, parašutismus, bezmotorové létání, horolezectví, lyžování, vodáctví a potápěčství.
- VII. Branné:** postup v terénu, nástupové tvary, pozorování, maskování, stopování, signalizace, sebeobrana, střelba, hlídková a průzkumná činnost.
- VIII. Tělovýchovné:** lehká atletika, tělovýchovné hry, orientační sporty, biatlon a překážková dráha.
- IX. Zájmové:** výtvarné, hudební, literárně-dramatické či polytechnické znalosti a vlastní výběrová tvořivost.
- X. Mravní:** láska k vlasti a přátelství k jiným národům, obětavost a pomoc druhým, spolehlivost a svědomitost, věrnost a zásadovost, sebeovládání.

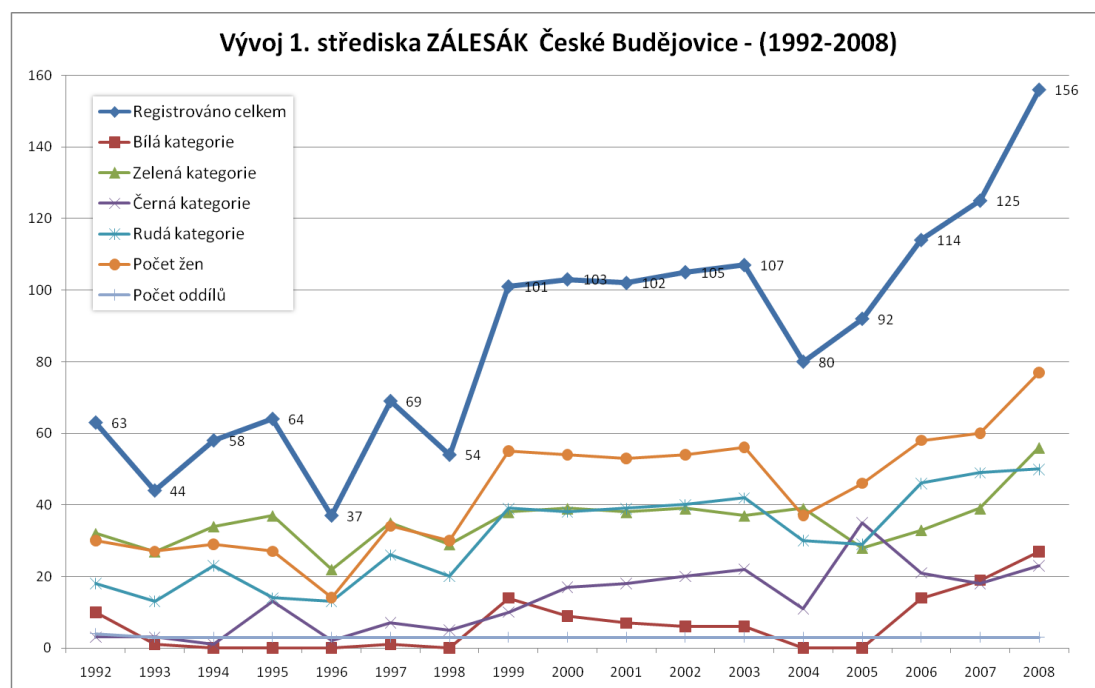

1. středisko ZÁLESÁK České Budějovice

- 1. středisko ZÁLESÁK České Budějovice vzniklo 3. března 1990 sloučením bývalých pionýrských oddílů Orion, Ztracená stopa, Myšáci a Stopaři.
- V současné době sdružuje dva dětské oddíly - Kamzík, Ztracená stopa a jeden „dospělácký“ oddíl s indiánskou tematikou - Lidé života – „Wičoni oyáte“.

Celoroční práce oddílů

- Uskutečňuje se jak v rámci pravidelných schůzek během týdne v klubovnách, na hřištích, v tělocvičnách, v bazénech či v kulturních zařízeních, tak i na víkendových výpravách do přírody, alespoň jednou za měsíc.
- Vyvrcholením práce každého střediska jsou letní a zimní tábory.

Oddíl Ztracená Stopa

Dětský branně turistický oddíl založený 2. 9. 1982 sdružuje děti ve věku 8-15 let.

Celoročně se schází na pravidelných středečních schůzkách a víkendových akcích pořádaných střediskem nebo spřátelenými oddíly.

Zaměření oddílu

Ztracená stopa je Zálesácký oddíl, který je zaměřený na získávání zkušeností a dovedností dětí pobytem ve volné přírodě.

Znak oddílu

Uši znázorňují symbol přírody (pozornost a bystrost) nesou barvy čtyř družin, dvou chlapeckých (modrá, zelená) a dvou dívčích (červená, hnědá). Oddílová barva je žlutá, která hřeje a září jako slunce. Symbol stopy ve štítu vyjadřuje zaměření oddílu – poznávání a ochranu zákonů Lesní moudrosti. Znak družin se liší družinovou barvou v podkladu štítu. Čestný znak se žlutým podkladem je znakem vedení oddílu.

Oddílové heslo

Nasad' tornu (vedení)

Šlapej dál (děti)

Nabádá Tě k překonání vlastní lenosti. Pryč od neplodných zábav k těm správným a Tobě přínosným, jejichž pomocí se naučíš něco, co neumí jen tak každý.

Oddílový pokřik

Pod září žluté (vedoucí)

My jdeme vpřed (všichni)

Pod září slunce (vedoucí)

Poznáme svět (všichni)

Celý pokřik se používá pouze při slavnostních příležitostech. Většinou jen jeho zkrácená podoba.

Oddíl Kamzík

Oddíl Kamzík vznikl 9.12.1998 na popud vedení bývalého oddílu Kamarádi. Zaměření oddílu je branně turistická činnost. Celoročně se schází na pravidelných čtvrtěčních schůzkách (od 16:30 do 18:30) a víkendových akcích vlastních nebo připravených střediskem.

Zaměření oddílu

Kamzík je všestranně orientovaný oddíl s hlavním zaměřením na získávání dovedností a zkušeností dětí pobytem ve volné přírodě. Svým pojetím působí na harmonický rozvoj osobnosti dětí. Všeestranně je připravuje i na řešení nejrozmanitějších životních situací (včetně mezních situací a uplatnění teorie přežití).

Znak oddílu

Symbolicky znázorňuje zdatnost, připravenost a kamarádství. Kruh žluté barvy symbolizuje slunce, jako základní zdroj všeho života na Zemi. Rohy jsou znakem náročnosti všestranné náplně, modrá barva symbolizuje oblohu. Znak kamzičí hlavy ve štítu symbolizuje obratnost a schopnost dobře si poradit i v těch nejnáročnějších podmínkách.

Oddílové heslo

S městem za zády - přírodě vstříc!

Nabádá každého k záměně typicky městských zábav, jako jsou televize, video, počítačové hry a bezcílné pobíhání po ulicích za návrat k přírodě a „Lesní moudrosti“.

Oddílový pokřik

*My jsme oddíl Zálesáka,
Kamzíci se jmenujem (vedoucí)
příroda nás stále láká,
mnoho spolu prožijem (děti)
pojd' se toulat s námi (všichni)*

Seznam akcí konaných v roce 2008

č.	Datum	Oddíl	Místo konání	Počet dětí	Počet vedoucích	Náplň akce
1.	9.1.2008	Ztracená stopa	klubovna	10	4	hry pro zasmání
2.	10.1.2008	Kamzík	klubovna	9	4	společenské hry
3.	14.1.2008	středisko	klubovna	0	9	porada střediska
4.	16.1.2008	Ztracená stopa	klubovna	10	9	kufr, riskuj
5.	17.1.2008	Kamzík	klubovna	9	7	hry, zpěv
6.	19.1.2008	Ztracená stopa	Třeboň	8	4	poznávání přírody
7.	23.1.2008	Ztracená stopa	klubovna	7	5	scénky
8.	24.1.2008	Kamzík	klubovna	12	3	zábavné hry
9.	30.1.2008	Ztracená stopa	klubovna	11	8	poznávací hry
10.	27.1.2008	Ztracená stopa	sokolovna	20	6	trénink vybíjená
11.	31.1.2008	Kamzík	klubovna	10	4	hádky
12.	4.2.2008	středisko	klubovna	0	7	porada střediska
13.	6.2.2008	Ztracená stopa	klubovna	8	8	vystřihovánky
14.	7.2.2008	Kamzík	klubovna	7	2	oddílové hry
15.	17.2.2008	Ztracená stopa	sokolovna	20	10	trénink vybíjená
16.	20.2.2008	Ztracená stopa	klubovna	12	5	oddílové hry
17.	27.2.2008	Ztracená stopa	klubovna	12	10	oddílové hry
18.	28.2.2008	Kamzík	Sokolský ostrov	10	4	vybíjená
19.	1.-2.3.2008	středisko	Tělocvična Máj	45	15	Zimní turnaj ve vybíjené
20.	5.3.2008	Ztracená stopa	klubovna	10	10	balení batohů nácvik
21.	6.3.2008	Kamzík	klubovna	5	4	oddílové hry
22.	3.1.2008	Kamzík	klubovna	7	5	uzle,morseovka
23.	12.3.2008	Ztracená stopa	klubovna	7	7	uzlování
24.	14.-16.3.2008	Ztracená stopa	Dol	13	3	míčové hry
25.	19.3.2008	Ztracená stopa	klubovna	10	7	výroba vel.vajec
26.	26.3.2008	Ztracená stopa	klubovna	9	5	uzlování
27.	24.2.2008	Ztracená stopa	klubovna	11	5	uzlování
28.	3.4.2008	Ztracená stopa	hřiště u sportovní haly	9	3	kelímky
29.	4.4.2008	Ztracená stopa	Husova ul.ČB	7	1	XV.ročník uzlování

č.	Datum	Oddíl	Místo konání	Počet dětí	Počet vedoucích	Náplň akce
30.	4.-6.4.2008	středisko	Nový Dvůr	0	18	JVVZ
31.	10.4.2008	Ztracená stopa	Sokolský ostrov	11	4	míčové hry
32.	10.4.2008	Kamzík	klubovna	8	2	zdravověda
33.	12.-13.4.2008	středisko	Nesměň	7	15	brigáda
34.	16.4.2008	Ztracená stopa	klubovna	10	6	hry pro zasmání
35.	23.4.2008	Ztracená stopa	Stromovka	6	5	hry v přírodě
36.	24.4.2008	Kamzík	hřiště u sportovní haly	7	3	kelímky
37.	26.4.2008	Ztracená stopa	Bechyně	8	1	soutěž o kilometry
38.	30.4.2008	Ztracená stopa	Stromovka	7	6	hry v přírodě
39.	2.-4.5.2008	středisko	Nesměň	10	15	brigáda
40.	7.5.2008	Ztracená stopa	Stromovka	11	6	hry v přírodě
41.	14.5.2008	Ztracená stopa	Stromovka	7	5	hry na postřeh
42.	17.5.2008	Ztracená stopa	Dobrá Voda	2	1	výprava
43.	21.5.2008	Ztracená stopa	klubovna	8	4	hry po pobavení
44.	22.5.2008	Kamzík	klubovna	9	3	hry + symbolika
45.	22.-25.5.2008	středisko	hřiště u sportovní haly	15	9	Bambiriáda
46.	11.6.2008	Ztracená stopa	klubovna	10	5	hry
47.	12.6.2008	Kamzík	klubovna	11	4	základy horolezectví
48.	13.-15.6.2008	Ztracená stopa	Vyšší Brod	10	22	sjezd řeky Vltavy
49.	18.6.2008	Ztracená stopa	klubovna	9	5	hry po městě
50.	21.6.2008	středisko	Nesměň	5	30	stavění tábora
51.	25.6.2008	Ztracená stopa	Stromovka	20	8	ukončení škol. Roku
52.	26.6.2008	Kamzík	kino	10	4	ukončení škol. Roku
53.	3.9.2008	středisko	hřiště u sportovní haly	0	4	Najdi si svého koníčka
54.	4.9.2008	Kamzík	klubovna	6	2	hry a hrátky
55.	5.9.2008	Ztracená stopa	hřiště u sportovní haly	6	2	kelímky
56.	10.9.2008	Ztracená stopa	klubovna	12	9	člověče nezlob se
57.	17.9.2008	Ztracená stopa	klubovna	10	6	drobné hry
58.	13.9.2008	Ztracená stopa	Boubín	5	2	výprava
59.	18.9.2008	Kamzík	Sady	9	4	sběr kaštanů

č.	Datum	Oddíl	Místo konání	Počet dětí	Počet vedoucích	Náplň akce
60.	24.9.2008	Ztracená stopa	klubovna	10	7	hry, stanoviště
61.	26.-28.9.2008	Ztracená stopa	Nesměň	11	8	výprava
62.	25.9.2008	Kamzík	klubovna	5	3	hry v klubovně
63.	1.10.2008	Ztracená stopa	klubovna	10	7	hry v klubovně
64.	2.10.2008	Kamzík	klubovna	7	3	šifry
65.	8.10.2008	Ztracená stopa	klubovna	13	9	oddílové hry
66.	9.10.2008	Kamzík	klubovna	5	3	oddílové hry
67.	10.-12.10.2008	středisko	Čestice	15	8	O korouhev rytíře Koce
68.	15.10.2008	Ztracená stopa	klubovna	9	6	hry v klubovně
69.	22.10.2008	Ztracená stopa	klubovna	13	6	malování na textil
70.	16.10.2008	Kamzík	klubovna	7	2	zdravověda
71.	25.10.2008	Ztracená stopa	Rudolfovo	8	3	Lovci draků
72.	23.10.2008	Kamzík	klubovna	8	4	hry v klubovně
73.	25.10.2008	Kamzík	Rudolfovo	7	2	Trpaslíci
74.	30.10.2008	Kamzík	klubovna	5	2	hry v klubovně
75.	6.11.2008	Kamzík	klubovna	9	4	trénink vybíjená
76.	7.-9.11.2008	středisko	Třebíčsko	9	8	výprava
77.	5.11.2008	Ztracená stopa	klubovna	7	3	uzlování
78.	12.11.2008	Ztracená stopa	Muzeum energetiky	9	3	Malá en. Akademie
79.	13.11.2008	Kamzík	klubovna	9	3	uzlování
80.	19.11.2008	Ztracená stopa	klubovna	8	10	úprava třísní
81.	20.11.2008	Kamzík	klubovna	9	4	oddílové hry
82.	22.11.2008	středisko	Strakonice	15	4	hokejbal
83.	26.11.2008	Ztracená stopa	klubovna	9	7	aktivity
84.	27.11.2008	Kamzík	klubovna	9	3	šifry
85.	3.12.2008	Ztracená stopa	klubovna	9	4	
86.	4.12.2008	Kamzík	klubovna	8	3	Mikuláš
87.	6.12.2008	Kamzík	České Budějovice	3	2	hry po městě
88.	10.12.2008	Ztracená stopa	klubovna	8	6	zdobení perníčků
89.	11.12.2008	Kamzík	klubovna	6	4	výroba ván.ozdob
90.	12.-14.12.2008	Ztracená stopa	Nesměň	8	10	vánoční výprava
91.	17.12.2008	Ztracená stopa	České Budějovice	7	3	bruslení
92.	18.12.2008	Kamzík	klubovna	9	4	Vánoce

č.	Datum	Oddíl	Místo konání	Počet dětí	Počet vedoucích	Náplň akce
93.	27.12.2008	středisko	Gerbera	0	45	Ukončení roku
94.	10.3.2008	středisko	klubovna	0	10	porada střediska
95.	12.4.2008	středisko	klubovna	0	15	porada střediska
96.	25.5.2008	středisko	klubovna	0	8	porada střediska
97.	8.9.2008	středisko	klubovna	0	12	porada střediska
98.	3.11.2008	středisko	klubovna	0	13	porada střediska
99.	1.12.2008	středisko	klubovna	0	14	porada střediska
100.	12.7.- 26.7.2008	středisko	Nesměň	48	15	letní výcvikový tábor

Příloha č. 4:

DATABÁZE SUBJEKTŮ PUSOBÍCÍCH NA ÚZEMÍ JČK V OBLASTI ZÁJMOMÉ ČINNOSTI DĚTÍ A MLÁDEŽE									
Název organizace	Ulice	Město	PSČ	Telefon	Mobil	Kontaktní osoba	E-mail	IČ	Popis činnosti/www stránka
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Bechyně	sídl.5.května 783	Bechyně	39165	381 213 586		Valenta Jan		65942116	
Vodácko-turistický oddíl Žbrundíci Bechyně	Parkány 548	Bechyně	391 65					70942803	
Sdružení T.O. Bobři	Náměstí 94	Besednice	382 81		728600792	Magdaléna Nováková		26635887	
Dům dětí a mládeže	Palackého 652	Blatná	388 01	383 422 134		Marie Šestáková	ddmblatna@iol.cz	47254891	www.sweb.cz/ddm.blatna/
Občanské sdružení Duhové ještěrky	Zahradnická 1083	Blatná	388 01		607291521	Anna Hůlová		70506264	
ZO ČSOP Hořec	Nerudova 728	Blatná	388 01		728784844	Michal Bláha	michal.blaha@csop.cz	63263823	Má dva oddíly mladých ochránců přírody, jejichž činnost se při pravidelných schůzkách a víkendových výpravách a výletech zaměřuje na turistiku, táboření, poznávání přírody a její ochranu. www.csop-jc.org/horec/index.html
Borkovan - občanské sdružení	Borkovice 38	Borkovice	391 81	381580148				26598612	
Asociace turistických oddílů mládeže České republiky - DELFÍNI	Borotín u Tábora	Borotín	391 35	381 211 205	732 311 481	Jan Tůma		71189424	http://www.delfinibor.estranky.cz/
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Borotín	Borotín 65	Borotín	39135					65019041	
Asociace malých debružárů ČR	Mouřínov 7	Bučovice	685 01			Lenka Slabá	SLABA@spsstavcb.cz	46271066	www.debruar.cz/php/
1.středisko Zálesák	Kanovnická 11	České Budějovice	370 01	387310412		Rostislav Ondroušek	info@1strediskoZALESAK.cz	62535048	Zálesák se snaží v maximální možné míře využívat možnosti pobytů v přírodě, pracuje ve třech věkových kategoriích.Kromě tradičních volnočasových aktivit je zahrnuta také sebeobrana, vodáctví, horolezectví, paintball nebo také paragliding a pořádání letních zálesáckých táborů. www.1strediskozalesak.cz
9. Pionýrská skupina Mladý požárník	Nedabyle 71	České Budějovice	370 07		724279119	Helena Vávrová		62543181	
Azimut	Dr. E. Beneše 5	České Budějovice	370 06	387413992		Vladimír Kubát	azimut@pohoda.com	70516375	Sdružuje zájemce o netradiční formy pobytu v přírodě - tzv. outdoorové aktivity. V rámci těchto aktivit pořádá nejrůznější jednorázové akce, které jsou zaměřeny zejména na kanoistiku, rafting, skalní lezení, orientační běh a skupinové hry v přírodě. V pravidelné činnosti sdružení pracují 2 oddíly dětí a mládeže. http://azimut.pohoda.com/

Název organizace	Ulice	Město	PSČ	Telefon	Mobil	Kontaktní osoba	E-mail	IČ	Popis činnosti/www stránka
Centrum ekologické a globální výchovy Cassiopeia při ZČ HB Forest	Jizerská 4	České Budějovice	370 11	385520951		Mgr. Helena Kujanová	cassiopeiacb@centrum.cz	62536991	http://www.cegv-cassiopeia.cz/
Česká tábornická unie T.K. Toulavý vítr České budějovice	Ledenická 125	České budějovice	37006		777618055 777081744	Ing. Jan Vaněček Daniel Domin	vani.cepi@quick.cz toulavyvittr@volny.cz	75045028	pravidelné schůzky, víkendové výpravy, noční hry, sportovní akce, turnaje, letní dětské tábory www.toulavyvittr.wz.cz
Česká tábornická unie - T.K. Čtveráci České Budějovice	Plzeňská 73	České Budějovice	370 04		605 946 570	Ing. Jiří Jarošík	jiiri.jarosik@seznam.cz	75086085	http://www.ctverslap.wz.cz
Česká tábornická unie T.K. CASSIOPEIA České Budějovice	Fügenerova 19	České Budějovice	37007		605438427	Marek Lintner	lintnerm@centrum.cz	75068427	Dětský turistický oddíl se zaměřením na přírodu, schůzky 1x týdně, 1x měsíčně výpravy, letní tábor. Věk 8-14 let.
Dům dětí a mládeže	U Zimního stadionu 1	České Budějovice	370 01	386 447 311-25		Mgr. Josef Hošek	ddm@ddmcb.cz	60077638	www.ddmcb.cz
GRADOS CZ s.r.o.	Hroznova 8	České Budějovice	370 01		731 111 783	Mgr. Jiří Šesták	info@grados.cz	25163361	www.grados.cz
Harmonia Universalis o.s.	Dubenská 1483/2	České Budějovice	370 05	385510424	603549636	Jan Priester	priest@volny.cz	26654482	
Jihočeská krajská organizace Pionýra	Husova ulice 622/45	České Budějovice	370 05	385310215		Petr Novák	kancelar@jihocesky-pionyr.cz	70520046	www.jihocesky-pionyr.cz
Junák - svaz skautů a skautek ČR Jihočeský kraj	Stromovka 3	České Budějovice	370 01		776016874	Ing. Zdeněk Urban	junak-kraj.ic@quick.cz	70912386	www.skauting.cz/jc
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Gladiolus České Budějovice	Palackého nám.1	České Budějovice	37001		776 848 711	Petr Dubina		62538543	
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko VAVÉHA České Budějovice	Ledenická 61	České Budějovice	37006	386 444 464	777 349 876	Zdeněk Šmajcl	zdenek.smajcl@krajinska.cz	45018430	http://vaveha.cz
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Walden České Budějovice	Puklicova 51	České Budějovice	37004	387 424 829	608 168 773	Jiří Smolek	walden@seznam.cz	62538268	http://www.skauting.cz/walden
Mažoretkový klub Panenky České Budějovice	Nerudova 51	České Budějovice	370 04					26651823	
Městská charita České Budějovice	B. Němcové 53	České Budějovice	370 01	386 461 744	604 627 503	Eva Bazalová	eva.bazalova@mchcb.org	60072709	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež V.I.P., nízkoprahové centrum pro děti a mládež Srdíčko - Jirol. www.mchcb.org
M-TES	U Výstaviště 1429	České Budějovice	370 05	385310201		Ing. Cyril Macho	info@m-tes.cz	26641089	Stěžejní aktivitou je pravidelná činnost kroužků především z oblasti výpočetní techniky, sportu, výuky jazyků a doučování. M-tes také připravuje školu lyžování a letní dětské tábory. Dále pořádá modelářské a počítačové soutěže pro děti a mládež. www.m-tes.cz
Multikulturní centrum - České Budějovice, občanské sdružení	Žižkova 12	České Budějovice	37001	724251639	775 395 550	Irina Mečířová	multikulturni@centrum.cz		
Občanské sdružení Divadelní společnost Lannovka	Větrná 30	České Budějovice	370 05	385344511	737201862	Pavel Petrovský	lannovka@seznam.cz	26613310	www.lannovka.org
Pionýrská skupina Draci	Krčínova 50	České Budějovice	370 11		604816059	Kurz Petr	petr.kurz@seznam.cz	67188800	www.jihocesky-pionyr.cz/skupiny.php#ceske_budejovice
RADAMBUK - Rada dětí a mládeže Jihočeského kraje	U Zimního stadionu 1	České Budějovice	370 21	386350281		Vladimír Kubát	info@radambuk.cz	26516519	www.radambuk.cz
S.D.M. - Sdružení dětí a mládeže (Informační centrum pro mládež Č.B.)	Lannova 63	České Budějovice	370 01	387310176		Zdeňka Kösslová	icmcb@volny.cz	60077018	www.bud-in.cz

Název organizace	Ulice	Město	PSČ	Telefon	Mobil	Kontaktní osoba	E-mail	IČ	Popis činnosti/www stránka
Salesiánské středisko mládeže - dům dětí a mládeže České Budějovice	Emy Destinové 1	České Budějovice	370 05	385341877		Ing. Tomáš Rádl	sasmcb@sdb.cz	62537601	Jedním z cílů je podpora dětí a mládeže, zaměřená na zvýšení jejich zdravotní, sociální, kulturní a duchovní úrovně, zvláště v oblasti zájmové činnosti ve volném čase (hudba, zpěv, divadlo, sport, turistika, cestování, technika, ruční práce, charitativní práce, politická kultura, jazykové vzdělání, náboženská výchova atd.). Dále soustředění se na ty děti a mládež, kteří jsou nějak sociálně ohroženi a věnovat velkou část protidrogové tématice a patologických jevům. www.sasmcb.sdb.cz
SUD - studentské universitní divadlo	Hroznova 8	České Budějovice	370 01		777274873	Tomáš Benda	sud@divadlo-sud.cz	26616271	www.divadlo-sud.cz
Svobodný oddíl Ježci	Otavská 3	České Budějovice	370 11		774232578	Jaroslav Babický		70938709	Dětský turistický oddíl se zaměřením na přírodu, schůzky 1x týdně, 1x měsíčně výpravy, letní tábor, vlastní základna. Věk 9-14 let.
Šachový svaz České republiky, Jihočeský šachový svaz	Skuherského 14	České Budějovice	370 01		777 273 977	Mgr. Rudolf Belec	vv@jcsach.cz	71189033	http://www.jcsach.cz
Tyflokabinet České Budějovice o.p.s.	Roudenská 18	České Budějovice	370 01	386 460 660		Valéria Kaiserová	tyflokabinet.cb@seznam.cz	26026848	www.tyflocentrum.cz/tk-cb/index.php
YMCA České Budějovice - křesťanské sdružení mladých lidí	sídlo: tř. 28 října 1306/28, činnost: klubovna A. Barcala 2	České Budějovice	370 05	385 513 897	602470608	Johana Matějková	cb@ymca.cz	26530856	Organizuje volnočasové aktivity pro děti a mládež - pravidelné kroužky, kluby, jednorázové akce i tábory se zaměřením kulturním, naučným, hravým, tvořivým, sportovním i biblickým. www.cb.ymca.cz
Česká tábornická unie, Velká rada jihočeské oblasti	Ledenická 125	České Budějovice	370 01		777618055	Ing. Jan Vaněček	vani.cepi@quick.cz	65010388	Sdružuje zájemce, kteří mají kladný vztah k přírodě, chtějí ji stále poznávat a získávat tak nové znalosti a dovednosti, jak v přírodě žít. Mimo pravidelnou činnost v tábornických klubech a tramských osadách pořádá například Tábornické školy, speciální tábornické školy vodácké, jezdecké, horolezecké, potápěčské, lyžařské, ochrany přírody apod.Dále hudební soutěže a přehlídky, zahraniční expedice a zájezdy. www.ctu-jihoceska.wz.cz
T. O. Nová Dvojka	B.Martinů 18	České Budějovice	370 01	385 344 874	774666102, 724273979	Jiřina Procházková	jirina.prochazkova@quick.cz	26666073	Toto sdružení má přes 80 členů, kteří se scházejí jednou týdně v klubovně Na Sádkách v Českých Budějovicích, jezdí do Třebíčka do Benešova nad Černou a organizují akce pro neorganizované děti a mládež. Završením činnosti jsou letní tábory v osadě Třebíčko. www.swb.cz/NovaDvojka
CPDM, o.p.s. (Informační centrum pro mládež Český Krumlov)	Špičák 114	Český Krumlov	381 01	380 712 427		Iva Sonnbergerová	icm@icmck.cz	25158058	www.icmck.cz
Dům dětí a mládeže	Linecká 67	Český Krumlov	381 01	380 711 601		Mgr.Jaroslava Löblová	ddm@ck.ipex.cz	00665711	www.ddm.ckrumlov.cz
Informační centrum občanského sektoru - ICOS Český Krumlov	Náměstí Svornosti 2	Český Krumlov	381 01	380 712 202		Tomáš Zunt	icos@krumlov.cz	70815089	http://www.latran.cz/
Krumlovští pištci	Linecká 37	Český Krumlov	381 01	380 714 518		Věroslava Hanzalíková	pistci@centrum.cz	60086076	Dětský soubor při DDM Český Krumlov. V jeho repertoáru jsou renesanční a barokní skladby, ukázky renesančních tanců i zpěv.

Název organizace	Ulice	Město	PSČ	Telefon	Mobil	Kontaktní osoba	E-mail	IČ	Popis činnosti/www stránka
Občanské sdružení SPIRÁLA	Vyšný 39	Český Krumlov	381 01	380 712 426			spirala@krumlov.cz	26639815	Sdružení funguje jako doplněk ke službám Střediska výchovné péče Spirála. Zajišťuje volnočasové aktivity a krátkodobé pobyty pro děti a mládež. Občanské sdružení pořádá letní a víkendové integrované pobyty pro děti a mládež, uskutečňuje dobrovolnický program. www.spirala.krumlov.cz
Sdružení pro rozvoj ZUŠ v Českém Krumlově, o.s.	Kostelní 162	Český Krumlov	381 01	380 711 695		Ing.Iva Reitingerová	zuska-ck@quick.cz	69114382	
Sdružení rodičů a přátel českokrumlovského dětského sboru	Kostelní 162	Český Krumlov	381 01	380 715 228		Martina Lachová	lachova.m@email.cz	27036821	http://www.zus-ceskykrumlov.cz
Vodní záchranná služba ČČK MS Český Krumlov	U kasáren 111	Český Krumlov	381001	380 717 995	606270047	Ing. Milan Bukáček	bukacek@zachranari.com	60630256	Preventivní a záchranná činnost, poskytování 1. pomoci na bazénech a vodních plochách, aktivně působí a rozvíjí činnost s mládeží. www.zachranari.prointernet.cz/
Pionýrská skupina Čestice - Podlesáci	Čestice 148	Čestice	387 19		608 206 933	Milena Maňhalová	strelka.cestice@gmail.com	65956524	http://www.strelkacestice.wz.cz
Kulturní a okrašlovací spolek Čkyně	Čkyně 196	Čkyně	384 81		737 172 268	Daniel Havlík	kosckyne@seznam.cz	27034330	http://www.kosckyne.cz
Jockey Club Malý Pěčín	Husova 245/V	Dačice	380 01		723884468	Zdeňka Koutná	jcmp@seznam.cz	26609878	Činnost sdružení se specializuje na výchovu dítěte ve vztahu ke zvířatům, učí děti jízdu na koni a rozvíjí jejich schopnosti. Děti se pomocí praktických her a činností učí starat o koně a poznávají přírodu. Kromě pravidelné činnosti poskytuje účast na různých akcích. www.jcmp.pekarek.name/
Junák - svaz skautů a skautek ČR, přístav Dačice	Bratrská	Dačice	38001	384 423 645	724 064 500	Luboš Skoumal	junak.dacice@iol.cz	60817046	
Občanské sdružení DM studio - mažoretky Dačice	Za Lávkami 273	Dačice	380 01	384 422 453		Ilona Novotná	mazoretkydacice@seznam.cz	27052303	www.mazoretkydacice.com
Dům dětí a mládeže (elokované pracoviště DDM Jindřichův Hradec)	Za Lávkami 273	Dačice	380 01	384 422 453		Marie Doleželova			Práce s dětmi, volnočasové aktivity, mažoretky, letní dětské tábory. www.ddmjh.cz
DUPY DUB, o.s.	Mlýn 33	Dub u Prachatic	383 01		777 186 208	Kateřina Kulhánková Čejková	dub@dupydub.cz	22664157	http://www.dupydub.cz
Hroznějovická Dobromysl o.s.	Hroznějovice 43	Hluboká nad Vltavou	373 41		608 124 369	Katarína Hylenová	dobromysl.hylenova@centrum.cz	28558871	
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Vimperk	Horní Vltavice 1	Horní Vltavice	38491	388 436 210	607 516 025	Jaroslav Pulkrábek	fara.hv@seznam.cz	60098899	
Občanské sdružení Rybka	Komenského 73	Husinec	384 21	388 331 274	723 981 614	Eva Dvořáková	Dvorakova-eva@volny.cz	14501791	http://www.rybka-az.cz
Občanské sdružení YMCA Husinec - křesťanské sdružení mladých lidí	Kostnická 85	Husinec	384 21	388 331 150		Timoteus Chán	husinec@ymca.cz	26528819	Zaměřuje se zejména na pořádání letních táborů pro děti a mládež, pořádání celoročních aktivit. Známy je také English camp. Její součástí je také YMCÁRIUM - otevřený klub pro husinecké děti a mládež, KAPKA - zájmový klub pro malé děti z Husince a K-Klub ve Vodňanech. www.ymca.cz
Občanské sdružení pro děti a mládež	Husova 120	Chlum u Třeboně	378 04		602 429 404	Věra Flašková	starosta@chlum-ut.cz	28553551	Volnočasové aktivity pro děti a mládež - výtvarné, sportovní a taneční kroužky, akce pro děti a mládež.

Název organizace	Ulice	Město	PSČ	Telefon	Mobil	Kontaktní osoba	E-mail	IČ	Popis činnosti/www stránka
Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska - Sbor dobrovolných hasičů Chlum	Žižkova 151	Chlum u Třeboně	378 04	374 797 313		Jaroslav Pašek	starosta@chlum-ut.cz	70893756	
Dům dětí a mládeže	Růžová 10/II.	Jindřichův Hradec	377 11	384 363 174		Mgr.Vladimír Prokýšek	ddm.jh@elsynet.cz	42409152	www.ddmjh.cz
Folklorní soubor Javor	nám. 5. Května 133	Jindřichův Hradec	378 16	384 792 433	723 841 935	Marcela Božovská	mbozovska@knihi-lo.cz	26598132	http://www.souborjavor.cz
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Zlatá Růže Jindřichův Hradec	Sídlíště Vajgar 876/III	Jindřichův Hradec	37701		774 663 997	Barbora Tichavová	junakjh@skaut.cz	60816970	
Národní muzeum fotografie	Kostelní 20/1	Jindřichův Hradec	377 01	384 362 459		Ing. Karel Matoušek	nmf@nmf.cz	26052199	http://www.nmf.cz
Občanské sdružení OKNA	Větrná 742	Jindřichův Hradec	377 01		723733556	PaedDr. Drahomíra Blažková	okna@rimini.cz	26633582	http://okna.rimini.cz
Přátelé dílny Romany Hulíkové	Děbolín 26	Jindřichův Hradec	377 01		602 476 331	Dana Pelejová	atelier@keramika-rh.cz	27003710	http://www.keramika-rh.cz
YMCA Jindřichův Hradec	Bratrská 129/IV	Jindřichův Hradec	377 01	384 361 562		Mgr. J. Blažek	jh@ymca.cz	26530406	Organizuje každoročně zájmové akce pro děti a mládež, ale i pro dospělé. Její součástí je pěvecký sbor Jakoubek. Další činností jsou letní tábory a Mateřské centrum Klíček. www.ymca.cz
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Fidelis et Fortis Kamenice nad Lipou	Náměstí Čsl. Armády	Kamenice nad Lipou	39470	565 436 893		Petr Hrouzek	zivprostredi@kamenicenl.cz	60860758	
Dům dětí a mládeže	Omlenická 436	Kaplice	382 41	380 313 009		Karel Toncar	ddmkaplice@seznam.cz	45010692	
Charita Kaplice	Linecká 413	Kaplice	382 41		731 604 509	Marie Froulíková	marie.froulikova@mchcb.org	73634310	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Depo. http://www.charitakaplice.cz
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Jantar Kaplice	Omlenická 436	Kaplice	38241		723 044 406	Petr Kovařík	SkautiKaplice@seznam.cz	60630507	
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko SIRIUS Kaplice	Náměstí 206	Kaplice	38241			Jiří Angyal		70525102	
Bezpečná a zdravá komunita	Kolářova 303	Katovice	378 11		775 214 405	Mgr. Michal Novotný	bez.katovice@seznam.cz	27034909	
Občanské sdružení Rodina Předbořice	Předbořice 51	Kovářov	398 55	382 596 930		Anna Jarolímková	rodinapredborice@seznam.cz	69568693	http://www.rodinapredborice.estranky.cz/
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Holubov - Křemže	Holubov 77	Křemže	38203		724 066 345	Vilém Churan	v.churan@quick.cz	70811776	
Občanské sdružení Ludmila	Horní Slovénice 48	Lišov	373 72	387 310 212	602733214	Ing. Marta Krejčíčková	krejckikova@financecb.cz	26644339	

Název organizace	Ulice	Město	PSČ	Telefon	Mobil	Kontaktní osoba	E-mail	IČ	Popis činnosti/www stránka
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko 13 klíčů Lomnice nad Lužnicí	Třeboňské předměstí 231	Lomnice nad Lužnicí	37816		777 870 919	David Brom	david@zc.cz	60816961	http://sweb.cz/skaut.lomnice
Dětské umělecké studio - DUS Milevsko	Alšova 952	Milevsko	399 01	382 521 468		Marie Bolková	dus@milevsko.cz	63863111	www.milevsko.cz/dus/
Dům dětí a mládeže (elokované pracoviště DDM Písek)	Na Tržišti 360	Milevsko	399 01	382 521 296		Vladimíra Švejdvová			www.ddmpisek.cz
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Milevsko	Havlíčková 530	Milevsko	39901		602 968 792	Zdeněk Herout		60869135	http://junak.milevsko.net
Sbor dobrovolných hasičů Mladá Vožice	A. Mareše 397	Mladá Vožice	391 43		728 237 164	Jaroslav Šturz	sdhmladavozeice@email.cz	65942418	
Dům dětí a mládeže (elokované pracoviště DDM Prachatice)	Tyršova 547	Netolice	384 11	388 324 521		Libuše Borovková			
Občanské sdružení Náves	Dolní Chrášťany 17	Netolice	384 11	388 323 665		Mgr. Kateřina Vanková	naves@seznam.cz	26637383	
Humanitas, o.p.s.	Komenského 30	Nové Hradky	373 33	386 362 137		Mgr. Karel Kříha	vilibald.rolinek@zs.novehrady.indos.cz	25175084	
Junák - svaz skautů a skautek ČR, přístav Třináctka Opařany	Opařany 157	Opařany	39161	381 287 060	605 505 525	Jindra Kolářová	amperjindra@volny.cz	60063459	http://trinactka.oparany.cz
Arkáda - sociálně psychologické centrum, o.s.	Husovo nám. 2	Písek	397 01	382 211 300		Mgr. Andrea Vondrášková	Vondraskova@arkada-pisek.cz	60083204	http://www.arkadacentrum.cz
Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, Klub "Křteček" v Písku	U Papírny 284	Písek	397 01	382 281 078		Vanda Moravová	křtecek.pisek@seznam.cz	70958581	www.křtecek-pi.cz
Centrum ilustrace Písek	Karlova 108	Písek	397 01	382 210 807		František Doubek	ilustrace@centrum.cz	26537800	
Dům dětí a mládeže	Švantlova 2394	Písek	397 01	382 215 216		Mgr. Bohuslav Richter	info@ddmpisek.cz	60869941	www.ddmpisek.cz

Název organizace	Ulice	Město	PSČ	Telefon	Mobil	Kontaktní osoba	E-mail	IČ	Popis činnosti/www stránka
Elim, křesťanská společnost pro evangelizaci a diakonii	Janáčkova 47	Písek	397 01	382 224 369			elim@elimpisek.cz	00511404	Elim pracuje s neorganizovanou mládeží, zajišťuje různé volnočasové aktivity pro děti a mládež. Zajišťuje kluby pro děti ve věku 6-14 let a službu mládeži ve věku 14-26 let. www.elimpisek.cz
INKANO Písek	Píseckého 131	Písek	397 01	382 210 319		Mgr. Michal Novotný	inkano@inkano.cz	26591022	www.inkano.cz
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Oheň života Písek	Otakara Jeremiáše 1320	Písek	39701		602 447 993	Jiří Smrž		60869216	
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Stínadla Písek	Na Stínadlech 321	Písek	39701		723 227 398	Janoušková Miroslava		46659471	www.stinadla.net
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Šípka Písek	Putimská 1/155	Písek	39701		603 508 674	Jan Franců		60869194	
Malé mažoretky Písek	Tř. Přátelství 2287	Písek	397 01		604 511 725	Mgr. Andrea Žáková	zakova.andrea@seznam.cz	26995506	Celoroční zájmová činnost dětí v mažoretkovém sportu.
Mažoretky Písek	nábř. 1. máje 1605	Písek	397 01		721 943 686	Eva Jandová	email@mazoretky-pisek.info	26532760	www.mazoretky-pisek.cz
Občanské sdružení POHIP	Kollárova 511	Písek	39701		606704404	Martina Jestřábová	info@rancixion.cz	26548909	Hiporehabilitace, volnočasové aktivity pro děti a mládež se zaměřením na ježdění a na práci s koňmi - http://www.rancixion.cz/index.php?clanek=7
Občanské sdružení ŠVAGR	Píseckého 131	Písek	397 01	382 210 319		Mgr. Vladimíra Trčková	info@svagr.net	65983033	www.svagr.net
Společnost pro dobré soužití česky a německy hovořících zemí a občanů	Píseckého 131	Písek	397 01		608 718 873	Jaroslav Pospíšil	spds@centrum.cz	27000087	
Středoškolský klub při Lesnických školách v Písku	Lesnická 55	Písek	397 01	382 506 111		Mgr. Milan Vavřík	vavrik@lespi.cz	70979456	
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Planá nad Lužnicí	Údolní 586	Planá nad Lužnicí	39111		602 131 735	Jaroslav Janovský	skautplana@seznam.cz	60062436	www.skautplana.unas.cz
Dům dětí a mládeže	Ševčíkova 273/II	Prachatice	383 01	388 312 721		Bc. Jiří Machart	ddm@ddm-prachatice.cz	75044498	
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko ZLATÁ STEZKA Prachatice	Pivovarská 289	Prachatice	38301		724 523 120	Petr Vokoun	info@skautiprachatice.cz	18292259	http://www.skautiprachatice.cz
Občanské sdružení Portus Prachatice	Pivovarská 289	Prachatice	383 01		724 751 667	Mgr. Hana Modlitbová	portus@portusprachatice.cz	63913381	Centrum volného času "Céčko" www.spppo.wz.cz
Oblastní spolek ČČK Prachatice	Zlatá stezka 145	Prachatice	383 01	388 312 313		Marie Jandová	prachatice@cervenykriz.eu	425907	www.cervenykriz.eu/
Přátelé dětí	Ševčíkova 273	Prachatice	383 01	388 311 219			prateledeti@quick.cz	40742563	
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Blanice Protivín	Ostrov 902	Protivín	39811	382 252 870	604 283 594	Jiří Plíva	junak-protivin@seznam.cz	60869143	
Asociace turistický oddílů mládeže "Práčata"	Rapšach 290	Rapšach	378 07	384 786 192		Mgr. Karel Snětina	karel.snetina@j-hradec.cz	69100870	www.rapsach.cz/tom
Občanské sdružení KONÍČEK	Adamovská 6	Rudolfov	373 71		774 528 777	Bc. Martina Barvínková	konicekcb@seznam.cz	27002527	Volnočasové aktivity pro děti - jízda na koni, prázdninové akce. http://www.konicekcb.cz
Hvězdárna Františka Pešty	Ke Hvězdárně 668	Sezimovo Ústí	391 02	777 770 253	602 422 166	Vlastislav Feik, Petr Bartoš	info@hvezdarna-fp.cz	70504628	Organizace sdružující zájemce o astronomii a příbuzné vědní obory, odborná i popularizační činnost, dětský kroužek
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Černá růže Sezimovo Ústí	Svépomoc 659	Sezimovo Ústí	39102	381 275 112	602 435 156	Martin Doležal	mart.dolezal@seznam.cz	65942108	
Inspirace Slavonice	Na Potoku 131	Slavonice	378 81	384 493 512	602839640	Ing. Libor Karásek	slavonice@seznam.cz	70805822	
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Slavonice	Dačická 57	Slavonice	37881		607 867 240	Marcela Rehardtová		60817038	
Místní skupina Vodní záchranné služby Českého červeného kříže Soběslav	Kadlecova 306/II	Soběslav	392 01		725 032 781	Vladimír Beránek	vzssobeslav@centrum.cz	60061014	www.vzs-sobeslav.cz

Název organizace	Ulice	Město	PSC	Telefon	Mobil	Kontaktní osoba	E-mail	IČ	Popis činnosti/www stránka
"I MY" Společnost pro podporu lidí s postižením o.s.	Bechyňská 50/III	Soběslav	392 01		775 727 382	Mgr.Pavla Šenová	imy@seznam.cz	70812187	www.imy-sdruzeni.cz
Dům dětí a mládeže	Na Pršíně 27	Soběslav	392 01	381 522 013		Danuše Macháčková	ddm.sobeslav@worldonline.cz	60064773	
Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Sbor dobrovolných hasičů Srubec	Ledenická 126	Srubec	370 06	387 200 171		Zdeněk Mareček	obec@srubec.cz	65049373	
Česká tábornická unie Podskalí Strakonice	Nerudova 1037	Strakonice	386 01		602 434 373	Ing. Pavel Bublík	ctu.st@quick.cz	69567441	
Český svaz ochránců přírody	Zámek 1	Strakonice	386 01	383 332 108		Zdena Skalická	skalicka@seznam.cz	70971498	Mladí ochránci přírody se scházejí ve svých klubovnách na pravidelných schůzkách během týdne, jezdí na turistické a poznávací výpravy do přírody, účastní se ochranných brigád, pořádají tábory, expedice, akce pro veřejnost. www.csop-strakonice.net
Duha Husot	Prof. Skupy 718	Strakonice	386 01		737 825 521	Mgr. Milan Hankovec	Husot@seznam.cz	63290367	
Dům dětí a mládeže	Na Ohradě 417	Strakonice	386 01	383 322 216		Mgr. Iva Šrámková	ddm@ddmstrakonice.cz	60650834	www.ddmstrakonice.cz
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko ŠVANDA DUDÁK Strakonice	Na Křemelce 308	Strakonice	38601		607 679 419	Jiří Babka	skaut.strakonice@seznam.cz	63289946	www.skaut-strakonice.wz.cz
Občanské sdružení "Cestou vůle"	Svatopluka Čecha 1324	Strakonice	386 01		736 685 710	Mgr. Martina Košťálová	martina.kostalova@post.cz	26543010	Sdružení pracuje při ZŠS, jeho cílem je integrace mentálně postižených osob. Organizuje kulturní, společenské a sportovní akce, relaxačně poznávací pobyty.
Občanské sdružení "Přátelé mateřského centra Beruška Strakonice"	Bezděkovská 216	Strakonice	386 01		603 436 326	Mgr. Jitka Vápeníková	mcberuska.strakonice@seznam.cz	27006107	http://www.mcberuska.wz.cz/
Občanské sdružení RATEJNA	sídlo: Bězděkovská ul. 216 činnost: Husův Dům, Lidická ul. 124, Volyně, Husův sbor, Bezděkovská ul. 216, Strakonice	Strakonice	386 01	383 332 095	605 474 588	Eva Tkadlečková	eva.tkadleckova@evangnet.cz	66325897	Hlavním cílem sdružení je zajištění centra pro děti a mládež s nabídkou volnočasových aktivit, kroužků či programového setkávání skupin. http://ratejna.evangelnet.cz/
Občanské sdružení TERNE BENGÁ	Velké nám. 49	Strakonice	386 01			Miroslav Sívák		28555635	Volnočasové aktivity pro romské děti.
Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska okres Strakonice	Podsrpenská 438	Strakonice	386 01	383 335 928		Václav Císařovský	osh.strakonice@seznam.cz	63293234	www.dh.cz
Občanské sdružení PREVENT, Krátká 20, 386 01 Strakonice	Krátká 20	Strakonice 1	386 01	383 323 920		Michal Němec	prevent@os-prevent.cz	69100641	http://www.os-prevent.cz
YMCA Strmilov	Studenská 382	Strmilov	378 53			Jaroslav F. Pechar	strmilov@ymca.cz		Pořádá celoroční kurzy hry na kytaru, provozuje výlety na kolech. Během roku organizuje různé aktivity (např.Kuličkárna) a soutěže. http://strmilov.evangelnet.cz/ymca.php
19. Pionýrská skupina Tábor	nám. Přátelství 2801	Tábor	390 05		602 445 285	Ing. Petr Říha	devatenactka@devatenactka.cz	65018567	http://www.devatenactka.cz
Dům dětí a mládeže	Tržní náměstí 346	Tábor	390 01	381 202 821- 8		Mgr. Josef Musil	reditel@ddmtabor.cz	60061847	www.ddmtabor.cz
CheironT, o.p.s.	Děkánská 302	Tábor	390 01	381 257 624	603 526 246	Aneta Vomlelová	cheiront@cheiront.cz	25154621	Provoz Komunitního centra pro děti a mládež. http://cheiront.cz
Informační centrum pro mládež Tábor	Farského 887	Tábor	390 02	381 252 416		Dr. Václav Pavlík	info@icmtabor.cz	26550547	www.icmtabor.cz

Název organizace	Ulice	Město	PSČ	Telefon	Mobil	Kontaktní osoba	E-mail	IČ	Popis činnosti/www stránka
Junák - svaz skautů a skautek ČR, okres Tábor	Budějovická 990	Tábor	390 02		777643840	Táňa Štechová	jaksicov@bf.jcu.cz	512443	
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Kalich Tábor	Na Bydžově 3008	Tábor	39001		728340411	Eva Zenklová	kalich@junak-tabor.com	60065681	Nabízíme celoroční činnost dětem od šesti let. Mezi pravidelné aktivity patří schůzky (konají se jednou týdně), jednodenní i vícedenní výlety a výpravy, zimní i
Klub LOGICI Tábor	Klokotská 115	Tábor	39001		+420 777 263 560	Jan Šedivý, vedoucí klubu	logici@adam.cz		Klub LOGICI se vyskytuje v Táboře již od roku 1988 s cílem sdužovat děti a mládež se zájmem o vědu a techniku a umožňovat jim smysluplně trávit volný čas za co nejméně peněz. Od roku 2005 Klub LOGICI Tábor působí v rámci Asociace pro mládež, vědu a techniku - AMAVET, o.s. Hlavní náplní klubu je organizování zájmových kroužků, víkendových akcí, letních a zimních soustředění pro děti z Tábora a okolí.
Občanské sdružení volnočasových a terapeutických aktivit Kaňka o.s.	Helsinská 2731	Tábor	390 05	381 212 872	602250671	Irena Heřmánková	info@kanka.info	26598931	Sdružuje jak děti zdravé, tak děti s postižením. Tato organizace prosazuje a odborně připravuje děti a mládež s postižením pro integraci do školských zařízení běžného typu a zároveň učí zdravé děti přijímat a pomáhat sociálně znevýhodněné skupině lidí. Poskytuje respitní péči, volnočasové aktivity formou kroužků, odborné terapie a to individuálně i skupinově. Dále zajišťuje muzikoterapii a ranou péči. www.kanka.info
Rodičovské centrum Radost o.s.	Děkanská 302	Tábor	390 01		777 105 097	Mgr. Kateřina Bláhová	rc.radost@centrum.cz	27049931	
Skaut -český skauting ABS	Martínka Húsky 110	Tábor	390 01		605 261 456	Chlumecký Jan	skautabs@hilahdih.org	71006681	Výchova a rozvoj lidské osobnosti 6-99 let. www.skautabs.cz
ŠACHklub Tábor	Havanská 2812	Tábor	390 05	381 262 308	602840598	Jaroslav ODEHNAL	sachklub.tabor@seznam.cz	27006727	Šachy, šachová škola pro děti od 5 do 15 let, volný čas-letní tábory. www.sachklub.cz
Domeček - středisko pro volný čas a integraci DM CČSH	Branka 588	Trhové Sviny	374 01	386 322 545		Karel Zettl	domecek.ts@quick.cz	73632805	Nabízí celoroční zájmové kroužky pro děti a mládež: hudební, keramické, divadelní, ekologické, jazykové,
Nazaret, Diakomie a misie církve Československé-husitské	Branka 588	Trhové Sviny	374 01	386 321 577		Karel Filip	nazaretdilna@centrum.cz	73633321	Integrace handicapovaných občanů - chráněné dílny (keramická a textilní). www.nazaret.cz
Dům dětí a mládeže (elokované pracoviště DDM Jindřichův Hradec)	Na Sadech 4	Třeboň	379 01	384 722 319		Marta Přibyllová	info@ddmjh.cz		www.ddmjh.cz
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Rožmberská růže Třeboň	Na Chmelnici 1208	Třeboň	37901	384 722 474	606 958 804	Vladimír Herda	ticek@centrum.cz	60817011	
Klub Mája v Třeboni	Vodárenská 84	Třeboň	379 01			Lenka Tošerová	maja@tr-ops-nno.cz		Klub Mája se věnuje charitativní, kulturní, osvětové, organizační a hospodářské činnosti. Zaměřuje se na děti a využití jejich volného času, organizuje kulturně-společenské akce, napomáhá rozvoji veřejného života. http://maja.tr-ops-nno.cz
Základní organizace 16/01 Českého svazu ochránců přírody - Třeboň	Březanova 82	Třeboň	379 01		721 302 281	Václav Bartuška	vbvorel@seznam.cz	67171702	http://volavky.trebonsko.org
Farní charita Týn nad Vltavou	Děkanská 220	Týn nad Vltavou	375 01	385 731 553		Bc. Daniela Laschová	reditelka@farnicharita.cz	73632945	Nízkoprahové centrum pro mládež Bongo. http://www.farnicharita.cz/charita_tyn_latest_ie.htm
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Týn nad Vltavou	Budějovická 131	Týn nad Vltavou	37501		721 362 280	Ficl Jan		70915792	

Název organizace	Ulice	Město	PSČ	Telefon	Mobil	Kontaktní osoba	E-mail	IČ	Popis činnosti/www stránka
Městský dům dětí a mládeže Týn nad Vltavou	Tyršova 26	Týn nad Vltavou	375 01	385 731 645		Miroslav Petřík	ddm@ddmtyn.cz	70946388	www.ddmtyn.cz
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Albatros Velešín	Nám. J. V. Kamaryta 13	Velešín	38232	380 331 039	606 567 366	Květa Tošilová	babacekatelka@post.cz	70520071	
BLATKA	Záliši 18	Veselí nad Lužnicí	391 81		608157497	Eva Nečasová	o.s.blatka@seznam.cz	69559309	http://www.obeczalsi.eud.cz/index.php?idh=1&idv=12&idc=13
Dům dětí a mládeže	Blatské sídliště 570	Veselí nad Lužnicí	391 81	381 581 191		Zdena Opatrná	info@ddm-veseli.cz	60061839	www.ddm-veseli.cz
Junák - svaz skautů a skautek ČR, přístav Kotva Veselí nad Lužnicí	Foglarovo nábřeží 1	Veselí nad Lužnicí	39181	381 582 340	603 242 669	Bucek Jaroslav		60063378	
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko "RACEK" Veselí nad Lužnicí	Foglarovo nábřeží 1	Veselí nad Lužnicí	39181	381 582 451	737 040 490			47268506	
Semafor-Sdružení pro rozvoj využití volného času dětí a mládeže	Petra Brandla 756	Veselí nad Lužnicí	391 81		721 226 585	Stanislava Kadlecová		26537206	Pořádá: letní sportovní tábor (srpen) pro děti a mládež od 8 do 17 let, maňáskové divadlo (děti hrají dětem), malování pro divadlo (výtvarný kroužek), přednášky pro dospívající mládež, přednášky pro rodiče a učitele, klub Semaforáček pro maminky s dětmi (předškoláci).
Občanské sdružení Lačno Lav Větrní	Rožmberská 46	Větrní	382 11		728 680 661	Roman Ferenc		28557026	Volnočasové aktivity pro děti a mládež, mimoškolní příprava, klub maminek
Pionýrské centrum Český Krumlov	Školní 128	Větrní	382 11		606941468	Jaroslav Pfeferle	pc.ck@seznam.cz	474886	Volnočasové aktivity s dětmi. www.pcck.wgz.cz
Dům dětí a mládeže (elokované pracoviště DDM Prachatice)	Smetanova 405	Vimperk	385 01	388 411 164		Jitka Martanová			
Epigon o.s.	Pasovská 148	Vimperk	385 01	388 411 492		Ing. Lubomír Pichler	spve@epigontv.cz	63285142	Televizní studio mladých. http://www.epigontv.cz
Dům dětí a mládeže (elokované pracoviště DDM Strakonice)	Kodádkova 453	Vodňany	389 01	383 382 372		Iveta Bartošová	bartosova@ddmstrakonice.cz		www.ddmstrakonice.cz
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko Vodňany	Alešova 44	Vodňany	38901		606 691 990	Jiří Janšta		63290081	www.skautvodnany.wz.cz
Pionýrská skupina Kampanus	Tylova 842	Vodňany	389 01		777 793 666	Petr Novák	kampanus@seznam.cz	48223727	www.jihocesky-pionyr.cz
Dům dětí a mládeže (elokované pracoviště DDM Prachatice)	Náměstí 24	Volary	384 51	388 333 073		Ludmila Haklová			
KreBul, o.s.	Mlýnská 20	Volary	384 51		723 123 093	Zdeněk Krejsa, Dis.	oskrebul@centrum.cz	28553268	http://www.oskrebul.cz
Junák - svaz skautů a skautek ČR, středisko RNDr. Rudolfa Plajnera Volyně	Zámecká 723	Volyně	38701		604 763 057	Jiří Jedlička		63290006	